

Jubilejní kniha.

K oslavě
tisícleté památky sv. Cyrilla a Methoděje
jakož i
k oslavě padesátiletého trvání
Dědictví Sv. Jana Nepom.

vydaná.

Podíl údů na rok 1885. — Číslo 72.

S několika obrázky a podobiznami.

V PRAZE.

Nákladem Dědictví sv. Jana Nepomuckého.

1885.

Dějiny

Svatojanského Dědictví.

Napeal

DR. KLEMENT BOROVÝ,

kanovník metropolitní kapitoly sv. Vítské, ředitel Dědictví.

V PRAZE.

TISKEM KN. ARCIBISK. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA.

1885.

Dějiny

Svatojanského Dědictví.

---

§. 1. Úvod.

Není tomu příliš dávno, kde literatura naše česká se nalezala takořka v plenkách a začátkách svých. Nemíníme ovšem slova ta v tom smyslu, jakoby literatura česká vůbec teprv z novější doby pocházela; neboť každému známo jest, že nejstarší památky této literatury do dávnověkosti sahají a že národ český zejména od 14. věku počínaje, honositi se může četnými učenci, kteří zanechali knihy a spisy tak důkladné, že se nejlepším plodům literatury jiných vzdělaných národů směle po bok stavěti mohou, jak se toho v různých pramenech obšírně dočísti lze. *)

Bohužel však dopuštěním Božím nastaly doby trudné v dějinách milé naší vlasti. Válkami husitskými celá země zle jest spustošena. Později vznikly rozbroje mezi katolíky a nekatolíky čili protestanty a tou dobou literatura měla z větší části na sobě ráz válečný čili polemický; ustavičné šermování proti nepříteli nedalo ani vzniknouti důkladnějším spisům, ač ovšem některé chvály hodné výminky tou dobou přece shledáváme. Později když obyvatelstvo naší země české a moravské opět přilnulo ku církvi katolické, začala i literatura poznovu zkvétati a jazyk český i ve veřejném životě a v úřadech dobyt sobě pře-

---

*) Srovnej: Šembera Al. V., dějiny řeči a literatury české; Vídeň 1869, třetí vydání, str. 63 nn., 81 nn. — Jireček Josef, rukověť k dějinám literatury české do konce 18. věku. V Praze 1874—5.

dešlého práva svého, Leč nastala druhá polovice 18. století a tu započala truchlivá doba utlačování jazyka českého; synové národa českoslovanského ve studiích z většího dílu mateřské mluvě své se odcizili. I ačkoli církev katolická hleděla aspoň na kazatelně a ve školách mateřskému jazyku práva jeho pojistiti, nebyla přece s to, aby zabránila velkému úpadku jazyka českoslovanského, jenž od polovice 18. věku až do polovice téměř 19. století potrval.

Nicméně dobrotivý Bůh, kterýž doufajících v něho nikdy zcela neopouští, vzbudil již na sklonku předešlého a na začátku nynějšího století jednotlivé muže nadáním ducha a horoucí láskou k rodnému jazyku vynikající, kteříž pokusili se o to veliké sice, avšak i záslužné dílo, aby spisy v českém jazyku sepsanými poznenáhla opět probudili mezi lidem naším lásku k mateřskému jazyku našemu. Mezi těmito muži nalezáme značný počet kněží katolických a jedno z předních míst mezi duchovními těmito zaujímá Antonín Haníkýř, zakladatel Dědictví Svatého Jana Nepomuckého.

Ku chvále předků svých řci můžeme, že myšlenka, takovéto dědictví pro katolický lid zříditi, nebyla teprv ve století nynějším vynalezena, nýbrž naopak, že již před dávným časem byla známa a že se stala skutkem v tak zvaném Dědictví Svato-Václavském, o němž tuto některé zprávy podáváme.

§. 2. Dědictví Svato-Václavské.

V druhé polovici 17. století žila v Praze nábožná vdova měšťanská, pekařka na Novém Městě pražském jmenem Marie Šteyerová čili Štýrová. Táž měla syna Matěje Václava Šteyera, kterýž 13. února 1630 v Praze se narodil, do řádu Jesuitského vstoupil a professorem se stal. K vybidnutí tohoto syna svého darovala Marie Šteyerová r. 1669. obnos 800 zlatých a založila „Dědictví sv. Václava“, jehož účelem bylo, vydávati knihy katolické jazykem českým. K tomuto základu přidal Matěj Václav Šteyer své dědictví v obnosu 500 zl., tak že prvotní nadání Svatováclavského Dědictví celkem 1300 zl. obnášelo. Provinciál řádu jesuitského Daniel Krupský r. 1670. vyhotovil zakládací listinu a svěřil správu Dědictví novoměstské kolleji jesuitské v Praze. Již r. 1671. přibyl nový vklad 230 zl. a v následujících letech jistina vždy více se rozmáhala.

Kněz Antonín Hanikýř.

První knížka, která nákladem Dědictví Svatováclavského vyšla, měla název: „Světlo katolického učení“ r. 1670.

Obzvláště však proslulo Dědictví toto vydáním tak řečené „*Bibli Svatováclavské*.“ Arcibiskup Pražský Jan Fridrich hrabě z Waldšteina dal totiž r. 1692. závodu Dědictví Svatováclavského nové zařízení a také peněžně ku zvelebení téhož Dědictví znamenitě přispěl, darovav mu veškeren náklad Nového Zákona, r. 1677. vytištěného (2100 výtisků) s tím uložením, aby nákladem Dědictví též Starý Zákon opatřen byl. Matěj Václav Šteyer byl jedním z vydavatelů toho díla, před ním pracoval o vydání tom jesuita Jiří Konstanc a po něm Jan Barner, taktéž kněz tovaryšstva Ježíšova. Vydání Starého Zákona bylo r. 1715. dokončeno. Po druhé byla Svatováclavská bible vytištěna od r. 1769. až 1771. Arcibiskup Pražský Petr hrabě Přichovský k pokynutí císařovny Marie Terezie uzavřel obstarati nové vydání Bible Svatováclavské i svěřil práci tu Faustinu Procházkovi a Fortunátu Durychovi; dílo to vyšlo r. 1778. a 1788. Mimo to nákladem Dědictví sv. Václava tištěny byly kancionály, legendy Svätých, spisy katechetické a mravoučné, kteréž se mezi lid buď zdarma rozdávaly, aneb v levné ceně do prodeje přišly.

Do roku 1752. vzrostla jistina Dědictví sv. Václava na 7000 zlatých; jesuité ji téhož roku na 10.000 zlatých doplnili. Bohužel byl brzy potom a sice r. 1773. řád Jesuitský zrušen; jistina peněžní v obnosu 15.000 zl. musela se odevzdati c. kr. úřadu komornímu; i bylo ustanoveno, aby úrok z polovice obrácen byl na náboženské knihy školní, z polovice pak na rozdávání duchovních kněh českých mezi lid vůbec. Po roce 1785 bylo Dědictví Svatováclavské docela k normální matici školní přivtěleno; od té doby nakladatelská činnost jeho přestala. Teprv r. 1859 byla jistina opět původnímu účelu navracena a užívá se úroků z jistiny plynoucích k vydávání dobrých spisů českých obsahu náboženského.

§. 3. Antonín Hanikýř,

zakladatel Dědictví Svato-Janského.

Antonín *Hanikýř* narodil se v Praze dne 21. října 1753, kdež otec jeho Jan byl měšťanem a mistrem řeznickým v Žitno-branské ulici na Novém městě. Matka jeho jmenovala se Alžběta, rodem Potašovská, a byla dcera bohatého zlatníka v Praze. Hned jako pacholík jevil Antonín výborné schopnosti a vynikal ve škole

nad jiné spolužáky, i stal se brzy miláčkem svých učitelů. Vidouce rodičové syna svého vzácnými dary od Boha nadaného určili jej ke studiím, kteroužto dráhu již v desátém roce věku svého nastoupil. V 15. roce věku svého vstoupil Antonín do řádn. jesuitského, kde po dvouletém noviciatu oddal se studiím filosofie a byl r. 1774. na vysokých školách v Olomouci za mistra svobodných umění povýšen. Jelikož však roku 1773. řád jesuitský byl zrušen, oddal se Hanikýř jakožto čekatel stavu kněžského studiím bohoslovným a byl dne 23. března 1777 na kněžství posvěcen. Působil jakožto kooperátor ve vikariátě Sedleckém v arcidiecési Pražské; roku 1787. stal se kaplanem v Klokotech blíž Tábora, odkudž r. 1788 na dožádání Jindřichobradeckého probošta Prokopa Beneše Hennigera, svobodného pána z Ebergu, dán jest Hanikýř za kaplana do Jindřichova Hradce. Dne 14. srpna 1796 stal se Expositou v Číměři (německy: Schamers), městysi v kraji Táborském. Ač zde jenom skrovných příjmů požíval, nicméně bedlivě se staral o náležitou okrasu chrámu a také obydlí farní a stavení hospodářská na vlastní peněz uspořádati a opravití nechal.

Jakožto duchovní správce maje k opatrování osadu nevelkou (čítát se nyní v Číměři toliko 810 katolíků) věnoval Hanikýř prázdný čas pilnému čtení a seznání literatury české a dlouhé zimní večery vynaložil k poznání jazyka francouzského; ano také v jazyku řeckém tou měrou se zdokonalil, že některé menší články z řeckého na český jazyk dosti zdařile přeložil. Jsa neunavitelný v pastýřském povolání svém získal sobě důvěru a lásku osadníků svých v té míře, že napotom ještě, když již od nich vzdálen meškal, začasť návštěvou mnohého z nich obradován býval.

V r. 1817, po 40letém horlivém působení na vinici Páně dán byl Antonín Hanikýř na odpočinutí a odebral se ku svému bratru Janovi, faráři v Plané nad Lužnicí. Týž bratr jeho Jan Evang. Hanikýř narodil se v Praze 10. prosince 1756. Již v nejútlejším věku svém tak výbornou pamětí se vyznamenával, že úlohy latinské, jimž se starší bratr jeho Antonín hlasitě z paměti učil, jako papoušek ku podivu hbitě opakoval. Hned v devátém roce přijat jest do první třídy latinské. Odbyv šest tříd gymnasijských a nemaje celých 15 let věku svého nemohl z té příčiny do řádu jesuitského přijat býti a proto poslední školu dobrovolně opakoval. Následujícího pak roku sotva že sám z horké nemoci zdrav vyváznu, v jednom týdnu ztratil oba milované rodiče; otec Jan zemřel následkem vodnatelnosti a matka Alžběta na hlavničku. Tu nastala pro něho zlá rada, kam nyní se třemi bratry a dvěma sestrami se utéci? Než kde nouze

nejvyšší, tam bývá i pomoc Páně nejbližší. Neboť ujal se sirotků vedlejší soused, měšťan a mistr řeznický Frant. Kobrč, slíbil že co vlastní otec o ně starati se bude a slovu svému také dostál. Brzy na to Jan Hanikýř přijat jest do řádu Jesuitův a odebral se do Brna do noviciatu. Ještě však byl neukončil dvouletý čas zkoušky své, když tu r. 1773. řád jesuitský zrušen byl. Jan navrátil se do Prahy, zde cvičil dítky pěstouna svého Kobrče v začátcích literních a oddal se studiím filosofie i bohosloví, načež r. 1780. na kněžství jest posvěcen. Byl kaplanem v Petrovicích, odtud dostal se za kaplana do Sedlce, r. 1803. stal se farářem v Malšicích, odkudž r. 1815. dostal se za faráře do Plané nad Lužnicí. Byl muž velice horlivý a nad stádcem sobě svěřeným bděl jako pečlivý otec, přináseje pro blaho osadníků četné oběti. Roku 1819. jmenován jest okresním vikářem a školdozorcem okresu Jistebnického.

Pobytv několik let u tohoto bratra Jana odebral se asi roku 1824. Antonín Hanikýř ke druhému bratru, jmenem Františkovi, kterýž byl farářem v Bernardicích. U něho slavil Antonín roku 1827. druhotinu svého kněžství. R. 1829. zase vrátil se do Plané. Zde po delší dobu každého dne dlival na modlitbách; vedle toho zabýval se velmi rád čtením nejvýbornějších plodů literatury české. Jsa o blaho krajanů svých svrchovaně pečliv, častěji vyslovil žal svůj nad zrušením blahodárného „Dědictví sv. Václava“ a poukazoval k tomu, jak velkého prospěchu by národ českoslovanský z dobrých knih čerpati mohl. Když Jan Hanikýř r. 1830. u věku 74 let zemřel, odstěhoval se Antonín do Tábora, kde častěji rozmlouval s Josefem Vlastimilem Kamarýtem, kterýž býval duchovním správcem v Klokotech a výtečnými básněmi se proslavil. (Zemřel r. 1833. v Táboře.) Uváživ, že r. 1829. konala se slavným způsobem 100letá památka prohlášení sv. Jana Nepomuckého za svatého, ustanovil Ant. Hanikýř, že nějakým skutkem k větší oslavě téhož mučeníka Božího a Patrona země české přispěje. A protož s přítelem Kamarýtem se poradiv položil Antonín Hanikýř na oltář vlasti značný obnos 1000 zlatých stříbrných, z dědictví svého otcovského krušným sebezapřením za dlouhá leta ustřádaných a ustanovil je za kámen základní ku vzdělání nového ústavu pod názvem „Dědictví sv. Jana Nepomuckého“, aby se z jeho příjmů vydávaly užitečné knihy v jazyku českém a to sice v nejlevnější ceně, jimiž by katolický lid i vzhledem na víru i vzhledem na mravy spasitelného vzdělání nabýval.

Nadřčenou jistinu zaslal Hanikýř listem v Táboře psaným ze dne 21. října 1831 vysoce důstojné knížecí arcibiskupské kon-

sistoři Pražské a naznačil spolu, jakým způsobem by dle přání jeho Svatojanské Dědictví založeno a vedeno býti mělo. Konsistoř připsala ze dne 10. listop. 1831 schválila šlechtyný úmysl důstojného zakladatele a spolu připověděla, že o zdárné provedení věci se postará. Musíme zde podotknouti, že za tehdejší doby absolutistické vlády nebylo zakládání spolkův jakéhokoli druhu věci tak snadnou, jako dnes, kde máme zvláštní zákon spolkový a kde pouze zapotřebí stanovy předložiti ku schválení. Avšak v letech třicátých pohlíženo se strany úřadův na každé spolčování se jako na věc ne-li nebezpečnou, alespoň podezřelou a muselo se obyčejně až do Vídně k ministerstvu se žádostí jíti, ano nezřídká teprv po osobním zakročení mocnáře samého utvoření spolku se podařilo. Tak se dělo asi o deset let později s jednotou Svato-Vítskou pro dostavění Pražského gotického velehřámu a těžkosti podobného druhu nyní se naskytovaly při založení Dědictví Svatojanského. Proto bylo velmi opatrně se strany zakladatele Hanikýře jednáno, že nevzal utvoření spolku sám do rukou, ale k arcibiskupské konsistoři se obrátil, kteráž s horlivostí všeliké chvály hodnou se podniku toho ujala.

Již dne 10. listopadu se schválením tehdejšího knížete arcibiskupa Pražského Aloisia Josefa hraběte *Kolovrata-Krakovského* předložila konsistoř Pražská prostřednictvím c. kr. gubernia zemského nejuctivější žádost majestátní Jeho Veličenstvu tehdáž panujícímu císaři Františku I., aby založení Dědictví Svatojanského nejmilostivěji povoliti ráčil. K žádosti té připojeny byly původní stanovy čili „základní pravidla“ v následujícím znění:

Základní pravidla

Dědictví sv. Jana Nepomuckého, aneb dobrovolného peněžného základu a příspěví, jehožto ouroky po všecky časy svědomitě vynaloženy býti mají:

I. Ku vzdělání nábožnosti, mravnosti a pravé moudrosti skrze dobré knihy; a tím

II. ku zvelebení našeho milého jazyka, jakožto prvního, ba jedinkého prostředku, jímž se obecnost k cíli nadřčenému vede; pročež časem i

III. k odměnám pro české spisovatele, aby dílem povzbuzeni a za zdařilou k tomuto cíli oučinkující spisovatelskou práci slušnou odměnou poctěni byli.*)

*) Ze třetího odstavce tohoto patrně, že Hanikýř už tehdáž měl na mysli to samé, co o mnoho let později skutkem se stalo, když spolek „Svato-*tobor*“ v Praze založen byl, jenž sobě vytknul účel zasloužilý a schopný spi-

§. 1. Dědictvím sv. Jana jen pouze české, nábožnost a mravy vzdělávající knihy buď původní, buď jinojazyčné ve zdařeném českém přeložení vydávány býti mají.

§. 2. Nejvíce pečováno bude o to, aby jenom obsahem a slohem výtečné, od mužů právě soudných a k tomu povoláných vůbec za dobré uznané knihy tímto nákladem na světlo vycházely.

§. 3. Při volení a posouzení knihy, která by vydána býti měla, větší ohled ovšem bráti se bude na valnější počet obecenstva a na jeho potřeby; avšak nemají se tisknouti pouze populární, toliko pro lid sprostý určené knihy, ale i vzdělanější národa části bedlivě šetřiti se bude.

§. 4. Tedy nákladu toho také účastny býti mohou umělecké a vědecké plody literatury naší, vůbec co do bohosloví,*⁾ co do výmluvnosti duchovní, co do posvátného básnictví, co do filosofie praktické náleží, i dějina světská, jenž děje s jich šťastnými neb nešťastnými následky představuje, všecky tyto předměty obstará iu Svatojanského Dědictví vydány býti mohou. Jen aby se jich dostalo!

§. 5. Až pak šťastně zroste ústav tento, postará se též, aby i starobylé české knihy, rozum i srdce vzdělávající, které ovšem obsahem i jazykem vynikati masejí, a kterých již dopídití se nelze, dle potřeby času na novo vydávány byly.

§. 6. Jelikož se z ohledu na vzdělanost mravů a náboženství nejpřednější a nejšťastnější od outlé mládeže počínává, tedy zvláště z počátku, dokud většího nákladu vésti nebude možno, vydávati se budou vzdělávající knižičky pro odměnu bedlivých a mravných dítek národních venkovských škol, zvláště s ohledem na §. 10.

§. 7. Pak co nejdříve, jak jen bude možno, cos většího podniknouti, především skoro všeobecná vidí se potřeba nového a všestranného pěkného vydání Písem Svatých s krátkými podloženými výklady; zvláště s ohledem na §. 10, aby se váha držela, ano aby se předcházelo rozšiřování biblí nekatolických v lidu obecném.

§. 8. Každá kniha, skrze toto sjednocení vydaná, má býti na čistém papíru, zřetelně, oupravně vydána; a pro trvalost aspoň ta, která pro lid obecný bude ustanovena, hned již tuhou vazbou se opatří.

§. 9. Každá kniha budiž znamenána k tomu sloužícím obrázkem, aneb aspoň čistou vinětkou a slovy: „Nákladem Dědictví svatého Jana Nepomuckého.“

§. 10. Hlavní tohoto základu oumysl jest, aby se takové výborné prospěšné knihy co možná bude, lacino prodávaly aneb i zdarma rozdělávaly.

Na zadání knižecí arcibiskupské konsistoře došel do Prahy dekret dvorní kanceláře ve Vídni ze dne 23. dubna 18²², ježž c. kr. české gubernium svým přípisem ze dne 17. května 1832

---

sovatele hmotnými prostředky podporovati, aby zdárně ke vzrůstu a slávě literatury české směřovati, vyzkumné cesty podnikati a klidně pracovati mohli, konečně pak aby ve stáří svém od hmotného nedostatku ochráněni byli.

*⁾ Pro vydávání bohosloveckých vědeckých spisů jazykem českým byl roku 1861. založen jiný spolek, jenž se nazývá „Dědictví sv. Prokopa v Praze.“

konsistoři sdělilo, a jehož obsah byl následující. „Základní pravidla“ Dědictví byla k žádosti konsistorní připojena v původním znění českém a v překladu německém. Dvorní kanceláři se zdálo, že některé výrazy české jsou jinak podány a vyjádřeny v překladu německém a žádala tudíž v této věci vysvětlení. Konsistoř Pražská vyžádala si k tomu cíli dobrozdání kněze Antonína Hanikýře jakožto zakladatele. Týž v odpovědi své zřejmě dosvědčuje, že jak německý tak i český text v podstatě své obsahuje vůli jeho a že on v dalších věcech úplně konsistoři Pražské na vůli zůstává, aby dle svého nejlepšího uznání všechna potřebná opatření učinila. Tuto odpověď zaslal Hanikýř dne 22. června 1832 do Prahy ku konsistoři. Zdá se však, že ještě nějaké pochybnosti vznikly, pro které konsistoř poznovu zakladatele vyzvala, aby vyjádření své o dosahu základních pravidel Dědictví Svatojanského podal. Načež Hanikýř listem dne 9. září 1832 daným osvědčuje, že základní pravidla v sobě obsahují a vyjadřují určitou vůli jeho, a že na těchto pravidlech spolek i stanovy jeho vzdělány býti mají. Spolu však dále prohlašuje, že srozuměn jest, aby u věcech vedlejších knížecí arcibiskupská konsistoř dle svého uznání změny učiniti mohla, a že vůbec konsistoř má toho moc, aby na všechny časy budoucí zcela svobodně vše to podniknouti a naříditi mohla, co by k většímu zdokonalení a povznesení téhož spolku sloužilo.

Uplynul celý rok v očekávání, jakým způsobem rozhodnut bude osud Dědictví Svatojanského. Tu konečně došla do Prahy příznivá zpráva z Vídně. Dvorní kancelář totiž dekretem z 3. listopadu 1833 pod číslem 27129 oznámila českému guberniu, že Jeho Veličenstvo císař a král *František I.* nejvyšším rozhodnutím ze dne 26. října 1833 *schváliti ráčil založení spolku k rozšíření katolických spisů jazykem českým* sepsaných a to na základě předloženého návrhu a pravidel základních a že taktéž potvrditi ráčil, aby správa jmění tohoto spolku výhradně jen knížecí-arcibiskupské konsistoři Pražské byla zůstavena.

Tou dobou byl arcibiskupský prestol Pražský po úmrtí arcibiskupa hraběte Kolovrata († 28. března 1833) uprázdněn; neboť nový arcibiskup Ondřej Alois hrabě Ankwicz byl sice již od císaře jmenován a od Apoštolské Stolice potvrzen, týž však ještě v Praze nebyl, meškaje dosud ve Lvově, kdež byl arcibiskupem. Protož kapitulární konsistoř Pražská v sezení svém dne 5. prosince 1833 konaném se na těchto věcech usnesla: Na základě pravidel stvrzených budou vzdělány stanovy Dědictví Svatojanského a požádány budou biskupské konsistoře království Če-

Kanovník Václav Pešina.

ského, aby o zvelebení tohoto spolku pečovaly. Též vydáno bude svolání k veškerému duchovenstvu a sice jak ve zvláštních výstiscích, tak též i v „Časopise pro katolické duchovenstvo“,*) aby hojným počtem ku Svatojanskému Dědictví přistupovalo. Za prvního redaktora a správce Dědictví byl od konsistofe ustanoven konsistorní rada a kanovník Sv.-Vítský, Václav Michael *Pešina*. Spolu však stalo se usnešení, aby s ohledem na skrovné jmění nadání toto prozatím odpočívalo, až by následkem četných přihlášek se prostředky spolku tou měrou sesílily, že by pak s vydáváním dobrých a prospěšných spisů započítí se mohlo.

Nedočkal se tedy zakladatel Dědictví žádného spisu, neboť ještě dříve, nežli císařské schválení spolku bylo vysloveno, Pán svrchovaný do lepšího života jej povolal. Antonín Hanickýř skonal v Pánu dne 15. března 1833 v 80. roce stáří svého a pochován jest na hřbitově Táborském. V r. 1857. byl jemu nákladem spoluoudův Svatojanského Dědictví na témž hřbitově postaven krásný pomník náhrobní, jež kanovník *Pešina* 4. října 1857 slavným způsobem posvětil.

§. 4. Kanovník Václav *Pešina*,

první redaktor a řídítel Dědictví Svatojanského
(1835—1857).

Záslužný byl skutek zakladatele Dědictví Hanickýře a jemu právem přísluší první místo v dějinách Dědictví našeho; neboť on podal první myšlenku k zařizení spolku toho, on také první značný dar peněžítý k Dědictví věnoval. Avšak slibný počátek ten by asi velmi pozvolna byl vzrůstal, kdyby řízením Prozřetelnosti vyšší se nebyl v Praze objevil muž, kterýž vedle četných jiných skutků šlechetných, jež vykonal, obzvláště dvojí zásluhou se proslavil. On to byl, jenž podnět zavládal ku založení Jednoty pro dostavení hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském, an s deputací měšťanů Pražských r. 1842. vznesl žádost k hraběti Františkovi z Thunů Hohenstejnů, aby se postavil v čelo spolku, který by o opravu a dostavení chrámu sv.-Vítského se postaral. Velkolepý úkol vytknula sobě tato jednota, avšak od r. 1861. až 1873. šťastně se jí podařilo, dosavádni gotický velechrám od záhuby nejen zachovati, ale též náležitě upravití, a nyní již po

*) Prohlášení bylo uveřejněno v „Časopise“ 1834., svazek 4., str. 661.

12 let táž jednota v dalším budování velkolepého chrámu se zdarem pokračuje. Jestliže však působením různých obtíží a překážek v cestě stojících v příčině chrámu sv.-Vítského nebylo muži tomu dopřáno, ovoce prací svých spatřiti, musíme s druhé strany uznati, že za to tím hojněji požehnány byly snahy jeho při Dědictví Svatojanském, jehož upevnění, rozšíření a zvelebení on sobě za úkol života svého vytknul. A muž ten jest kanovník Pešina.

Václav Michael *Pešina* narodil se v Hradci Králové r. 1781. a po dokonání studií byl tamtéž r. 1807, na kněžství vysvěcen. Stal se zprva kaplanem v Polné, později farářem v Kruceburku. Roku 1819. stal se farářem v Blučině na Moravě v biskupství Brněnském. Obdržev zprávu, že kanovník Pražský při chrámě sv.-Vítském František Pištěk byl biskupem diecése Tarnovské v Polsku jmenován a v únoru r. 1832. od apoštolské Stolice potvrzen, přihlásil se farář Pešina o místo kanovnické tudy uprázdněné a byl skutečně dne 19. června 1832 za kanovníka metropolitní kapitoly u sv. Vítů na hradě Pražském zvolen.

Byv hned v druhém roce svého kanovnictví za redaktora Dědictví Svatojanského ustanoven věnoval se Pešina s neobyčejným zápalem úkolu, aby co možná nejvíce spoluúdiv pro spolek ten získal a tudy nutných prostředků na vydávání důkladných, obsahem dobrých a objemem rozsáhlých spisův nabyl. Jsa povahy vlídné a mírné používal každé příležitosti k tomu, aby mezi kněžími i nekněžími vždy nových a nových členů pro Dědictví získal. Ač v konsistoři, v kázání slova Božího a jiných povinnostech kanovnických dost mnoho jemu pracovati bylo, nicméně on po dlouhá leta všecky zápisky do matriky členův, na diplomy či lístky a t. p. sám vlastnoručně činil, a expeditoru (spolu též pokladníkovi) Dědictví jen málo práce ponechával.

Horlivost kanovníka Pešiny již z toho poznati můžeme, že nečekal, až by základní jistina k velikému obnosu vzrostla, nýbrž že již po uplynutí dvou let toho dosáhl, že nově vypracované stanovy od knížecí arcibiskupské konsistoře Pražské dne 12. března 1835 schváleny byly; zněly takto:

§. 5. Stanovy Dědictví Svatojanského.

§. 1. Kdokoliv k Dědictví sv. Jana Nepomuckého 100 zl. stří. přispěje, považován bude za *spoluzakladatele* samého ústavu, a činí se účastným práva, ponavrhovati témuž ústavu vydávání knih, jež uznává býti potřebné lidu neb užitečné.

§. 2. Kdo k Dědictví sv. Jana Nep. a) přistoupí se 40 zl. stf., stává se ústavu toho *spoluoudem I. třídy*; b) kdo 20 zl. stf. složí, stává se oudem *II. třídy*; c) kdo s 10 zl. stf. přistoupí, stává se oudem *III. třídy*; d) kdo nejméně 5 zl. stf. přispěje, uznán bude za *dobrodince* téhož ústavu, a jméno jeho do pamětní knihy zvláště k tomu zřizené se napíše.

§. 3. Doplněním základu ve vyšší třídě, také do též třídy volno každému přistoupiti.

§. 4. Celé vikariaty neb farní okresy, činí-li základ z jednotlivých příspěvků, vstupují 80 zl. stf. do třídy I., 40 zl. do II., 20 zl. do III. třídy; 10 zl. pak do počtu dobrodinců.

§. 5. Též jedenkaždý, kdož by koli v *poslední vůli* své Dědictví podotčenému odkázal sumu více 100 zl. stf., považováu bude za spoluzakladatele; při menším však odkazu připočte se k dobrodincům ústavu toho.

§. 6. Základním pravidlem vyměněná *láce* každého spisu touto cestou vydaného ustanovuje se tou měrou, že náklad na knihu vedený toliko o čtvrtinu zvýšen bude; z čistého pak výnosu přirazí se třetina ku hlavní jistině; dvě třetiny pak vynaloží se na další knih vydávání. Což potud platnost měj, pokud by stav celého fondu jiného rozdělení nepožadoval.

§. 7. Výhody přispívajících spoluoudů na ten konec se ustanovují, že z každého vydání kteréhokoli spisu obdrží ctí a darem a) každý spoluzakladatel 4 výtisky; b) oudové I. třídy 3 výtisky; c) oudové II. třídy 2 výtisky; d) oudové III. třídy 1 výtisk.

Dobrodincům ústavu toho kupovaný výtisk v poloviční ceně na pěknějším papíře a vázaný vydávati se bude.

Ze slušné vážnosti a vděčnosti k zesnulému v Pánu zakladateli Dědictví Svatojanského, Antonína Hanikýřovi, na slušnou památku zásluhy jeho, budou při každém vydávání knih ze skladu Svatojanského, jeho synovci, Josefu Hanikýřovi*), faráři v Kaudratci, 4 výtisky darem se podávati.

§. 8. Každý *spisovatel* původního spisu vydaného tímto ústavem, měl-li by za svou práci honorár obětovati k těmž Dědictví, obdrží 12 pěkných a vázaných výtisků ctí a darem; každý pak překladatel 6 výtisků. Mimo to požívá první (spisovatel původního díla) na budoucnost všech výhod spoluoudů I. třídy; druhý pak (spisovatel přeloženého díla) oněch III. třídy.

§. 9. Vydání každého spisu uvede se v známost duchovenstvu skrze důstojné pány vikáře, jakož i prostředkem časopisu bohosloveckého.

§. 10. Knihy vydávati se budou vázané v určené a na prvním listu postavené ceně.

*) V matrice napsal kan. Pešina při čísle 2., že tento Josef Hanikýř jest bratr zakladatele Antonína Hanikýře. Avšak z konsistorních listin od roku 1832. a z tohoto §. 7. patrno, že nebyl bratr, nýbrž synovec jeho. Týž věnoval k Dědictví 100 zl. stf.

Na základě těchto stanov začala od téhož roku 1835^{*)} skutečná působnost Dědictví sv. Jana Nepomuckého, a proto všelikým právem letošního roku 1885 slavíme památku padesátiletého trvání téhož Dědictví.

§. 6. Knihy nákladem Dědictví vydané od r. 1835—1840.

Jmenovaného roku 1835 vydány jsou nákladem Dědictví následující dva spisy:

1. **Proč jsem katolíkem?** Slovo k sprostému katolíku, jak by z víry své počet dáti měl. Od Jana Valeriana *Jirsika*, faráře Minického. Číslo 1. nákladem Dědictví Svatojanského. V Praze 1835, v kníž. arcibiskupské knihtiskárně řízením Václava Špinky. V malé osmerce. Stran 30. Cena 4 krejcarů stř.

Ačkoli Dědictví tenkrátě čítalo pouze 58 spoluoudů, bylo vytištěno 2000 exemplářů. Hned následujícího roku 1836. vyšlo této knížky druhé vydání, brzy třetí a r. 1846. čtvrté rozmnožené vydání o 68 stránkách, a sice bylo tohoto dalšího vydání dohromady 5000 exemplářů.

Spis tento byl také přeložen do němčiny**) a vyšel r. 1850. v knihtiskárně Vetterlově v Praze i dočkal se též dvojího vydání.

Druhý spis roku 1835. nákladem Svatojanského Dědictví vydaný má titul následující:

2. **Bohomil.** Kniha, v kteréžto jeden upřímný nekatolický křesťan vypravuje, za kterými příčinami se do lůna církve katolické navrátil. Sepsal Jan Valerian *Jirsik*, farář v Minicích. Číslo 2. nákladem Dědictví Svatojanského. V Praze 1835.

Knížky této bylo vydáno 3000 exemplářů; později a sice roku 1843. vyšlo druhé vydání o 2000 exemplářích a byl spis ten i do němčiny přeložen a tiskem vydán. (O třetím vydání viz číslo 26.)

Roku 1836. dostoupil počet členstva Dědictví na 152. Vydan byl toliko jediný spis a sice pod názvem:

3. **Panna Orleanská.** Dle G. Görresa od Jos. *Zimmermanna*, kapl. u sv. Havla.***) Číslo 3. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 10 kr. V Praze 1836, v kníž. arci-

*) Jakož také na pečeti našeho Dědictví zřejmě jest naznačeno.

***) Warum bin ich Katholik? Von Johann Valerian Jirsik, Domkapitular. Aus dem Böhmischen übersetzt von F. A. Lemayer, Pfarrer in Černoušek.

***) Týž byl později děkanem v Českém Brodě.

biskupské knihtiskárně, řízením Václava Špinky. Stran 90. Vytisknuto bylo 2000 exemplářů.

V letech následujících vzrůstal počet členů jen pozvolna, vždy asi o 100 za rok, kterýžto výsledek arcibiskup nikterak neodpovídal té velké pži, jakouž kanovník Pešina spolku věnoval. Neboť jsa od roku 1833.—1847. redaktorem „Časopisu pro katolické duchovenstvo“ neustával vybízeti a napomínati kněží československých, aby o rozšíření Dědictví se starali, i sami k němu přistupující i jiných členů mezi osadníky svými získati hledíce. Skoro v každém svazku duchovenského časopisu podával Pešina zprávy o věcech Dědictví se týkajících a naznačoval cesty, jimiž by lze bylo nových členů zjednati.

Roku 1837. vydány byly nákladem Dědictví tři spisy, jeden větší a dva menší a byly názvy jejich tyto:

4. **Katechismus v rozmluvách** aneb kniha k spasitelnému poučení a potěšení lidu venkovského. Dle francouzského paní Marie le Prince z Bomontu od Šimona *Vrány*, bisk. notáře a faráře v Mirovicích. Díly dva. Číslo 4. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 24 kr. stříbra. V Praze 1837, v kníž. arcibiskupské knihtiskárně. Stran 436.

Aby laskavý čtenář seznal, že již v oněch letech knihy Dědictvím vydávané byly z velké části výtečné, budiž zde podán úryvek z delšího článku, jež v Časopise duchovenském*) o tomto spisu „Katechismus“ napsal slovutný spisovatel František Josef Sláma. Týž dí:

„Jak dosáhl spisovatel svého úkolu? Tuším, že mistrovsky, a že nebude, kdo by dílo za překlad byl držel, kdyby se k tomu pan spisovatel sám byl v předmluvě nepřiznal. Taková jest tu řeči lahoda, taková jasnost a srozumitelnost, a zase taková mluvní pravidelnost a rázná k srdci důpadnost při nejvyšší sprostnosti, žeť není brzy k nalezení spisu, kdež by všechny tyto vlastnosti tak svorně se byly sdružily.

Panna mohovitá a neodvislá, jejíž smýšlení, řeči a všecken život pouhá dobrota jest a kteráž proto „Dobrotová“ sluje, vyjela z hlavního města navštívit statek své přítelkyně. Ocitivši se zde jest navštívena matkou Johannou, jejíž dceru v městě čísti naučila; přijímá její díky za svou práci a vyslechši její vyznání vlastní neumělosti u věcech nábožných, nabízí se jí i je-

*) Časopis, ročník 1837. str. 305 nn.

jim přítelkyním mezi těmi 6 měsíci, kteréž venku stráví, každou neděli po službách Božích náboženství vykládati.

Tak se zapředl ten nejzajímavější výklad svatého náboženství, kterýž jsem kdy četl, a o nějž se hned první neděli též mužští, chtějíce prý také rádi do nebe přijíti, věrně sdělují. Pověst o výborném vykládání sv. náboženství Panny Dobrotové se hned po prvním cvičení obyčejnou rychlostí rozšiřuje; počet posluchačů se množí, sedláci, nádenníci, rodičové, děti, čeledínové, žebráci, kramáři, řemeslníci rozmanití hrnou se k panně Dobrotové; všechněch srdce se rozhrívá, všechněch svědomí se otrásá, nabývají k panně důvěrnosti, namítají své pochybnosti, dožadují se rady; a složitě veškerou licoměrnost, odhalují konečně nejtajnější záhyby svého srdce před jejíma očima.*)

Tohoto katechismu bylo tisknuto 4000 exemplářův. Stěžuje si však redaktor Pešina, že až doposud od členův obdržel úhrnem obnos 2128 zlatých, kdežto za tisk dosavadních čtyř čísel vydalo se 2300 zlatých a poukazuje tudy, kterak nutnost vyžaduje, aby četnější přihlášky k Dědictví se dály.

Císař Ferdinand I. byl r. 1836. a sice dne 7. září v chrámě sv.-Vítském v Praze s chotí svou Marií Annou slavným způsobem korunován na království české. Za tou příležitostí vydalo Dědictví Svatojanské nákladem svým spis o *korunovaci* s rytými přílohami; spis ten však se členům nedával zdarma, nýbrž prodával se po 40 kr., a když z 1000 exemplářů jen malá zásoba ještě zbývala, zvýšena jest cena až na 1 zlatý stf.

Událostí potěšitelnou pro Dědictví bylo, že císař a král Ferdinand I. nejvyšším rozhodnutím ze dne 22. ledna 1837 ráčil Dědictví Svatojanské darem 100 zlatých stf. obmysliti, což sloužilo všem členům ku povzbuzení, aby tím horlivěji o dosažení vytknutého cíle se zasazovali.

Mimo nadzmiíněný katechismus vydalo Dědictví r. 1837. ještě tyto spisy:

5. Rodina Bohověrných z Dolan. Obraz křesťanského obcování v předivných případnostech a strastech života. Číslo 5. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce po 30 kr. V Praze 1837. V knížecí arcibisk. knihtiskárně u Josefy vdovy Fetterlové, vedením Václ. Špinky. Vytisknuto 4000 exemp.

6. Svatodenní pořádek a pravidla života nábožného kato-

*) Katechismus ten byl r. 1839. od Jiřího Antona do němčiny přeložen a u Mechitaristů ve Vídni tiskem vydán.

lka; aneb základové pravé pobožnosti. Přeložil Frant. Dobromil *Kamarýt*, kaplan v Kaplicích, Budějovické diecése. Číslo 6. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 6 kr. V Praze 1837, v kníž. arcibiskupské knihtiskárně u Václ. Špinky. Stran 33.

Spisu toho nejprv vytisknuto 6000 exemplářů; brzy však bylo nutno opatřiti vydání druhé roku 1839. a třetí roku 1843. jehož opět 6000 vyšlo, tak že spis ten ve 12000 výtisků byl rozšířen.

Pozoruhodno jest, že již r. 1837. ozývali se různí hlasové, aby nákladem Dědictví opatřen a vydán byl *kancionál* zpěvů duchovních ku potřebám nábožného lidu českoslovanského. Kanovník Pešina prohlásil v „Časopise,“ že nelze s věcí tou náhliti, ale že sluší dříve vše vzíti v soudné a bedlivé uvážení i vyběd-nul básníkův a pěvcův duchovních, aby staročeské i novější nábožné písně zaslali, by se zponenáhla kancionál sestaviti mohl.

Chtěje však alespoň z části vyhověti touze nábožného lidu českoslovanského po nábožných zpěvech, spůsobil Pešina doroz-uměním se s knihkupcem Janem Pospíšilem v Králové Hradci, že týž *Rorátní zpěvy* s úplnými notami ponechal členům Dědictví Svatojanského za 2 zlaté (místo 3 zl. 12 kr.). K tomu opatřil kanovník Pešina, aby rorátní písně bez nápěvu ve formátě oby-čejných modlitebních knížek byly tiskem r. 1837. vydány, jeden exemplář prodával se spoluoudům Dědictví za 15 kr. stf. Jakož pak v každém podniku chvalitebném velice vytrvalý býval, ne-ustál Pešina ani v pozdějších letech o všeobecné zavedení rorát-ních zpěvů se zasazovati a vydal již r. 1839. za tím účelem opět nové provolání, aby sobě jednotlivé osady text notami podložený za 2 zl. 30 kr. opatřily, jelikož Führer, přední varhaník chrámu sv.-Vítského a učitel varhan při ústavu přátel ku vzdělání hudby chrámové, snadné vysazení jenerálním basem opatřil.

V roce 1838. vyšel následující spis nákladem Dědictví:

7. **O přísaze.** Od Vincencia *Zahradníka*, bývalého faráře Křešického; k tisku dohotoveno od Jana Valeriana *Jirstka*, boho-mluveckého doktorátu kandidáta a faráře v Mircicích. Číslo 7. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé vazbě za 10 kr. V Praze 1838, v kníž.-arb. knihtiskárně, řízením V. Špinky Stran 101. Vytisknuto 5000 exemplářů.

V roce 1839. vydán jest Dědictvím obšírnější spis a to pod názvem

8. **Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá.** Od Jiřho *Bluma*, správce hraběte z Ingelheimu v Greifenheimě. Přeloženo od Jana *Marchala*, duchovního správce v Římově, Buděj. diec. Díl I. Číslo 8., nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 20 kr. V Praze 1839, v kníž. arcib. knihtiskárně, vedením Václ. Špinky. Stran 376. Vyuáno ve 4000 exemplářích.

Německá kniha tato od Bluma spracovaná prodávala se tehdáž (ve dvou dílech) za 3 zlaté stříbra; tedy jeden díl za 1 zl. 30 kr. stří. Z toho porovnání nejlépe viděti můžeme, že Dědictví Svatojanské skutečně spisy své v ceně neobyčejně lacině prodávalo. Ačkoli však byl spis tak laciný a obsah jeho vážný, neboť kniha ta obsahuje v sobě naučení, kterak ku šťastné smrti připraviti se máme, nicméně stěžuje si kanovník Pešina v Časopise duchovenském, že se velmi málo dotazů po knize té činí a proto k pilnému jí odbírání vybízí, aby z peněz takto získaných zase druhý díl téhož spisu, jakož i jiné podily vydati se mohly.

Druhá polovice tohoto pěkného díla byla vydána hned následujícího roku 1840. pod tímž názvem:

9. **Pane zůstaň s námi, neb se připozdívá.** Dle Bluma. Přeložil Jan *Marchal*, duchovní správce v Římově, Buděj. diec. Díl II. Číslo 9. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 20 kr. stří. V Praze 1840, v kníž. arcib. knihtiskárně, u Václ. Špinky. Stran 393. Vytisknuto 4000 exemplářů.

O tom, co svazek tento druhý v sobě obsahuje, vyjadruje se výtečný spisovatel Fr. Sláma v duchovenském Časopise v tato slova: „První svazek člověka šedinami pokrytého ku kajicnosti vybízí, tento ale druhý svazek kajícího již v náruč pojímá, rány jeho léčí, hnedle na myslí klesajícímu doklesnouti nedává, hnedle hlavu nad slušnost zdvihajícímu oči na závady před samou nohou ležící stahuje. Kniha ta skoro celá z rzných a krátkých průpovědí sestává, jimiž se pravda pod záclonu neočekávaného světla uvozuje; a proto bych přál, aby možná bylo, knihu tu z větší části v paměť vštípití.“

Téhož ještě roku 1840. vyšla další knížka nákladem Dědictví Svatojanského a sice pod názvem tímto:

10. **Životopis Antonina Hanikýře**, nábožného zakladatele ústavu Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze. Od Václava

Alexandra Pohana, přísežního a veřejného notáře Budějovického, člena českého národního Museum, též Pražské jednoty přátel k zvelebení církevní hudby a Dědictví Svatojanského, a faráře v Poříčí nad Sázavou. Číslo 10. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 10 kr. stř. V Praze 1840, v kníž. arcibisk. knihtiskárně, u Václava Špinky. Stran 71. Vytisknuto bylo 3000 exemplářů.

K této knížce připojil kanovník Pešina přehled a seznam všech tehdejších spoluoudů Dědictví a spolu rozšířené *stanovy*, o nichž dí, že již r. 1838. od kn. arcib. konsistoře byly potvrzeny. Znějí takto:

§. 7. Rozšířené stanovy

Dědictví Svatojanského v Praze.

I. Přístup spoluoudů.

1. *Spoluoudem Dědictví sv. Juna Nepomuckého* státi se může každý, buď ustanoveným peněžitým příspěvkem, kterýž se jednou na vždycky zapraví, anebo podáním písemných prací, kteréž k podotčenému účelu směřují a ohledně vnitřní ceny své k vydání za hodné uznány budou.

2. Kdokoli k témuž ústavu 100 zl. stř. přispěje, považován bude za *spoluzakladatele*.

3. Kdo jednou na vždycky podá

40 zlatých stř., jest *spoluoudem I. třídy*;

20 " " " " *II. třídy*;

10 " " " " *III. třídy*.

Menší příspěvek přijme se vděčně za dobrodiní.

4. Řehole, celé vikariáty, farní okresy, školní mládež, celé rodiny vstupují *dvojnásobným* příspěvkem do nadřečených tříd.

5. *Doplněním základu* ve vyšší třídě také do též třídy každému přistoupení volno.

6. Kdo v pořádnosti své Dědictví dotčenému odkáže více než 100 zl. stř., považován bude za *spoluzakladatele*; při menším odkazu připočte se k dobrodincům.

7. *Spisovatelé*, kteříž své práce témuž ústavu obětují, jež po náležitém ocenění k tisku ustanoveny budou, dobývají sobě dle obšírnosti, důležitosti a jadrnosti spisů svých, právo spoluoudů buď I., buď II., buď III. třídy. Podáním více důkladných prací vstoupí spisovatel do vyšší třídy.

8. Kdo témuž ústavu zdařilé přeložení k nadřečenému účelu příhodné knihy podá, stane se spoluoudem III. třídy; opětovaným podáním postoupí výše.

9. Dle poslední vůle zakladatelovy žádají se duchovní spoluoudové téhož ústavu, aby mezi oktávem slavnosti sv. Jana Nepomuckého za živé a mrtvé spoluoudy téhož Dědictví *jednu mši sv.* sloužili. Čím tedy každý spoluoud pro své duše spasení tolik nejsvětějších obětí oučastným se stává. Neopomíň ale žádný, při této pobožnosti na samého zakladatele vroucně pamětliv býti; tak jakož i světštlí spoluoudové v tom témdni na úmysl ten pobožnost svou vykonati.

II. Výhody spoluoudů.

10. Každé knihy, týmž ústavem a v témž roce vydané, obdrží na pěknějším papíře :

a) <i>Spoluzakladatelové</i>	4 výtisky	darmo.
b) <i>spoluúdové</i> I. třídy	3	" "
c) <i>spoluúdové</i> II. "	2	" "
d) <i>spoluúdové</i> III. "	1	" "

A to tak, bez dalšího připlácení, po celé živobytlí.

Stojí ale svatou povinností každému spoluúdu, knih nákladem Dědictví Svatojanského vydaných co možná rozšiřovati a jiných k tomu nabzeti; neb ústav ten jedině proto zaveden jest, a knihy jedině proto jím se vydávají, by rozšířené, lid vzdělávaly, čehož jinak dosíci nelze.

11. *Spisovatelé*, jichž práce nákladem ústavu vydány budou, obdrží z téhož vydání 24 výtisků; překladatelové, jelikož překlad jejich se přijal a na světlo vyšel, obdrží 12 výtisků darem. Opětovanou zásluhou za spoluzakladatele jmenování býti mohou.

12. Vydávají se pak knihy již *vázané*; na prvním lístku přitištěno jest znamení téhož ústavu, jakož i krámská cena, kteráž je vždy nejlacnější, a přes kterou se v žádném knihkupectví kterékolivěk krajiny víc platiti nemá.

13. Páni spoluúdové obdrží tištěný zápisní *lístek*, na němž se odebrané výtisky pokaždé odepiší.

14. Tyto výtisky vydávány budou buď v kanceláři knížecí arcibiskupské konsistoře, aneb v redakci.

III. Rozesílání výtisků.

15. Velebné duchovenstvo zdejší arcidiecése obdrží zapsané výtisky skrze své vikariatní ouřady.

Ostatním slavným konsistořím zaslati se budou v diecési jejich objednané výtisky ve vlastních bednách, franko.

Jednotlivým spoluoudům nemůže ústav knih zvláště zasílati, nýbrž jedenkaždý sám se postarati musí, by, jak se vydání které nové knihy v novinách oznámí, proukázáním svého upsaného lístku, ji sobě zvláštní osobou, buď v kanceláři arcibiskupské konsistoře, neb u redakce vyzdvihnouti dal.

16. Konsistořní expedicí, kteráž se témuž rozesílání podvolí, každé knihkupectví, tak i každý jiný sběratel odběratelů, obdrží na 10 výtisků dva zdarma.

17. Poznamenání spoluoudů a výkaz sešlých příspěvků každého čtvrtletí k časopisu pro katolické duchovenstvo se připojí.

18. Každá ku prospěchu téhož Dědictví a k rozšíření obecné užitečnosti udělená rada se strany redakce vděčně se přijme a slušně ocení.

Na základě těchto stanov byli od kněž. arcib. konsistoře Pražské za *spoluzakladatele Dědictví Svatojanského* jmenováni následující spisovatelé: 1. Jan Valerian Jirsák, farář v Minicích, arcidiecése Pražské; 2. Šimon Vrána, farář v Mirovicích, diec. Budějovické; 3. Jan Marchal, duch. správce v Římově, též Buděj. diecése; 4. František Sušil, prof. biblického studium v Brně. Jiní duchovní vlastními příspěvky peněžitými, pak též neunaveným rozmnožováním počtu spoluoudů a horlivým rozšiřováním knih se vyznamenali; z té příčiny byli za spoluzakladatele Dědictví od konsistoře jmenováni: 5. Frant. Šorejs, kaplan v Rožďalovicích; 6. Jan Rojek, kaplan v Novém městě nad Metují; 7. Jos. Šmidinger, zámecký kaplan v Němcicích; 8. Jan Nováček, kapl. v Kunžaku.

§. 8. Knihy vydané nákladem Dědictví od r. 1840—1850.

Výše jsme naznačili již dvě knihy, které na rok 1840. nákladem Dědictví vydány byly. Avšak rok tento ukázal se pro členy nad míru štědrým, neboť vyšly jako podíl pro členstvo ještě následující užitečné spisy:

11. *Život křesťanské děvečky*. Pěkná povídka, jak nábožná děvečka považuje a ctí božské utrpení Pána Ježíše. Číslo 11. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se za 4 kr. stříbra.

V Praze 1840. V kníž. arcib. knihtiskárně, u Václava Špinky. Vytisknuto bylo 5000 exemplářů. *) S obrázkem.

12. **Utrpení a smrt některých svatých mučedníkův prvých tří století věku křesťanského.** Od Šimona Bernarda *Vrány*. Č. 12. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se za 10 kr. stř. V Praze 1840. V kníž. arcib. knihtiskárně, u Václ. Špinky. Stran 102. Náklad byl 3000 exemplářů.

V knížce té zejména vypsán jest život a utrpení následujících mučedníků: Sv. Ignác; svatá Felicitas se sedmi syny svými; sv. Polykarp; mučedníci Lyonští; sv. Epipodius a Alexandr; sv. Perpetua a Felicitas; mučedníci Alexandrinští; pacholík Cyrillus. O knize té vyjádřil se slovně Fr. Sláma v Časopise duchovenském r. 1841. v tato slova: „Vítej nám, knížko milá! Ale ani do čtvrtiny nedosáhl by se účel muk a utrpení těchto Svatých, pakli bychom knížku tu jako noviny pročítše, sami tímž duchem nadšenými se necítili, jakým oni se zasvěcovali. Čím náboženství naše vzniklo, čím se rozšířilo, tím jedině udržeti a zachovati se může. Marně křičíte: Skála, Skála! Aj pára skálu drtí. Kdo chceš mým býti, praví Pán, zapři se, kříž na rameno, a pojď. Nesmíte se štítiti i po předních stoletích toužiti, ale čekejte, až vám na ně Pán okáže. Toužíte pak po nich a hledající je, nemyslete na dutý měsíc s Iskariotem, na provalování se po pérovém divanu, ale na pití kalicha, na obětování sebe se vším, což vám nejdražšího, pro pravdu a pro národ, na to myslíte. Takového pak ducha aby v srdci našem obnovila knížka tato, proto ji pan spisovatel pod ochranou Svatojanského Dědictví na veřejnost podává, proto o ní tuto správu také s radostí se svými krajany sděluji.“

Mimo již jmenované spisy vydalo Svatojanské Dědictví též „*Fisně ku vzkříšení*“ roku 1840. a sice 15000 exemplářů; pak „*Fisně k Pěti randm*“ 1000 exemplářů na prodej. Rovněž vydán jest nákladem Dědictví, ale též ku prodeji, nikoli k podělení spoluůdů spis pod názvem:

„*Kapitola hlavního chrámu Páně sv. Víta*“ v Praze za času sv. Jana Nepomuckého. Od Václava *Pešiny*, kanovníka na hradě Pražském. Nákladem Děd. Svatojanského. Cena 3 kr. stř. V Praze 1840, v kníž. arcib. knihtiskárně u Václ. Špinky. Stran 16. Vytisknuto 1000 exemplářů. Rozumí se, že při nedokonalém

*) V roce 1851. vydalo Dědictví Svatojanské tuto knížku poznovu pod názvem: „Svatodenní pořádek a pobožná děvečka.“ Cena 6 kr. stř. V Praze 1851. Tiskem c. k. dvorní knihtiskárny synů Bohumila Haase. Bylté obsah knížky číslo 6. a číslo 11. zde v jedno sloučen.

stavu historie české v těch letech i tento spisek v sobě mnohá pochybení obsahuje, což však nikdo spisovateli samotnému za zlé pokládati nemůže: on psal tak, jak se tenkrát všeobecně za pravé mělo.

Aby také obecnostvo německé, jazyka českého neznající, o podstatě Dědictví Svatojanského náležitě bylo poučeno, vydal kanovník Pešina r. 1841. spisek pod názvem „Nachrichten von der *Haeredität des heil. Johann von Nepomuk*“ (Zprávy o Dědictví Svatojanském), i byla knížka ta rozšířena v 15000 exemplářích. Ovšem že se toliko na prodej vydala.

Co se spoluoudů Dědictví týká, těm se roku 1841. dostalo zvláštní dachovní pochoutky, an Dědictví Svatojanské na světlo vydalo knihu, která vysokou vnitřní cenu svou po mnohá léta zachovala a k upevnění svaté víry mezi katolickým lidem českoslovanským velmi vydatně napomáhala. Název její zní takto:

13. Populární dogmatika, v kteréžto knize učení víry svaté křesťanské katolické Církve prostonárodním způsobem vykládá Jan Valerian Jirsík, kandidát bohomluveckého doktorátu, veřejný přísežný arcibiskupský notář, spoluzakladatel Dědictví sv. Jana Nepomuckého a farář v Minicích. Číslo 13. nákladem Dědictví Sv. Jana Nepomuckého. Cena 45 kr. stř. V Praze 1841, v kníž. arcib. knihtiskárně, u Václava Špičky. Stran 622.

Výborná tato a všestranně důkladná kniha byla od spisovatele zcela samostatně a původně spracována, i jest psána v duchu a směru ryze církevním a katolickým, s nevšední průzračností a při tom s obdivuhodnou láskou ku sv. víře, tomuto nejvzácnějšímu klenotu každého katolického křesťana. Byloť prvního vydání vytisknuto 3000 exemplářů a již během jednoho roku bylo 1500 exemplářů rozebráno; k tomu arci značně přispěla velká láce vzácné knihy té; nebo kdežto by se za každou knihu německou stejného objemu nejméně 2 zlaté musely dáti, prodávalo ji Dědictví ve skrovné ceně 45 krejcarův. Brzy bylo první vydání zcela rozprodáno, i muselo se roku 1846 přistoupiti ke druhému vydání, kteréž se za 1 zl. stř. prodávalo. V roce 1852 opatřeno jest taktéž nákladem Dědictví třetí vydání. Celkem vydání 2. a 3. čítalo 4500 exemplářů. Posléze vyšlo i čtvrté ještě vydání této knihy nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze roku 1866*).

*) Jirsíkova dogmatika byla též do němčiny přeložena; vydal ji už r. 1846 ve Vídni G. Anton, kněz diecése Linecké u M. chitaristů, později spracoval ji německy též Bruno Schön, duch. správce nemocnice ve Vídni 1858.

V roce 1842. vydána byla za podíl spoluoudům Dědictví knížka pod názvem:

14. Obraz smíšeného manželství. Povídka pro katolické panny. Vydává Josef *Pohořelý*, kaplan v Turnově. Číslo 14. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se za 10 kr. stř. V Praze 1842. V kníž. arcibiskupské knihtiskárně, u Anny ovdov. Špinkové. Stran 92. Vydáno bylo 3000 exemplářů.

Vypravování to spracováno bylo dle německého spisu*), v němž se čtenáři na oči uvádějí tři manželky katolické, jež za nekatolíky či evangelíky byly provdány. Osudy těchto žen živými barvami vyličený jsouce, i poloslepé panně postačitelného světla podávají k náležitému uvážení té bídy, kteráž obyčejně ze smíšeného manželství vyrůstá. Nelzeť duchovnímu pastýři nejmůvňějšímu strasti smíšeného manželství tak zajímavě i úplně na oči postaviti, jako je v této povídce každá křesťanská panna sama pročítá a u věrné paměti uchovává.

Následujícího roku 1843. obohacena byla knihovna každého ze spoluoudů Dědictví opět spisem vzácným, jenž nese název:

15. Filothea či Bohmila sv. Františka Salesia, aneb: Uvedení Boha milující duše k životu pobožnému. Dle českých vydání od roku 1657, 1701 a 1780 opravená a Dědictví sv. Janskému darovaná od Jana *Krbce*, rektora u sv. Jiří na hradě Pražském a kníž. arcib. Notáře. Číslo 15. nákladem Dědictví Svatojanského. Prodává se v tuhé obálce za 26 kr. stř. V Praze 1843, v kníž. arcib. knihtiskárně, řízením synů Bohumila Haase. Stran 347. S obrázkem sv. Františka Sal. Vytisknuto bylo 2000 exemplářů.

Můžemeť v pravdě za velkou zásluhu pokládati tehdejšímu řiditeli Svatojanského Dědictví, že neotálel postarati se, aby tak vzácný klenot duchovní byl vložen do rukou spoluoudův Dědictví. Jestli Filothea dílem, které za několik století slávy světové sobě dobylo a jehožto čtení člověka útěchou naplňuje, ku ctnosti povzbuzuje, v trápení síly dodává a od hříchu odstrašuje. O knížce té vydal svědectví papež Alexandr VII. († 1667) v tato slova památná: „Bohmilu Františka Saleského, které já po Bohu nejprředněji připsati musím všecko, jestli se co od dvaceti let v životě mém dobrého a nevinného nachází, ačkoli jsem již

*) Agnes und Sophia, oder die Leiden und Gefahren der gemischten Ehen.

mnohokrát přečetl, ještě na stokráte čísti budu, tu pravím knížku Františka Saleského abys sobě za pravidlo ustanovil, podle kterého abys celý svůj život řídil a jediné spravoval. Ona neuvádí člověka k životu přísnému ani samotářskému a neobyčejnému, ale k obecnému, vznešenému a mírnému, učc způsobu živobyť, kteréhož každý snadno nabytí může a podle kterého přece jistotně dokonalosti a svatosti života dosáhne.“ Překladaelem Filotheý jest vlastně Jiří *Konstanc* z Řepína u Mělníka; týž narodil se roku 1607. a byl vychován ve vyznání evangelickém, avšak po roce 1620. obrátil se ku katolické víře a roku 1628. vstoupil do řádu jezuitského. Vyučoval vědám gymnasijsním, byl 12 let missonářem a 12 let zastával místo spirituala čili duchovního představeného. Když měl po chvíli, chodíval za město, učil lid sedlský a zvláště ditky křestanskému náboženství. Když roku 1670. arcibiskup Pražský ustanovil se na tom, aby pro lid katolický vydáno bylo Písmo sv., vzložil péci o úpravu bible na jesuity Šteýera a Konstance. Mimo to přeložil Konstanc Filotheu sv. Františka Saleského, kteráž pod názvem „*Františka Saleského Filothea*, knížka zlatá“ vyšla tiskem v Praze 1657. Konstanc zemřel v Praze r. 1673. *) Svatojirský rektor Krbec porovnával původní text francouzský, pak latinský překlad a česká i německá vydání Filotheý a bedlivě i zdárně starší překlad Konstancův opravil mluvou ujnější přesnou a srozumitelnou. **)

Roku 1851. obstaráno bylo druhé vydání Filotheý opět ve 2000 exemplářích.

Jakožto podíl členů Dědictví na rok 1844. vyšla kniha pod názvem :

16. *Útěcha, kterouž nalezá nábožný křestfan u vysokém stáři.* Dokončení spisu „*Pane, zůstaň s námi.*“ Psáno od Jiřího *Bluma*, v Geisenheimu na Rýně, komorníka hraběte z Ingelheimu. Přeložil Jan *Marchal*, duchovní správce v Římově, Budějovické diecése. Číslo 16. nákladem Dědictví Svatojanského. Cena v tuhé obálce 15 kr. stř. V Praze 1844; tiskem kníž. arcib. knihtiskárny v semináři. Stran 214. Vytíštěno 2500 exemplářů.

Jelikož dva díly tohoto výtečného spisu již r. 1839. a 1840. byly nákladem Dědictví vydány, bylo dokončení té knihy bolestně od spoluodů pohřešováno, a proto nyní s radostí odevšad

*) Viz „*Časopis pro katolické duchovenstvo*“ 1844. str. 547 n. — *Jireček Rukověť literatury* str. 386.—7.

**) Bylté sice téhož roku 1843. vydán překlad Filotheý od Žáka nákladem Fourniera ve Znojme na Moravě, avšak překlad ten přidržel se obecného na Moravě nářečí, a tudy pro české čtenáře nepřístupným byl učiněn.

uvítáno jest. V knize té má spisovatel na mysli člověka věkem sešlého, s neduhy tělesnými zápasícího, jehož mysl se od tohoto světa na onen věčný, kam se brzy odebrati má, obrací. Člověka nepravostem oddaného budí spis tento z hlubokého sna, stavě mu před oči soudce spravedlivého a jeho věčné výroky pokolení lidskému zjevené. Lítost, modlitba, zaopatření sv. svátostmi, vrhnutí se na kolena, časté pozírání na kříž Spasitelův, to jsou ti andělé, kteří člověka hříšného obletují a sladkou naději utěšené budoucnosti v něm probuzují.

Týmž směrem chvalitebným Dědictví Svatojanské i v letech následujících pokračovalo a vydalo hned r. 1845. dílo, které brzy velké obliby mezi lidem dosáhlo a jehož název jest :

17. **Životy Svatých a SvěticBožích**, sepsány od Hugona Jana *Karlíka*, kn. arcib. notáře, kapitulára kanonie v Teplé, profesora české řeči a literatury na gymnasium Plzeňském, spoluzakladatele Dědictví Svatojanského a spoluouda národního Museum. Díl I. Číslo 17. nákladem Dědictví Svatojanského. Cena 1 zl. V Praze 1845, tiskem kniž. arcib. knihtiskárny v semináři. Stran 775. Vytisknuto 3000 exemplářů.

Legendy Svatých bývaly ode dávna vedle písma svatého nejoblíbenější knižkou, jejížto čtení mile bavilo a poučovalo srdce katolických křesťanův, ať tomu neb onomu národu a jazyku přináleželi. Protož i Karlíkovy legendy Svatých v nejkratší době velice se rozšířily a blahodárný užitek duchovní způsobily. Druhé vydání r. 1860. vyšlo též nákladem Dědictví ve 3000 exemplářů. Spisovatel v prvním svazku podal životopisy Svatých počínaje od 1. ledna až do 31. března dle kalendáře připadající, tudíž celé čtvrtletí. Nejdříve podává krátký životopis každého Svatého neb Svěťice, načež připojuje příhodné rozjímání o ctnostech, jichž následovati máme a konečně modlitbou církevní zavírá. Podotknouti musíme, že spisovatel ani v jediném rozjímání se neopakuje, nýbrž pokaždé něco jiného a nového na mysl čtenářovu přivádí, což svědčí o bystrém důmyslu a nennavitelné pilnosti, spolu však též o nevyvážitelné schoposti a vřelé pobožnosti jeho.

Kniha zcela zvláštního způsobu a obsahu vyšla nákladem Svatojanského Dědictví v roce 1846. a titul její byl tento :

18. **Veleslavín**. Mravoučná hospodářská kniha, již sepsal Matěj J. *Sychva*, Imramovský, pak Žďárský farář při hranicích českých na Moravě. Číslo 18. nákladem Dědictví Svatojanského,

pro rok 1846. Cena 25 kr. stříbrných. V Praze 1847, tiskem knížecí arcibiskupské knihtiskárny v semináři. Stran 372. Vytisknuto bylo 3000 exemplářů.

Sepsána byla kniha ta od Sychry, jednoho z těch mužů slovuťných, kteří počátkem 19. století velikou péčí o to se zasažovali, aby spisovný jazyk náš nevyhynul, nýbrž rozkvétal a lid aby pomocí tohoto přirozeného jazyka svého náležitě se vzdělával. Sychra narodil se r. 1776. v Ústí nad Orlicí, byl farářem v Imramově neb Jimramově a později ve Žďáře na Moravě; též vydal různé povídky, kázání, fraseologii a byl spolupracovníkem různých časopisů českých. Sychra zemřel r. 1830. Spis „Veslavín,“ jež v rukopise zanechal, byl od Václava Štulce, profesora na akademickém gymnasiu Pražském (později probošta Vyšehradského) k tisku připraven.

Zdá se na první pohled, že předměty, o nichž se v knize této jedná, jsou pouhá směsice různých náhodou k sobě připoutaných pojmův; tak mluví farář Veslavín s osadníky svými brzy o povianostech manželů k sobě vespolek, brzy o psí vzteklině, o zdraví tělesném, o vychování dítek, o včelařství, o zdraví duchovním, o dobytčím moru, o náboženské snášelivosti, zase pak o utopených a koupání, o stavu vojenském, o chování hovězího dobytka, o ohni, stavu sedlském, o vozatajství, o zadušení, o domácí pořádnosti a čistotě, o vrchnostech, o daních, o mrzácích. Čtouce však pozorně shledáme, že vše krásně spojeno jest nitkou utěšené, zajímavé povídky. Směr k Bohu a statkům vyšším vsudy patrně vyniká. Veslavín tak dojmavě a mocně mluví, že nejzavrtzelejší odpůrcové mezi besedníky jeho konečně umlknouti musí. Tudíž kniha tato brzy po svém vyjití obecně chvály došla.

Příštího roku 1847. vydán jest Dědictvím spis pod názvem:

19, Hlas duchovního pastýře k stádu věrnému o prospěchu z čtení dobrých náboženských knih vůbec a o přistoupení k ústavu Dědictví Svatojanského zvlášť. Od Josefa Kamenského, kněze církevního. S připojeným poznamenáním všech spoluoudů, Číslo 19. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1847. Cena 16 krejcarů stříbra. V Praze 1847, tiskem kníž. arcibiskupské knihtiskárny v semináři. Stran 168.

Spisovatel této knihy nedal v čelo její své pravé jméno, nýbrž toliko smyšlené i učinil tak ze skromnosti. Byl to však muž velice horlivý a získal sobě o Dědictví Svatojanské veliké zásluhy; neboť více než jedno sto spoluoudů a to z větší části

mezi svými vlastními osadníky pro Dědictví získal. I uchopil se péra a napsal tuto knihu, v níž hlásá čest a prospěšnost Dědictví Svatojanského slovy výmluvnými, K tomu redaktor kanovník Pešina připojil některé zajímavé události při Dědictví Svatojanském, z nichž nejzajímavější o něco později laskavému čtenáři sdělíme. Pak se vysvětlují pravidla a konečně sděluje se seznam členů Dědictví dle diecézí spořádaný. Všech členů bylo tenkrát celkem 2000.

Přiblížil se rok 1848., kterýž osudný obrat ve mnohých poměrech způsobil a ve mnohých věcech neblahé, v jiných však blahodárné následky měl. Také Dědictví Svatojanské nemělo z onoho hnutí netoliko pražádné škody, ale vzalo odtud počátek blahodárného a pozeňnaného *vzrůstu*. Neboť kdežto v poslední době za celý rok sotva 60 až 100 členů nových se přihlašovalo, počalo duchovenstvo nyní lépe vyrozumívati ruchu doby nové a seznało, že proti neohroženému vystupování nepřítelů zapotřebí jest zbrané duchovní, kterouž by vždy více se zmáhající nevěra potírána a stádo Kristovo na pravé cestě udržováno býti mohlo. Tu tedy nejen mnozí duchovní sami k Dědictví přistupovali, nýbrž i osadníků svých k tomu vybízeli, aby se k ústavu tak prospěšnému jako spoluoudové přihlašovali. I spatřujeme k nemalé radosti své, že r. 1847. více než 500 nových členů zapsáno jest, kdežto r. 1846. pouze 169 se jich přihlásilo. Též následující léta vykazují značný přírůstek; r. 1848. bylo nových spoluoudů 366; roku 1849. opět okolo 300; roku 1850. bylo 422; r. 1851. přibylo 939; roku 1852. přibylo více než 1400 členů, r. 1853. zase 1000, ano r. 1854. bylo nových členů docela přes 2400, tak že od té doby úžasnou rychlostí rostl počet členův a tudíž i jmění spolkového přibývalo.

Zasílání knih bylo roku 1848. svěřeno kněhkupci Crednerovi na staroměstském náměstí v Praze, ačkoli stejným časem i prostřednictvím konsistorních kancelářů neb duchovních správců knihy se zasýlaly.

Jakožto podíl na rok 1848. vydán byl spis pod názvem:

20. **Katolický církevní dějepis s obzvláštním zřením na reformaci.** Pro školy a pro lid vzdělal Karel *Haas*, dobrovolně ustoupilý protestantský pastor a doktor libomudrctví. Dědictví Svatojanskému obětoval Pantaleon *Neumann*, kaplan v Zábři, Kralohradeckého biskupství. Číslo 20. nákladem Dědictví Svatojanského pro rok 1848. Cena 25 kr. stř. V Praze 1848, tiskem

kníž. arcibisk. knihtiskárny, řízením Synů Bohumila Haase, za faktora Jos. Žáka. Zvláště k dostání u kněhkupce B. A. Krednera. Str. 336. Vytisknuto bylo 3000 exemplářů.

Dějepis ten sahá od počátku církve Krista Ježíše až do 19. století; podává přehled hlavních či nejdůležitějších událostí v církvi této sběhlých, hledí však obzvláště k reformaci protestantské, která v 16. století svůj počátek vzala. Pastor Haas z ryzího přesvědčení o pravdě stal se katolíkem a proto slova jeho tím více mají váhy, jelikož on obojí nauku, katolickou i protestantskou dokonale seznal a jednu s druhou porovnatí mohl. Haas nehledal žádného prospěchu hmotného, an ku katolické církvi se přiblížil; neboť následkem toho kroku pozbyl úřadu svého dosti výnosného. Překladatel Neumann doplnil německý obsah a v jadrné pěkné řeči jej čtenářům podal.

V tomto podílu též uvedeni jsou zemřelí spoluoudové Dědictví Svatojanského a od redaktora kanovníka Pešiny připojeno „Stručné popsání Pražského hlavního chrámu sv. Víta“, čímž se obzvláště poutníkům ku slavnosti Svatojanské do Prahy přichozícím nemálo zavděčil.

Mimo tuto knihu dostalo se členům za ten samý rok 1848. ještě jiného podílu a sice:

21. **Životy Svatých a Světic Božích**, sepsány od Hugona Jana *Karlíka*, kníž. arcibisk. notáře, kapitulára kanonie v Teplé, profesora české řeči a literatury na gymnasiu Plzeňském, spoluzakladatele Dědictví Svatojanského a spoluouda národního Museum. Díl II. Číslo 21. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1848. Cena 1 zl. stf. Stran 576. Vytisknuto 3000 exemplářů. Také tento díl byl r. 1860. u Karla Bellmanna vytištěn v druhém poopraveném vydání opět o 3000 exemplářů.

Jelikož tou dobou též se k Dědictví Svatojanskému přihlašovali četní spoluoudové, kteří jazyka českého mocní nebyli, chtějí alespoň účastni býti ovoce plynoucího z tolikerých obětí mše sv., za členstvo sloužených, postaral se redaktor Dědictví, aby se takovým přece některého spisu Dědictvím vydaného též v německém překladu dostalo. I byl tedy r. 1848. vydán spis pod názvem: „*Bohomil*. Ein nützliches und heilsames Lesebuch.“ Vytisknuto v Praze r. 1848. v kníž. arcib. knihtiskárně. *)

*) Byl sice Jirsův *Bohomil* r. 1838. do němčiny přeložen od G. *Antona*, ale tehdaž pod názvem „*Gottlieb*“ vydán. Nyní pak spracoval překlad dle druhého českého vydání *Josefa Trínka*, kněz řádu piaristického a ponechal český název spisu „*Bohomil*“. Exempláře tohoto spisu ve sličné úpravě se posavad na skladě Dědictví na Hradčanech nalezají.

Na rok 1849. opět byli členové Dědictví dvojnásobným darem obmyšleni a sice vyšla kniha pod názvem:

22. **Věrná Roza**, aneb vítězství katolického náboženství. Původní povídka od Vincencia *Janalika*, duchovního správce v Miloticích, arcibiskupství Olomúckého. Číslo 22. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1849. V Praze 1849, tiskem c. k. dvorní knihtiskárny Synů Bohumila Haase. Vytisknuto 4000 exemplářů.

Dojemným způsobem vypisují se v této povídce následky nesvornosti náboženské ve smíšených manželstvích mezi katoliky a nekatoliky; taktéž zde seznáváme ovoce dobrého i následky pochybeného vychování dítek. Knižka ta velmi prospívá k upevnění katolické víry v srdcích lidu našeho proti mnohonásobným nástrahám, jež se kladou od různých odpůrců církve svaté. Proto nelze se diviti, že „věrná Roza“ v krátkém čase získala sobě velké obliby mezi lidem českoslovanským, tak že bylo první vydání záhy rozebráno; i vyšlo r. 1858. vydání druhé ve 2000 exemplářích; když pak i později poptávka po knize se množila, byla táž povídka r. 1872. v třetím vydání vytištěna nákladem knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Druhý podíl spoluodů za rok 1849. nese název:

23. **Večerní rozmluvy**, kterýmiž se učení církve katolické vysvětluje. Původně sepsané od Karla *Haase*, bývalého luteranského pastora, nyní katolického spisovatele v Augšpurku; v přeložení Dědictví Svatojanskému darované od Pantaleona *Neumanna*, kaplana v Záboří u Kutné Hory. Číslo 23. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1849. Cena 20 kr. stř. V Praze 1849, tiskem c. k. dvorní knihtiskárny Synů Bohumila Haase, za faktora sazečů J. V. Žáka. Stran 278. Vytisknuto bylo 4000 exemplářů.

Obsahem svým podobá se spis ten knize nám již známé pod jmenem „Bohomil.“ Ovšem pak naskytuje se rozdíl ten, že v „Bohomilu“ děje se poučování od pastýře duchovního, kdežto ve „večerních rozmluvách“ dva sousedé vzdělaností a stavem sobě docela rovní o věcech víry katolické a protestantské hovor vedou, kterýž má ten následek, že evangelík Konrád i s dcerou svojí konečně přiznávají se k víře jedině pravé, katolické. Byloť v tehdejší době takových spisů velice zapotřebí a to z té příčiny, jelikož občanská svoboda byla právě teprv udělena a tu jinověrcové sítě své k polapení katolického lidu všady rozestírali; i musela tedy katolickým křesťanům do rukou vlo-

žena býti zbraň, kterouž by víru svou proti svědcům obhájití mohli.

Z Moravy bylo častěji na redaktora Dědictví o to naléháno, aby spoluoudové mohli míti svůj obzvláštní památný peníz, tak jak se to také při jiných spolcích a bratrstvech vyskytuje. Protož dal kanovník Pešina r. 1849. takovýto *památný peníz Dědictví Svatojanského* v Augsburku, městě bavorském, úpravně zhotoviti. A sice byl peníz ten z nového, čili anglického stříbra, velikosti tolaru a máje ouško, mohl i zavěšen a na hrdle nošen býti. Z předu té mince vyobrazen jest hlavní chrám Páně u sv. Víta v Praze, na druhé straně pak jest viděti mistrně vypořobněný hrob stříbrný sv. Jana Nepomuckého. Konečně opatřen byl peníz přiměřenými nápisy jak českými tak německými. Prodával se za 1 zlatý stř.

Štědřeji než kdy jindy obmyšleno bylo členstvo Dědictví Svatojanského v roce 1850., neboť vydány byly téhož roku celkem k podělování čtyry spisy a sice:

24. **Oběť mše svaté**, s připojeným svatodenním pořádkem a četnými výklady mše sv. Sestaveno a vzděláno od dr. Václava *Pešiny*, kanovníka na hradě Pražském, kn. arcib. konsistorního rady a redaktora Dědictví Svatojanského. Číslo 24. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1850. Cena 30 kr. stř. V Praze 1850, tiskem c. k. dvorní knihtiskárny synů Bohumila Haase. Stran 384. Vytisknuto bylo 4000 exemplářů.

Prevznešené učení o nejsvětější oběti mše sv. sestavil v této knize kanovník Pešina dle důkladných prací od Hnojka, Jirsíka, Rokosa, Zeglera ajj., kteréž v časopise duchovenském byly uveřejněny; kniha ta velice k tomu prospěšná jest, aby se za její pomoci uctivost k nejdražší oběti Nového zákona obživila a rozmnožila. Dalším podílem byl spis:

25. **Lutr, jak stál pro víru a církev katolickou.** Vypracoval Pantal. *Neumann*, kaplan v Záběři, diecése Kralohradecké, spoluzakladatel Děd. sv.-Janského, úd jednoty katolické v Praze. Číslo 25. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1850. Cena 8 kr. stř. V Praze 1850, tiskem Bedřicha Rohlíčka v Karlově ulici č. 188. Str. 107. Vytisknuto bylo 4500 exemplářů.

V pateru rozmluv jedná se v knížce té o učení, jímž se liší církev katolická od vyznání protestantského. Rozmluvy ty vedou dva poctiví evangelíci, a následek toho jest, že oba

o pravdě víry katolické se přesvědčili a sice, že toho přesvědčení právě ze spisůsamého Martina Lutra nabyli. Spisem třetím byl :

26. **Bohomil.** Kniha, v kteréžto jeden upřímný nekatolický křesťan vypravuje, za kterými příčinami se do lůna svaté církve katolické navrátil. Sepsal Jan Valer. *Jirsik*, doktor v bohosloví, kanovník vždy věrné kapitoly a metropolitního chrámu u sv. Víta na hradě Pražském, kněž. arcib. konsist. rada a veřejný přísežný notář. Číslo 26. nákladem Dědictví Sv.-Janského; pro rok 1850. Třetí vydání. Prodává se v tuhé obálce za 30 kr. stř. V Praze 1850, tiskem Masznera a Steyrera v Praze, v konviktě (tiskárna K. Vetterla).

Poptávky po této výborné knize se množily, spisovateli však nebylo možno knihu přepracovati; proto byl nyní Bohomil podle druhého vydání z roku 1843. beze vší změny otisknut a sice ve 4500 exemplářích. Posléze vyšel spis:

27. **Životopisy Svatých a Světic Božích.** Sepsány od Hugona Jana *Karlíka*, kapitulára kanonie Premonstrátů v Teplé, profesora české řeči a literatury na lyceum Plzeňském, spoluzakladatele Děd. Sv.-Janského a spoluouda národního Museum. Díl III. Číslo 27. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1850. Cena 1 zl. stř. V Praze 1850, tiskem c. kr. dvorní knihtiskárny Synů Boh. Haase. Stran 768. Vytisknuto bylo 3000 exemplářů.

Dychtivě chápali se spoluoudové každého nového dílu těchto životů Svatých, každý rád je četl a čtení blahodárné na mnohé lidi působilo. Díl ten obsahuje červen a červenec, celkem v obou měsících 95 životů Svatých. Jelikož počet exemplářů prvního vydání byl brzy rozebrán, pořídilo Dědictví hned r. 1851. svým nákladem druhé vydání tohoto třetího dílu a sice ve 2000 výtiscích.

Mimo tyto čtyři knihy, jimiž Dědictví členy své v roce 1850. zdarma podělilo, byl s přispěním Dědictví též r. 1849. a 1850. na světlo vydán spis, který měl název: „Jen s pravdou ven!“ neboli „sprostý rozum o velikých věcech.“ Vydavatelem byl Václav Frost, ředitel ústavu hluchoněmých v Praze. Spis ten byl ve 4000 exemplářů vydán a dobře působil.

§. 9. Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje v Brně.

Bratři naši Moravané od samého počátku hojným počtem přiklašoval. se k Dědictví Svatojanskému a dosavad každoročně

mezi nově přibylými členy značný počet Moravanů se vyskytuje. Brzy však pomýšleli někteří horliví mužové na Moravě, že by vhodné a prospěšné bylo, aby sobě podle vzoru a příkladu Dědictví Svatojanského podobné bratrstvo založili. Podle předních patronů země moravské nazvali spolek tento „*Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje*.“ Nejdůstojnější biskup Brněnský Arnošt hrabě ze Schaafgotschů potvrdil ústav ten i stanovy jeho r. 1850., načež zvláštní výbor počal míti péči o vydávání poučných i zábavných spisů pro své spoluoudy.

Stanovy byly podobné pravidlům Dědictví Svatojanského. Spoluoudem třetí třídy může se státi, kdo jednou na vždy zapraví 10 zl. stř. Kdo zapraví 20 zl., stane se spoluoudem druhé třídy; kdo 40 zl. položí, stane se spoluoudem první třídy. Kdo dá 100 zl., považuje se za spoluzakladatele. Řehole, osady, knihovny, školy, rodiny vstupují dvojnásobným příspěvkem v nadřečené třídy. Každý kněz, který jest oudem Dědictví, jest povinen buď o slavnosti neb mezi oktávem slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje sloužiti jednu mši sv. za všechny živé i mrtvé spoluoudy Dědictví.

Takéť ustanovilo se, aby časopis vycházející v Brně pod názvem „*Hlas jednoty katolické*“ zastupoval zájmy téhož Dědictví. Od r. 1850. až podnes Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje vydalo množství užitečných spisův a vždy více prospívá a se rozšituje; přátel jest, aby také z Čech přihlašovali se hojným počtem noví členové k tomuto Dědictví.

§. 10. *Knihy Dědictvím Svatojanským vydané od r. 1851 – 1855.*

Majíce v Dědictví Cyrillo-Methodějském vítaného soudruha pokračovalo Dědictví Svatojanské s tím větším úsilím na dráze vytknuté. Kdokoli z členů Dědictví Svatojanského bažil po mnohonásobném čtení, ten záhy přihlásil se též za spoluouda Brněnského Dědictví; a zas naopak Moravané vedle svého vlastního Cyrillo-Methodějského bratrstva zvolili sobě též Svatojanské Dědictví, aby dvojnásobně knihami podělováni byli a na dvojí straně blahodárného ovoce plynoucího z tolika mší svatých od spoluoudů kněží každoročně sloužených účastnými se stali.

Bylyť pak nákladem Dědictví svatého Jana v Praze vydány knihy následující v roce 1851. :

28. Kdo má pravdu, nekatolík či katolík? Katechismus od Pantaleona *Neumanna*, spoluzakladatele Děd. Svatojanského, kaplana v Záběři u Kutné Hory. Číslo 28. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 10 kr. stř. V Praze 1850. Tisk Bedřicha Rohlíčka v Karlově ulici. Str. 116. Vytiskáno 4500 exemplářů.

Spisovatel ve způsob katechismu rozkládá tuto ve 424 otázkách a odpovědích učení o pramenech víry, o stavu kněžském, o pádu a vykoupení člověka, o našem ospravedlnění a posvěcení, o milosti Boží, sv. svátostech, oběti novozákonní, obřadech církevních, v kterýchžto člancích liší se katolická církev od jinověrců; pravdivost nauky katolické všady náležitými důvody se opodstatňuje.

29. Zbožné průpovědi na každý den v roce; od Fr. Dobr. *Kamarýta*, vikar. tajemníka a děkana v Kaplici, Budějov. biskupství. Číslo 29. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 8 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Bedřicha Rohlíčka. Stran 85. Vytiskáno 4500 exemplářů.

Průpovědi ty vzaty jsou ze zlaté knížky blah. Tomáše Kemenského o „Následování Krista Pána“ a spořádány tak, že na každý den jedna průpověď připadá. Vedle českého nalezáme i německý text, aby knížka i těm členům Dědictví prospěla, kteří jazyka českého mocni nebyli.

30. Příběhy Vojtěchovy. Obraz ze života nynějších pracovníků řemesel. Od Antonína Vojtěcha *Hnojka*, litoměřického biskupského notáře, císař. král. dvorního kaplana a probošta v Marie Záhře u Teplice. Číslo 30. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 6 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Masznera a Steyrera v konviktě. Stran 47. Vytiskáno 5000 exemplářů.

Ač povídka psána již před 34 lety, nicméně i na dobu naši se dobře hodí. Vojtěch, nábožný jinoch, přišel do města a vstoupil do práce u mistra neznaboha. Jaký mistr, tací tovaryši a učenci. Nic dobrého neviděl a neslyšel. Dlouho odpíral, konečně i on Boha se spustil. Jak často bohužel opakuje se příběh ten v životě lidském!

31. Svato-Janský věnec, uvitý k devítidenní večerní pobožnosti k sv. Janu Nepomuckému od jednoho kněze církevního a spoluouda téhož Dědictví. Číslo 31. nákladem Dědictví Svato-

janského; pro rok 1851. Cena 20 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Bedř. Rohlíčka. Stran 184. Vytiskáno 6000 exemplárů.

Jest to nžitečná rukověť pobožnosti pro všecKy ctitele našeho sv. Patrona zemského jak pro ty, kdož doma konati chtějí devítidenní pobožnost, tak i pro ty, kdož se na pouť do Prahy neb do Nepomuku a jinam ubírají. Ke každému dni je položena částka ze života sv. Jana, a zvláštní nančení a rozjímání, jak bychom sv. Jana Nep. následovati mohli a měli. Každá část končí se písaňmi přiměřenými.

32. Blah. Ludvika z Granady rozjímání v pašijovém týdni, zvláště příhodna o Božím Hrobě. Přeložil a obětoval Pavel Zahálka, kaplan v Plané u Plzně. Číslo 32. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 12 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Bedř. Rohlíčka. Stran 120. Vytiskáno 5000 exemplárů.

Výtečnost rozjímání blahoslaveného Ludvika Granadského byla příčinou, že částka ze spisův jeho byla zde Dědictvím u veřejnost podána v českém zpracování. V pozdějších letech bylo obšírnější dílo téhož spisovatele do rukon členstva vloženo.

33. O zpovědi. Vypracoval Pant. Neumann, spoluzakladatel Děd. sv. Janského, říd jednoty katolické v Praze, duchovní zprávec ve Veltrusích, Pražského arcibiskupství. Číslo 33. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 15 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Bedř. Rohlíčka. Str. 148. Vytiskáno 5000 exemplárů.

Naproti námítkám jinověrcův dokazuje spisovatel v této knížce, že zpověď na vůli Krista Pána samého spočívá, že po všecKa století v církvi sv. v obyčejí byla a že liché jsou výmysly, jimiž jinověrci proti sv. zpovědi bojovati usilují; též dokazuje se ničemnost a záhubnost tak zvané obecné zpovědi, kteráž u protestantův jest v obyčejí. Posléze jedná spisovatel o dobrém uspořádání zpovědi katolické. Dále vydán byl spis:

34. Svěcení neděle a svátků. Kniha všem rodinám potřebná. Od jednoho horlivého spoluzakladatele Dědictví Svatojanského, Pražské arcidiecése. Číslo 34. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1851. Cena 30 kr. stř. V Praze 1851, tiskem Jaroslava Pospíšila. Vytiskáno 4500 exemplárů.

Pojednává se tu o nevyhnutelné potřebě, aby den sváteční náležitě byl svěcen, k čemuž váží se důvody z písma sv. a jiných zdrojů křesťanských i z dějepisu obecného; též jasné se doličuje, že příčina nynější bídy ve světě hlavať v tom spočívá,

den Páně jest zlehčen. Příčina zlehčování dne svátečního však jest zvláště náklonnost k nestřídmosti, a proto důkladně jedná se o prostředcích k zamezení této nectnosti.

Na rok 1852. byly nákladem Dědictví Svatojanského vydány dvě knihy a sice:

35. **Cesta do svatého Říma a po Itálii, kterouž r. 1846.** konal P. Pavel *Frey*, kapitulár Teplský, dozorce v Marianově. Číslo 35. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1852. Cena 1 zl. 12 kr. stf. V Praze 1852, tiskem c. kr. dvorní knihtiskárny synů Boh. Haase. Str. 298. Četné obrázky a dvě mapky. Vytiskáno 5000 exemplářů.

Předešlé knihy Dědictvím vydávané byly vesměs tištěny tak zvanou frakturou neboli švabachem. Protože však okolo r. 1850. zmáhati se začal obyčej, spisy české latinským písmem tisknouti, učinila správa Dědictví Svatojanského též jakýsi začátek změny v tom ohledu, neboť „cesta do Říma“ literami *latinskými* byla vytištěna. Popis jest v knize té velmi názorným, jelikož připojeny jsou zdařile provedené obrázky, jimiž se důležité věci pro každého čtenáře srozumitelnými stávají. Ač se od oněch dob velmi mnoho v Itálii a Římě změnilo, nepostrádá toto popsání přece až podnes své zajímavosti.

Téhož roku 1852. podělení byli spoluoudové Dědictví ještě jinou velmi objemnou a důkladnou knihou pod názvem:

36. **Liturgika, vysvětlující svaté obřady neb ceremonie,** jichž užívá svatá církev katolická při veřejných službách Božích. Sepsal Josef Ant. *Šrůtek*, kuž církevní, registrátor bisk. konsistoře v Hradci Králové, činný úd českého národního Museum, bratrstva Dědictví Svatojanského v Praze a Dědictví sv. Cyrilla a Methoda v Brně. Číslo 36. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1852. Cena 1 zl. 30 kr. V Praze 1852, tiskem knížecí arcibisk. knihtiskárny. Stran 1047. Vytiskáno v 5000 exemplářích.

Knihba ta opět švabachem byla vydána. Ve způsob rozmluvy mezi duchovním správcem a osadníky obsahuje spis tento obširné, srozumitelné a spolu v apologetickém čili obhajovacím směru držané objasnění obřadů církevních a to nejdřív postupem roku církevního a různých svátkův a období jeho, pak dle sedmero svátostí Kristem Pánem ustanovených. Jak rychlého rozšíření kniha ta dosáhla, viděti z toho, že první vydání už ve dvou letech úplně bylo rozebráno. Pročež r. 1855. nákladem Dědictví pořízeno

jest vydání druhé ve 3000 exemplářích, z kteréhožto vydání se na skladě Dědictví už jenom jediný exemplář nachází.

Na rok 1853. vyšly nákladem Svatojanského Dědictví dvě knížky na podělení spoluoudův a sice :

37. **Příběhy rodiny Isidorovy.** Zábavné čtení pro lid hospodářský. Znovu vzdělané od Pantal. *Neumanna*, duchovního správce ve Veltrusích, Královéhradeckého biskupského přísežného notáře, spoluzakladatele Svatojanského Dědictví. Číslo 37. nákladem bratrstva Dědictví Svatojanského; pro rok 1853. Cena 36 kr. stř. V Praze 1853, tiskem kníž. arcib. knihtiskárny. Zvláště k dostání v c. kr. dvorním knihkupectví Crednera a Kleinbuba na starom. náměstí. Stran 446. Mimo to přídavek od kanovníka Pešíny o 19 stránkách se životopisem sv. Isidora. Kniha ta byla vydána v 6000 exemplářů.

Povídka tato byla již před rokem 1820. vydána, později vyšlo druhé vydání, které taktéž jest rozebráno. Nyní Dědictví postaralo se o třetí vydání pěkného spisu tohoto. Zemřel jistý hospodář, zanechav velký, ale spustlý a zadlužený statek; vdova v důvěře v Boha ujalá se hospodářství a udržela se na statku, Pomocí syna svého Isidora dozvěděla se, že její vlastní otec učinil pro ni velkou zálohu, s kterou pro nehospodářství zeté svého se tajil, i byla tudíž vdova ze všelikých nesnází šťastně vytržena. V domě svém má zbožnou služku Kristinu, která Isidora s nebezpečím vlastního života od jisté záhuby vysvobodila, a stala se jeho manželkou. Povídka ta vzbuzuje šlechetný útlcit a dává zdravé naučení o pravé i zdánlivé pobožnosti, i přispívá velice ku křesťanskému vzdělání a zúšlechtnění srdce každého čtenáře.

Mimo to vydán byl za rok 1853. další spis pod názvem:

38. **Josef Volston**, šlechetný námořník. Povídka pro katolíky. V německém pro Dědictví Svatojanské sepsal Jan Theofil Max *Zetter*, bývalý protestantský pastor v Korutanech, nyní professor na ústavu sv. Karla Borromea pro jinošky v Solnohradě. Číslo 38. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1853. Cena 26 kr. stř. V Praze 1853, tiskem kníž. arcib. knihtiskárny. Vytisknuto 8000 exemplářů. Také v původním německém znění byla tato dojemná povídka značně rozšířena, neboť se vydalo 3000 exemplářů, kteréž však nebyly za podíl dávány, nýbrž pouze do prodeje knihkupeckého přišly.

Roku 1854. začalo nákladem Dědictví Svatojanského na světlo vycházeti dílo, kteréž rozsáhlého objemu nabylo a netoliko pro krátký čas, ale na dlouhou řadu let za zřídlo ponaučení a útěchy pro tisíce lidí sloužilo a dosavade slouží; název díla toho jest:

39. *Postilla aneb výklady a rozjímání na evangelia nedělní a sváteční celého roku, jakož i umučení Pána našeho Ježíše Krista; ku poučení a vzdělání katolických křesťanů sepsaná od Innocencia Antonína Frencla, doktora bohosloví a učitele náboženství na c. kr. akad. staroměstském gymnasiu v Praze. Díl I., sahá od první neděle adventní až do Božského hodů velikonočního. Číslo 39. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1854. S povolením duchovní vrchnosti. Cena 1 zl. 45 kr. stf. V Praze 1854; tiskem Bedřicha Rohlíčka v kníž. arcibiskupském semináři. Stran 703. Vytisknuto 20000 exemplářů.*

Vedle písma sv. a životů Svatých bývala postilla vždycky jednou z oněch knih, jež zbožní otcové naši nejraději čítali a z nichž také největší užitek duchovní plynul. Velice nadaný a učený, při chatrném zdraví svém přece neunavený Dr. Innocenc Frencl uvázal se v dílo to obtížné, ale stejné i záslužné. On použil spisů svatých Otcův a výtečných kazatelů starších; všady připojil četné případy a praktická ponaučení, a vše to s takovým důmyslem uspořádal, spolu však i tou měrou prostě a jednoduchým slohem čtenářstvu podal, že zajisté mnozí s námi souhlasiti budou v úsudku, že tato Postilla náleží k nejlepším spisům, které Svatojanské Dědictví vydalo a které vůbec v našem století na světlo vyšly. Důkazem výbornosti té knihy jest, že ze 20000 již jen dosti skrovná část na skladě se nachází a že, an celá postilla švabachem byla vytištěna, až podnes mnozí nově přistupující členové místo spisů latinkou vydaných sobě postillu za podíl míti žádají. Zvláště pro takové členy Dědictví neb jich přátely a známé, jimž nebývá každé neděle a ve svátek možno, navštěvovati služby Boží a občerstviti se duševně slyšením slova Božského, odporučujeme čtení postilly, kterážto jim poskytnouti může jakousi náhradu za tento nedostatek.

Pokračování tohoto přeužitečného spisu vyšlo hned roku následujícího 1855 pod tímž názvem:

40. *Postilla aneb výklady a rozjímání na evangelia nedělní a sváteční celého roku, jakož i umučení Pána našeho Ježíše Krista; ku poučení a vzdělání katolických křesťanů sepsaná od*

Innocencia Ant. *Frencla*, doktora bohosloví a učitele náboženství na c. k. akad. staroměstském gymnasiu v Praze. Díl II., sahá od slavného dne vzkříšení Páně až do poslední neděle po sv. Duchu. Číslo 40. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1855. S povolením duchovní vrchnosti. Cena 2 zl. 20 kr. stř. V Praze 1855, tiskem Bedř. Rohlíčka v kníž arcib. semináři. Stran 866. Vytisknuto 20.000 exemplářů.

V tu samou dobu spadá událost důležitá, kterážto se týká Svatojanského Dědictví, jímž ono před tváří celého světa jakožto spolek blahodárný bylo prohlášeno a doporučeno, o čemž v následujících rádcích zprávu podáváme.

§. 11. Dědictví Svatojanské od Apoštolské Stolice schváleno a odpustky obdařeno.

Každý spolek, který se chce honositi názvem spolku katolického, musí se o to postarati, aby stanovy jeho od biskupa té které diecése prozkoumány a schváleny byly. Dokavad některý spolek v působení jen obmezeném trvá, obyčejně dalšího a vyššího doporučení účastným se nestává. Avšak Dědictví Svatojanské ve 20 letech svého trvání tak mocně se rozšířilo (čítalo roku 1855. již všech spoluúřdův značný počet 11200, z nichž roku 1854. přistouplo 2446 a roku 1855. opět nově přihlásilo se 2667 spoluúřdův), že nejen v Čechách, na Moravě a v zemích mocnářství Rakouského, nýbrž také v Německu, Anglicku i v Americe členy své mělo. Onoť značný počet spisů nejen dobrých, ale z velké části výtečných tiskem vydalo a prospěšné působení tohoto Dědictví vždy více se uznávalo.

Z těch příčin považoval nejdůstojnější arcipastýř, Jeho Eminenci *Bedřich*, kardinál a kníže arcibiskup Pražský, kníže ze Schwarzenbergů za vhodné, aby nejvyšší hlavě katolické církve, svatému Otci *Piu IX.* podal obšírnou zprávu o Dědictví Svatojanském. Použil pak k tomu vítané příležitosti, an dne 8. prosince 1854 nalezal se s jinými 200 kardinály a biskupy v Římě, kdež téhož dne článek víry o Neposkvrněném Početí blah. Marie Panny byl prohlášen. Tu pak kardinál kníže Schwarzenberg v nejbližších dnech učinil sv. Otci přednesení o blahodárné působnosti Svatojanského Dědictví. Načež sv. Otec vydal a do Prahy zaslal následující pro Dědictví čestný a velepamátný list (papežské Breve) ze dne 30. března 1855:

Plus IX. papež.

Na věčnou památku. Z povinnosti nejvyššího apoštolátu Našeho všechny pravověřící křesťany po celém světě otcovsky milujice radujeme se z toho, abychom cokoli duchovnímu jich blahu prospívá, tomu nápomocni byli, to samé schválili a zvelebili a poklady nebeskými, jichž rozdávání Hospodin péčí Naší svěřil, milerádi obdarovali. K úkazům tohoto druhu náleží zajisté zbožné bratrstvo, kteréž vůbec nazývá se „Dědictví Svatojanské,“ jež, jak nám před nedávnem dosvědčil ctihodný bratr náš Bedřich Josef Schwarzenberg, svatě církve římské kardinál, nynější arcibiskup Pražský, v Praze vzniklo, tamtéž církevně schváleno bylo a s Boží pomocí již tak velice vzrostlo a se rozšířilo, že netoliko v Čechách, nýbrž i v jiných slovanských krajinách říše rakouské velmi mnoho členů čítá; kteréž má ten účel, aby s pomocí příspěvků členských takové knihy tiskem vydány a rozšířeny byly, jež by nauku křesťanskou proti učení bludnému hájily a k upevnění křesťanského způsobu života mezi lidem napomáhaly. Protož my, abychom věc tak svatou a spasitelnou podporovali a též s Naší strany povznesli a zvelebili, jakož také abychom žádosti jmenovaného ctihodného bratra vyhověli, mocí tohoto listu nadřčené zbožné bratrstvo, kteréž Dědictvím Svatojanským sebe nazývá, velmi schvalujeme a jemu, aby den ode dne k povýšení svaté víry a ke vzrůstu křesťanské ctnosti vždy utěšenějšího ovoce vydávalo, apoštolské požehnání Naše udělujeme; mimo to pak z apoštolské moci Naší tímto listem všem a jednomu každému z věřících obojího pohlaví, kdož spoluůdy téhož bratrstva nyní jsou aneb budoucně se stanou, pokudž vykonavše kajicnou zpověď a Tělo Páně přijavše, v den slavný sv. Jana Nepomuckého aneb v některý ze sedmi bezprostředně potom následujících dní některý chrám neb veřejné místo bohoslužebné dle vlastní vůle každého roku sobě vyvolí, je pobožně navštívi a tam za svornost knížat křesťanských, vyplnění bludův a oslavení svatě matky naší církve vroucně k Bohu se pomodlí, plno mocné odpuštění, jež také dušem zemřelých, jež s Bohem láskou spojeny jsouce z tohoto světa odešly, na způsob přimlvy přivlastniti lze, milostivé na všechny časy budoucí v Pánu povolujeme a propůjčujeme.

Tomu nebudtež na závalu ostatní jakékoli apoštolské listy a ražení.

Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem rybářským dne 30. března 1855. papežství našeho roku devátého.

V. kardinál *Macchi*.

Papežský tento list byl rozkazem knížecí arcibiskupské konsistoře Pražské ze dne 18. července 1855 veřejně prohlášen a zůstává navždy v platnosti své. Jest on důkazem výmluvným otcovské lásky Apoštolské Stolice ku členům našeho Dědictví a spolu papežský list onen jest bezpečným rukojemstvím opravdo-

vého prospěchu, jež ústav ten s sebou přináší. Z toho však také nutně vyplývá povinnost pro každého spoluůda Dědictví, aby věrnou oddaností, láskou a poslušností k této svatě římské Stoličce apoštolské přilnul, ji všady hájil a za blaho nynějšího nejvyššího pastýře celé církve svaté sv. Otce Lva XIII. vroucí modlitby k nebesům vyslal.

Nejen však Dědictví samo vyznamenal sv. Otec, ale on nezapoměl také na zasloužilého redaktora a šířitele Dědictví, neboť byl do Prahy v měsíci dubnu 1855 zaslán z Říma list papežského tajemníka státního, kardinála *Antonelli* spolu s dárkem pro kanovníka Pešinu; list měl toto znění, jsa adresován na nejdůst. kardinála kněžete arcibiskupa Pražského:

„Vaše Eminenci! Jeho Svatost obeznámila se dle zprávy Vaší Eminenci ku svému velikému upokojení s horlivou péčí, jakouž zbožný kněz, Dr. Václav *Pešina*, spoluoud arcibiskupské konsistoře a metropolitní kapitoly Pražské, neunaveně se snaží, ducha pobožnosti a dobrých mravů mezi obyvatelstvem českým vždy více šířiti, ježto velezáslužnému spolku pro vydávání a rozšiřování dobrých knih nejpracnější úsluhu a přispění věnuje. S touto velkou horlivostí spojuje i jinou neméně chvalitebnou o ozdobení a okrášení chrámu Páně, jakž to dšlem z jeho vlastního vynaložení, dšlem ze zbožných darů jiných docílený náklad na obnovení metropolitního chrámu Páně dosvědčuje.

Že to vůle Jeho Svatosti, aby tento zasloužilý kněz důkazu o papežském zalíbení měl a tím spolu povzbuzen byl, by ve svém užitečném snažení pokračoval, dáno mi tedy nařizením, abych Vaší Eminenci v přiloženém pouzdru uložený kámen s vrytou hlavou sv. Pavla odeslal, abyste to Vašemu zasloužilému poručení odevzdati ráčil. V Římě dne 19. dubna 1855. Kardinál *Antonelli*, státní tajemník.“

§. 12. Knihy nákladem Dědictví vydané roku 1856—1857.

V posledních dvou letech, kde kanovník Václav Pešina úřad redaktorský spravoval, vydány byly péčí a nákladem Dědictví Svatojanského tyto knihy:

41. **Životy Svatých a Světic Božích.** Sepsány od Hugona Jana *Karlíka*, kapitulára starožitné kanonie premonstrátů v Teplé, profesora české řeči a literatury na gymnasium Plzeňském, spoluzakladatel e Dědictví Svatojanského a spoluouda národního Museum.

Díl IV. Číslo 41. nákladem Dědictví Svatojanského, pro rok 1856. Cena 1 zl. 10 kr. stř. V Praze 1856; tiskem Bedř. Rohlíčka v arcibisk. semináři. Vytisknuto 14000 exemplářů.

Tento čtvrtý svazek výborného díla Karlíkova podal životopisy Svatých ve 2 měsících a sice srpnu a září. Jelikož díl tento jakož i později vydaný pátý díl se vytiskly ihned ve značném počtu exemplářů, zůstalo jen při tomto prvním vydání.

Na rok 1857. pokračováno bylo ve Frenclově postille, jejížto třetí díl vyšel pod stejným názvem:

42. Postilla aneb výklady a rozjímání na evangelia nedělní a sváteční celého roku, jakož i umučení Pána našeho Ježíše Krista; ku poučení a vzdělání katolických křesťanů sepsaná od Innocencia Ant. *Frencla*, doktora bobosloví a učitele náboženství na c. k. akad. Staroměstském gymnasiu v Praze. Díl III. obsahuje výklady a rozjímání na svátky a slavnosti Svatých a Světíc Božích. Číslo 42, nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1857. S povolením duchovní vrchnosti. Cena 2 zl. stř. V Praze 1857, tiskem Bedřicha Rohlíčka v kníž. arcib. semináři. Stran 633. Vytisknuto 20000 exemplářů.

Svazkem tím byl výklad perikop sv. Evangelii za celý rok církevní dokončen a to s rovnou vytrvalostí a týmž výtečným směrem a slohem, jak jsme o tom při první části památného spisu tohoto se zmínili.

V témž roce 1857. vzdal se proslulý kanovník Václav *Pešina* úřadu redaktora Dědictví Svatojanského. Byltě již r. 1852. u večer o vánočním hodu Božím se rozstonał zánětem plic a spolu hostečnou zimnicí, což si zachlazením o jitřní před Božím hodem způsobil. Nemoc ta u vysokém stáří 71 let bývá velmi nebezpečna a proto také přátelé tehdejší velmi o uzdravení kanovníka Pešiny pochybovali. Leč bohudík! zotavil se šlechetný kmet v brzku a úplně se uzdravil. Roku 1857. slavil jubileum 50letého kněžství svého, při kteréžto příležitosti poctěn jest od císaře Františka Josefa I. řádem železné koruny a povýšen do stavu rytířského s příjímím: „Pešina z Čechorodu.“ Cítě však, že sil jeho tělesných značně ubývá, složil koncem roku 1857. úřad redaktora Dědictví. Za tou příležitostí vydal zvláštní knížku pod názvem:

Loučení redaktorovo s oudy Dědictví Svatojanského ku konci roku 1857. Tiskem Bedřicha Rohlíčka. Uvnitř nalezáme nejdřív

první část spisku pod titulem: „Dědictví Svatojanské co to je?“ Rozmluva Sousedů Hodlovických o Dědictví Svatojanském, sepsána od církevního kněze Karla Müllera v Suohdolu, Budějovického biskupství. Po té sdělují se pravidla Dědictví a různé události, z nichž některé pro budoucí památku zde uveřejniti za prospěšné uznáváme (viz dole §. 13.). Konečně podal kanovník Pešina v knížce té část pod názvem: „Kšaft redaktora vašeho“ s různým poučením, pokud řádné správy Dědictví Svatojanského se týká.

V noci ze dne 6. na 7. května byl raněn mrtvicí zesnul v Pánu kanovník strážce Václav Michal Pešina, rytíř z Čechorodu, v 77. roce činného života svého a pochován jest na malostranském čili Košířském hřbitově v Praze. Péči nástupcův jeho v redaktorství bylo sebráno dobrovolných příspěvků 2566 zl., za kteréž zřízen nad hrobem kanovníka Pešiny úhledný pomník z pískovce prací sochaře Emanuela Maxe v Praze a r. 1862 postaven na hřbitově Košířském.

§. 13. Různé příklady o přistupování členů z dob kan. Pešiny.

1. V červenci r. 1840 když kanovník Pešina byl z Prahy vzdálen, přišel jistý duchovní do příbytku jeho v Praze a zanechal tam 1000 zl. pro Dědictví Svatojanské, ale neudal jména svého, ani obydlí a stavu. Skromnosti té podivili se všickni; šlechetný skutek ohlášen byl v Časopise pro katolické duchovenstvo a dobrodinec byl požádán, aby jména svého naznačil. Avšak celých 6 let uplynulo a nikdo se nepřihlásil.

Na podzim r. 1846, když kanovník Pešina v lázních se nalézal, přišel ten samý kněz v Praze do příbytku jeho a byl od domácích tázán, udal své jméno a stav svůj. Tu se domácí upamatovali, že jest to tentýž pán, jenž před šesti lety 1000 zl. zde byl zanechal. Vida sebe prozrazena, napsal týž kněz žádost ku kanovníku Pešinovi, aby „jméno jeho nikde neprozradil, jelikož on dar svůj beze vši chlouby jen z čistého srdce podal a když se jím spasitelně těží, již tím úplně odplacen jest.“ Ale redaktor Dědictví z lázní se navrátiliv považoval za svatou povinnost, jméno tohoto kněze knížecí arcibiskupské konsistoři v známost uvést. I bylo uzavřeno, dožádati jej, aby jméno jeho veřejně oznámiti se smělo. Načež týž zaslal následující odpověď:

„Když jsem roku 1833. z Jičínského kaplanství dosazen byl na faru ve Staňkově, odevzdal mně můj v Pánu odpočívající otec všecko své jmění záležející v 1000 zl. stř. a odstěhoval se s mou nevlastní matkou ze soukenického Rychnova ke mně, kdež v den sv. Jana Nepom. skončil. Pán Bůh mi požehnal, že jsem při dobrém hospodaření od rodičův otcovský ten podíl přihospodařil. Nevěda peněz těch řemeslem soukenickým od otce mého v potu tváře vytěžených k prospěchu duše jeho lépe a spasitelněji vynaložiti, odevzdal jsem je r. 1840. k Dědictví sv. Jana Nep., nač mne i sám den jeho skonání poukazoval. Tím způsobem jest dárce oněch 1000 zl. vlastně jen otec můj a já toliko nástrojem, kterémuž nenáleželo, za doručení otcovy pracně vytěžené pozůstalosti sobě jakou výhodu vymíňovati, ale spíše žádati slušelo, aby celá zásluha od milosrdenství Božho vlastnímu toho daru původci k občerstvení duše jeho byla obrácena. Pro tu také příčinu jsem já jak z počátku tak i letos o zamlčení svého jména v nejhlubší poníženosti prosil.

Avšak nyní po přečtení velectěného listu snáším se na tom, že by neslušelo déle, na mé ač upřímné žádosti státi a uveřejnění mého jména odporovati. Že projevenému přání vyhověti mohu, jest má nejsladší rozkoš; pak naděje, že se tudy ku zdárnějšímu rozkvětu samého blahoplnného Dědictví povzbuzením tímto poněkud přispěje; posléz i pomyšlení, že ono uveřejnění, dostavši se až k uším mých osadníků, k rozmnožení jich důvěrnosti a přičylnosti ke mně a tím k jich duchovnímu užítku bude moci prospěti: toto tré jest mi pohnůtkou, že se vši ochotností Vaší Veledušnosti ve svobodnou vůli odevzdávám, dle libosti jméno buď uveřejniti, buď až do mé smrti zatajené nechati. Josef Balcar, čestný farář v Černisku, mirovického vikariatu, Budějovické diecése.“ Tím způsobem stal se farář Balcar druhým zakladatelem Dědictví Svatojanského.

2. Také později přistoupili jiní šlechtitní dárce se značným věnováním k našemu Dědictví. Sem zejména náleží Antonín Oliva, kanovník u Věch Svatých, kn. arc. konsistoriální rada a farář u sv. Haštala v Praze, kterýž společně se svou sestrou Terezií daroval pokladně Dědictví značný obnos 3000 zl., pravíme tři tisíce zlatých stř.

3. Děkan a kn. arcibiskupský notář v Plasích, Josef Streer, od r. 1841 až 1856 získal pro Dědictví neunavenou horlivostí svou 140 členův a odvedl 2000 zlatých za odebrané knihy.

4. V Ivančicích na Moravě v diecési Brněnské velmi horlivě působil pro rozšíření Dědictví kooperátor tamnější Tomáš

Procházka, jenž naklonil 100 obyvatelů téhož města, že za spolu-
údy k Dědictví přistoupili. Ti pak smluvili se, že na počest sv.
Jana Nep. sobě zřídí korouhev s obrazy sv. Jana Nep. a sv.
Cyrilla i Metoděje. Tuto korouhev přinesli Ivancičtí o slavnosti
sv. Jana Nep. do Prahy a zde ji posvětití dali, načež při mši
sv. ku stolu Páně přistoupili a pod touto korouhví domů se
navrátili.

5. Jedna zbožná panna obdržela od svého strýce peníze na
nové šaty: ona však tyto peníze poslala jako vklad svůj do Dě-
dictví Svatojanského, aby tento sv. Patron za ni orodoval a ná-
božnými knihami na cestách života ji vedl.

6. V okolí města Jihlavy na Moravě žil asi r. 1850. jistý
učitel, 98 let stáří svého čítaje; ten poslal svůj vklad do Dě-
dictví sv. Jana Nep. a sice v tom úmyslu, aby jeho bývalí žáci
tímto přistoupením se dověděli, že on ještě na živu jest a tak
vzpomenouce na něho za spasení jeho duše „Otčenáš“ se po-
modlili.

7. Na blízku Brna, hlavního města Moravy žila jistá vdova
s dvěma dcerami. Ráda byla by k Dědictví Svatojanskému přis-
toupila, a též i dcery své do téhož Dědictví přivedla. Leč jsouc
toliko od práce rukou svých živa neměla tolik uspořené peněz,
aby byla této žádosti své vyhověti mohla. Jednoho večera sedíc
při práci s dcerami svými, taktó k nim pravila: „Snad jest to
vnuknutím s nebe, milé dívky, abychom si do Dědictví Svato-
janského pomohly; myslím totiž, abychom dnem i nocí pracovaly.
Co vyděláme ve dne, z toho budeme živý; a co si ruce naše
vydělají noční dobou, to stranou uložíme, až budeme tolik míti
nastrádáno, abychom vklad pro nás všechny tři položití mohly.
Každou noc jedna z nás bude spát a dvě budou pracovat, kteréž
jen něco málo si zdímnou.“ Tak se umluvily a též šťastně vy-
konaly; slzami radosti zasvětily ten den, když úplný vklad svůj
do Prahy zaslaly, aby Dědictví účastnými se staly.

8. V krajině Budějovické v Čechách jedna matka darovala
dceři své 10 zl., aby sobě na velkonoce nové šaty způsobila.
Sotva že hodná dcera na dar této matky své pohlédla, zalily
se jí oči slzami a ona taktó pravila: „Milá matinko, já se ještě
uspokojím svým dosavadním svátečním oblekem; naproti tomu
však prosím, dovolte mi, bych si za peníze od vás darované
koupila účastenství v Dědictví Svatojanském, které mně k při-
odění věčnému dopomůže.“

9. V Plzeňském vikariátním okrsku byl jistý hospodář ne-
bezpečně nemocen, a lékařové nedávali mnoho naděje na uzdra-

venf. V úzkostech a bolestech svých ku smrti se chystaje vzpomněl sobě, co o Dědictví Svatojanském byl slyšel a že každý kněz, který jest členem Dědictví, má povinnost, aby každoročně jednou obět mše sv. za živé i zemřelé spoluúdy téhož Dědictví Bohu obětoval, že i také členové zavázáni jsou za sebe vzájemně se modlití. I připadlo mu, že skrze tyto mše sv. a skrze přímluvy spolučlenů jemu samému k dosažení věčné spásy veliká pomoc přijíti může. I požádal manželku svou, a skrze ni pastýře duchovního, aby spěšně do Praby psáno bylo, by, dokud ještě živ jest, do Dědictví Svatojanského přijat a co nejdříve aby jemu diplom ven poslán byl, aby nežli skoná, aspoň to vyobrazení sv. Jana na něm ještě políbíti mohl. Nebeský Pán nad tímto nemocným milostivě rozhodnul, neboť se týž úplně uzdravil, začož z celého srdce Boha velebil a svatému Janu nábožné písně prozpěvoval.

10. Na statečích kněžete Mettrnicha přistoupila r. 1853. jedna manželka hajného před svého duchovního otce a odevzdávajíc mu 10 zlatých prosila slzíc, aby za spoluouda do Dědictví sv. Jana přijata byla. Horlivý pastýř duchovní táže se na příčinu slzí jejích; načež ona odpověděla: Důstojný otče, jak bych neměla slzeti; mám šest dítek a jsme u veliké chudobě živi. Když tedy dítky moje na nějaké dědictví po nás rodičích žádné naděje nemají, ráda bych jim aspoň k Dědictví Svatojanskému dopomohla; nebo jsou lepší ty knihy, než dva zlaté; nejsem ale s to k dvojnásobnému vkladu si pomoci. I těšil ji duchovní pastýř a schválil zbožný úmysl její. Po dvou letech pečlivá matka tato opět přišla a podává divícimu se otci duchovnímu, an jí slzy po lících kanou, druhých 10 zlatých, žádajíc, aby nyní doplněním tímto celý její rod do Dědictví Svatojanského byl přijat. I tázal se jí duchovní pastýř řka: „Jak jest možná, že jste to vykonala, jelikož přece obživa při letošní drahotě o mnoho těžší est než jindy; vy v tom vašem lese sotva těch zemčat k nasycení máte a jak jest teprv s osácením vašich dítek? Když jste to přede dvěma roky nedovedla, kterak se vám to nyní usnadnilo? A když se vám to nyní poštěstilo, proč slzíte?“ Načež matka odpověděla: „Jak bych neměla slzeti? slzím radostí a vděčností k Bohu, že mne vyslyšel. Ač mně to bylo milé, že jsem v tom bratrstvu, přece mne po celá dvě leta srdce pokaždě hnětlo, kolikrátkoli jsem na své dítky poblédla. Jednoho dne připadlo mi zvláště na mysl: Vždyť se tu jedná pouze o 10 zl. a kdybych ty peníze také na přilepšení obživy obrátila, za krátký čas neměli bychom z toho ničehož; a kdybych těch 10 zlatých dětem uschovala, mnoho-li

pak přijde z desíti zlatých na jedno, když jich mám šest? Přidám-li však ty peníze k Dědictví sv. Jana, budou mít zdarma knihy po veškeren čas svého živobytí a syn dědic náš po celou posloupnost pokolení svého, pokud Dědictví Svatojanské trvati bude. A pak skrze ty mše svaté a skrze modlitby toho bratrstva my všickni za živa i po smrti větší jistotu dědictví našeho spasení mít budeme. To sobě na mysli rozvažujíc zavolala jsem dívky a pravila jsem k nim: Nemohu se sprostiti toho hoře, že nejsme všickni v tom Dědictví; a jak si k tomu pomoci, svírá mysl mou. Nevím jiné rady, leč jestli se podvolíte mému Bohem samým mně danému nápadu, pak by mně možno bylo, i vás za mnou přitáhnouti. Tuble jest hrůšek; jste navyklí na nedostatek a nebude vám snad tak za těžko přicházeti, abychom tak dlouho nemaštěné jedli, dokud bychom tím postem těch 10 zlatých neuspóřili, které sem ukládati budeme. Jen otci, kterýž těžkou lesní prací nás živiti musí, něco málo v neděli omastím, ale my bez toho býti můžeme. Tu zvolali všickni jedním hlasem: Ano, matinko, tak to učíte, my to rádi oželíme a za to nám v krátkém čase bude velké a trvanlivé potěšení z toho spasitelného bratrstva, každou neděli a svátek v prospěšných knihách čítati, za tak velké bratrstvo se modliti, podle jeho knih se chovati a pak v nebi se svatým Janem dědictví mít. Nuže, důstojný Pane, jak bych neměla slzeti nad dobrými dětmi a že se mi vyplnění úpěnlivé žádosti mé zdařilo.“

11. Na Moravě zemřel chlapeček, jmenem František, který sobě v čas ministrování při mši sv. a při církevních obřadech byl 11 zlatých nahospodařil. Po pohřbu otevřel otec jeho pokladničku, zavolal dvě dcery své a pravil k nim: „Tu máte každá polovici jeho uspoření a kupte si za to něco na památku.“ Tu však starší dcera odpověděla: „Milý otče, to by byla špatná památka, za několik let zbyly by nám jen hadry pro vetešníka. Dovolte, abychom 10 zlatých poslali do Prahy stanouce se oudy Dědictví Svatojanského a budeme za to mít spasitelné knihy, a mše svaté a modlitby po celé živobytí. To vše z nás učiní dokonale křesťanky, což i Františkovi bude milejší a nám prospěšnější památkou.“ A stalo se, jak sobě žádaly; otec slze poželhal tak ušlechtilým dceruskám a velebil Boha, že jej tak dobrými dítkami obdařil.

12. Jistý synek hospodáře v Budějovickém biskupství obdržel darem jehňátko. Toho si dobře hleděl; každého roku z něho vlnu stríhal, ji prodával a stržeané peníze uschoval. Tak rok od roku činil. Když již tolik měl, že cenou ovečky celý obnos 10

zlatých doplniti mohl, prodal ovci a přinesl celý výtěžek v obět sv. Janu Nepomuckému v jeho Dědictví.

13. Příklad ten se na Moravě v okrese Holešovském v Zahlinicích tak zalbil, že několik synkův a dcer koupili sobě jehňátka a je chovali pro Dědictví Svatojanské v Praze a Dědictví sv. Cyrilla a Methodia v Brně; ano jeden otec dvěma takovým jehňátkům pro dívky jeho určeným zavěsil na krk ceduličku s nápisem: „Požehnej, Pane, Dědictví svému!“

14. Na gymnasiu Litomyšlském dva študenti jali se dávatí kondice čili vyučovatí menších študujících a peníze tudy uspořeny zapravili vklad svůj do Svatojanského Dědictví.

15. Roku 1854. přistoupila jako člen k Dědictví jistá hluchá žebračka, která z pouhých almužen deset zlatých sobě nastřádala a pak pokaždé vesničánům z postilly předčítala při svíce, na kteroužto se všickni vespolek byli složili.

16. Blíž Olomouce přehlížel asi r. 1850. Císař pán vojenské ležení; i spatřil tam zmrzačeného mladého vysloužilce; nechav sobě nehodu jeho vyprávěti císař nařídil, aby vojínovi každodenně 6 krejcarů na přilepšenou se vyplácelo. Vysloužilec strádal sobě tyto krejcarey až na 10 zlatých a zaslal je k Dědictví s prosbou, aby za člena byl přijat a spoluúrovň aby se s ním za blaho císaře pána nábožně modlili.

17. Roku 1848. v době rúzníc a nepokojů střelil jakýsi rolník na Moravě z nevázanosti po dívce, kterážto krávy hlídala. Rolník vykřiknul na ni slovy: „Stůj, já tě zastřelím.“ Děvče začalo plakati a dalo se na útěk. Rána z brokovnice padla a roztráštla ubohé dívce nohu. Děvče bylo sirotek; i nebylo tu nikoho, kdo by se jí byl ujal. Ten, jenž dívku postřelil, byl nejbohatší sedlák v obci a úředníci tehdáž se báli vesničánů. Tak zůstala nepravost tato bez pokuty a dívka jako žebračka po vsi se ploužila. Kdysi potkal ji četník a otázal se jí, jakým způsobem neštěstí to se jí přihodilo? Tu jemu děvče celou příhodu vypravovalo. Na to druhý den přišel četník a dovedl dívku k soudu, kde jako žalobník proti sedlákovi vystoupil, jenž toho politování hodného siroteka z pouhé svévole zmrzačil. Právní vyšetřování se zavedlo, sedlák byl potrestán a mimo to odsouzen, aby dívce od něho zmrzačené každoročně 40 zlatých na výživu vyplácel. Sotva že dívka poprvé tuto částku peněžitou obdržela, ihned poslala 10 zlatých do Prahy do Dědictví Svatojanského, aby jako spoluoud zapsána byla.

18. Jistý farář ohlásil kanovníku Pešinovi přistoupení nového spoluouda těmito slovy: „Prosím o štědrý večer pro jednu

pannu, která s matkou svou hrozně příkoří trpí od otce, kartám a kořalce zaprodaného. Dověděl se ode mne o Dědictví Svatojanském. I prosila matku svou o deset zlatých s tímto vzdechem: Milá matko, vy víte, že nejsme ani jednoho dne jisty, že nás otec nezabije, neboť nás pere, když v noci z krčmy domů se dovrávorá, čím a kam zastihne. Dejme se tedy do ochrany sv. Jana Nepomuckého, ať alespoň duše naše nezahynou. Matka s pláčem dceři přisvědčila a podala jí žádanou desítku; tato mně ji přinesla a já ji s pohnutou duší svatému Janu posílám.“

§. 14. Písmo svaté nákladem Dědictví vydané.

Původ vydání tohoto jest následující: Když bible od proslulého spisovatele Frant. Faustina *Procházky* opravená a v čís. král. skladu knih normáln. r. 1804. tiskem vydaná úplně se rozprodala, pečováno o to, aby opět Písmo svaté vydáno bylo. Tehdejší arcibiskup Pražský, Alois Josef, svob. pán ze Schrenků, udělil k tomu církevní povolení a ně kolik kněží arcidiecése Pražské uvázalo se v obtížnou práci, aby český text písma svatého přehlédli a opravili, a sice dle *Procházky* bible. Redakci toho celého díla převzal Jan *Krbec*, rektor u sv. Jiří na hradě Pražském. Synové Bohumila Haase vzali tuto bibli do svého nákladu a zavázali se r. 1848. uzavřenou smlouvou, že obstarají rychlé její vytištění a že v laciné ceně ji přenechají. Bible ta byla roku 1851. dotištěna a sice vytištěno bylo celé bible 5000 exemplářů a mimo to 2000 exemplářů pouze Nového Zákona. Celé písmo sv. čítalo 1433 stran a bylo ve velké osmerce vytištěno a to sice obyčejnou německou literou čili frakturou, neboť se vzal zřetel k lidu obecnému, v němž přemnozí, zejména dospělejší, latinky čísti neuměli. Avšak pravopisu užíváno nejnovějšího, poněvadž se zdálo užitečné v té částce k budoucnosti prohlédati, i že také již bylo na čase v té věci jednoty sobě hleděti. Prodával se pak jeden exemplář celé bible nevázaný za 1 zl. 40 kr. stř., vázaný v kůži v jednom svazku za 2 zl. 10 kr. Toto vydání bible šlo rychle na odbyt, tak že celých 5000 exemplářů v krátkém čase bylo úplně rozprodáno.

Kanovník Pešina, kterýž sobě tohoto rychlého odbytu bible povšimnul, kojil se nadějí, že při druhém vydání bude odbyt ještě mnohem větší a že by se tou cestou dalo jmění Svatojanského Dědictví značně zvětšiti. Protož vydobyl sobě povolení knížecí arcibiskupské konsistoře Pražské, aby Písmo svaté nákladem

Svatojanského Dědictví nově vvdati se mohlo. I vyšlo tedy druhé vydání bible r. 1857. pod názvem :

Bible česká čili Písmo svaté Starého a Nového Zakona, podle obecného latinského, od sv. římské katolické církve schváleného výkladu přeložené a opět s pilností přehlédnuté, ponapravené, vysvětlené a znova vydané. Druhé vydání. S povolením arcibiskupským. V Praze 1857, tiskem kníž. arcibisk. knihtisk. za Bedřicha Rohlfčka. Stran 1433. Vytisknuto jest 20000 exemplářů.

Avšak toto vydání nemělo tak rychlého odbytu jako první, a proto brzy musela cena jednoho exempláru snížena býti. Prodával se totiž z počátku jeden výtisk bible za 2 zl. stří. čili za 2 zl. 10 kr. rak. měny, ale r. 1863. byla cena o polovici snížena, i prodával se exemplář pouze za 1 zl. 5 kr. r. m. Tato cena byla roku 1885. opět o 5 kr. snížena, a prodává se nyní jeden výtisk bible za *1 zlatý* r. m. *)

Toto písmo svaté nebylo za podíl pro spoluoudy rozdáváno, nýbrž pouze prodáváno, aby se kryl náklad Dědictvím na tisk podniknutý.

§. 15. Dr. Innocenc Frencl,

druhý redaktor a ředitel Dědictví Svatojanského od r. 1858—1862.

Odporučením kanovníka Pešiny stal se ještě za jeho živobytí roku 1858 druhým redaktorem a ředitelem Dědictví Svatojanského Dr. Innocenc Frencl.

Innocenc Antonín *Frencl* narodil se dne 23. dubna 1818 na Horách Stříbrných čili na Horách Nalžovských blíž Klatov v biskupství Budejovickém; studia svá vykonal v Praze. Dne 30. července r. 1843 byv na kněžství posvěcen stal se kaplanem v Staré Boleslavi, kdež velkou horlivost ve správě duchovní na jevo dával a mimo jiné i zpěvy rorátní v čase adventním zavedl; po několika letech stal se kaplanem u sv. Vojtěcha v Praze. V zastoupení onemocnělého profesora Beutla z Latenbergu přednášel Frencl delší čas o mravouce na fakultě theologické. Podstoupiv zkoušky rigorosní dosáhl hodnosti doktora v bohosloví na vysokých školách Pražských a podrobil se mimo to zkoušce

*) Lze ji dostati buď prostřednictvím ředitelstva Dědictví Svatojanského, neb v knižecí arcibiskupské knihtiskárně v Praze, aneb v i kterémkoli knihkupectví.

Dr. Innocenc Frencl.

k dosažení professury gymnasií i stal se učitelem náboženství na c. kr. akademickém gymnasiu staroměstském v Praze. Odchováváje tuto mládež zdárně pro budoucí povolání věnoval všecken prázdný čas pracem literárním. Sepsal r. 1852 liturgiku pro gymnasia, r. 1853 dějepis biblický a r. 1854 biblickou encyklopedii, kteráž kazatelům velmi dobré služby prokazuje. Též vydal výbornou modlitební knížku pro mládež pod názvem „Anděl Strážce.“ Největší však a spolu nejzáslužnější dílo jeho jest „*Postilla*,“ kteráž ve 4 dílech nákladem Dědictví Svatojanského na světlo vyšla. Zachvácen byv neduhem plicním nemohl více úřadu svému učitelskému dokonale vyhověti. Proto po úmrtí Krbcově r. 1857 povolán jest Dr. Innocenc Frencl na úřad rektora u sv. Jiří na hradě Pražském. Zde, ač choroba jeho rostla, nicméně neoddal se odpočinku, nýbrž uvázav se r. 1858 v úřad ředitele Dědictví Svatojanského bedlivě zájmy jeho obstarával, o vydání dobrých spisů se neunavně staral, a při tom činil přípravy k důstojnému oslavení jubilea 1000letého pokřesťanění Čech a Moravy Sv. Cyrilem a Metodějem, které r. 1863 slaviti se mělo. Vyjednával totiž o vydání kancionálu, jenž měl toho roku nákladem Dědictví vyjít; sám pak již takofka nad hrobem stoje podniknul práci velkolepou a sice nové vydání Písma sv., jež obrázky z německé bible dle Allioli-ho vzatými ozdobeno bylo a vycházeti začalo roku 1860 pod názvem: „*Bibli česká čili Písmo svaté starého i nového Zákona* podlé obecného latinského, od sv. římské katolické církve schváleného výkladu přeložené a od nejdůst. kn. arcib. pražské konsistoře vydané; nyní pak poznovu s mnohou pilností přehlednuté, poopravené a příslušným výkladem opatřené prací Innocencia Ant. Frencla, doktora v bohosloví, rektora u sv. Jiří na hradě Pražském, kněž. arcib. Notáře, ředitele Dědictví Svatojanského. S povolením nejdůst. kn. arcib. pražské konsistoře. S dřevorytinami dle výkresů nejvýtečnějších umělců. Též s mapou Palaestiny. V Praze, nákladem Karla Bellmanna 1860—1864. Stran 1978. Ještě na lůžku nemoci své obstarával Dr. Frencl korektury tiskové této bible, až pak zbaven byv úplně sil svých nucena se viděl zůstaviti dokončení díla silám jiným. Práci po něm převzal a dokončil pilný spisovatel Jan Nepomucký František Desolda, kněz řádu premonstrátského v Teplé a professor na gymnasiu Plzeňském.

Po dlouhé chorobě zesnul Dr. Frencl v Pánu dne 2. února 1862. ve 44. roce svého věku a pochován jest na hřbitově Košířském a sice blízce chrámu naproti hrobu svého předchůdce ve

správě Svatojanského Dědictví, kanovníka Pešiny. Knihovnu svou odkázal Dr. Frencl knížecímu arcibiskupskému semináři Pražskému. Z pozůstatosti své věnoval jistinu 1500 zlatých na ten účel, aby úrok obnosem 75 zlatých každoročně vyplývající udělen byl některému kaplanu, jenž by na plíce trpěl.

§. 16. Knihy nákladem Dědictví vydané od r. 1858—1862.

Za podíl pro rok 1858. vyšlo ukončení spisu členům dobře známého pod názvem :

43. **Životy Svatých a Světic Božích.** Sepsány od Hugona Jana *Karlika*, kapitulára starožitné kanonie premonstrátů v Teplé, profesora české řeči a literatury na gymnasium Plzeňském, spoluzakladatele Dědictví Svatojanského a spoluouda národního Museum. Díl V. Číslo 43. nákladem Dědictví Svatojanského; pro rok 1858. Cena 1 zl. 30 kr. st. V Praze 1858, tiskem Bedřicha Rohlíčka v arcib. semináři. Stran 1106. Vytisknuto bylo 17000 exemplářů.

Poslední tento svazek *Životů Svatých* obsahuje životopisy za celé tři měsíce roku a sice říjen, listopad a prosinec a jest s tou samou důkladností pracován, jako díly předcházející. Čtvrtý i pátý díl jsou úplně vyprodány, tak že nyní ani jediný exemplář více na skladě Dědictví Svatojanského se nenachází.

Dědictví s dobrou se potázalo a všem členům svým velice přišlo vhod, an po tolika obsahem vážných a ať tak díme přísně náboženských spisech, jež v letech předešlých na světlo vydalo, v roce 1859. také o ušlechtilou zábavu svých členů péči náležitou mělo; vydaloť toho roku spis nazvaný:

44. **Duševní zábava.** Sbíрка povídek mravních ku vzdělání lidu křesťanského. Vydaná nákladem Dědictví Svatojanského pod číslem 44. pro rok 1859. Cena 1 zl. r. m. V Praze 1859, tisk a papír Karla Bellmanna. Stran 636. Vytisknuto jest 24.000 exemplářů.

Obsaženo jest v této knize osmero povídek a sice nejprv dvě ze starověkosti křesťanské „*Lydie*“ a „*Hortensie*“, dle německého volně vzdělal Klement *Borový*, bohoslovec v kníž. arcib. semináři Pražském. Následují povídky z novější doby a sice jedna dle Lautenschlagra zčeštěná pod názvem: „*Maria, spomocnice křesťanů*“; pak čtyři povídky od proslulého novellisty Vojtěcha

Hlinky (jinak Františka Pravdy) pod názvem: „Dvojj cesta“, „Dědictví po matce“, „Hospodáři a výminkáři v Suchoparech“ a konečně „Na veliký pátek.“ Posléze obsahuje knížka též povídku „Červená střecha mezi lesy na cestě k železnici“, kterou sepsal Josef *Ehrenberger*, tehdejší farář ve Skuhrově, později kanovník Vyšehradský. Všecka vypravování tato výtečně napomáhají k utvrzení pravé víry a k ušlechtnění mysli čtenářů. I nelze se diviti, že až podnes často po „Duševní zábavě“ poptávka se děje; nalezá se ještě značná část spisu toho na skladě Dědictví.

V roce 1860. překročil počet členů Svatojanského Dědictví číslici 20000, neboť koncem téhož roku bylo vesměs 21196 spoluodův, kterýmžto ohromným počtem zjistě málokterý spolek honositi se může. Se zřetelem na tento značný vzrůst členstva bylo několik nyní následujících podílů ve větším počtu exemplářů na světlo vydáváno, aby se všelikým přiblíškám řádně vyhověti mohlo. A sice vyšlo hned na rok 1860. opět dílo pěkné a pro každého katolického křesťana důležité pod názvem:

45. **Život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, Syna Božího**; sepsaný dle vypravování svatých Evangelistů od Pantaleona *Neumanna*, kněze církevního, bisk. Královéhradeckého notáře a faráře v Chlumíně. Díl I. Číslo 45. nákladem Dědictví Svatojanského; za rok Páně 1860. Cena 1 zl. 20 kr. r. m. V Praze 1860, tisk a papír Karla Bellmanna. Stran 390. Vytisknuto bylo 27000 exemplářů.

Kniha tato jak pro vznešený předmět svůj, tak též pro kritickou obezřetnost a důkladnost v brzku obecného uznání a pochvaly sobě vydobyla. Jest z té použito spisů Haranta z Polžic, Norova, Dr. Seppa, Seilera, Veitha a jiných a podáno tu množství poznámek biblických, dějepisných, archeologických čili starožitnických, mnoho pro-pěsných a zcela vhodných úvah, četné zprávy z bájesloví pohanského; vše pak podává se slohem důstojným ve mluvě prostonárodní, každému čtenáři snadno srozumitelné, tak že spisem tím ředitelstvo Svatojanského Dědictví nejen k poučení spoluodův v před důležitých otázkách přispělo, nýbrž také vědě katolické službu velmi prospěšnou prokázalo.

Následujícím rokem 1861. vydán jest nákladem Dědictví poslední díl spisu pod názvem:

46. **Postilla** aneb výklady a rozjímání na řeči a epištoly nedělní a sváteční celého roku; ku poučení a vzdělání katolických

křesťanů sepsaná od Innocencia Ant. *Frencla*, doktora v bohosloví, rektora při starobylém chrámu Páně sv. Jiří na hradě Pražském, kn. arc. notáře a správce Dědictví Svatojanského. Díl IV. Číslo 46. nákladem Dědictví Svatojanského; na rok Páně 1861. Cena 1 zl. 50 kr. r. m. V Praze 1861, tisk a papír Karla Bellmanna. Stran 406. Vytiskáno 27000 exemplářů.

Jest to čtvrtý a poslední díl *Frenclovy Postilly*, ač na titulním listu jakýmsi nedopatřením bylo toto označení vynecháno. Kdežto výklad Evangelii celého roku církevního zaujímá tři silné svazky, spojil spisovatel výklady veškerých epístol ve svazek jediný. Pokaždé podává nejprv text písmo sv., načež přičiňuje „výklad a rozjímání“, kteréž jsou značně kratší nežli výklady sv. Evangelii, ač rovně důkladné.

Na rok 1862 vydán jest za podíl pro členy Dědictví druhý díl života Páně od *Neumanna* pod názvem:

47. *Život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista, Syna Božského*; sepsaný dle vypravování svatých Evangelistů od *Pantaleona Neumanna*, kněze církevního, bisk. Králohradeckého notáře a faráře v Chlumíně. Díl II. číslo 47, nákladem Dědictví Svatojanského, na rok Páně 1862. Cena 1 zl. 60 kr. r. m. V Praze 1862, tisk a papír Karla Bellmanna. Stran 437. Vytiskáno 27000 exemplářů.

Spisovatel čítá s velkou částí proslulých bohoslovců celkem čtyři (ovšem nikoli úplná) leta veřejného působení Božského Spasitele našeho. V dílu prvním pojednal o třech letech prvých, k čemuž ještě některé události třetího roku na počátku druhého svazku tohoto připojuje; pak ale věnován jest téměř celý díl tento příběhům roku čtvrtého a to především a nejobsáhleji dějinám bolestného utrpení Spasitele našeho, jeho smrti, slavnému vzkříšení a nanebevstoupení. Při této části musíme ku chvále spisovatelově uznati, že mnoho prospěšného uvedl a námítky odpůrců vyvrátil; nicméně kdyby podobný spis nyní na světlo vyjiti měl, ještě širěji by tuto apologetickou stránku na obhájení písmo sv. Nového Zákona rozvésti a odůvodniti slušelo.

§. 17. Kanovník Vincenc Bradáč,

třetí redaktor a ředitel Dědictví Svatojanského od r. 1862—1874.

Brzy po úmrtí *Frenclově* a sice již 1. března 1862 ustanoven jest za třetího redaktora a ředitele Dědictví Svatojanského kanovník *Vincenc Bradáč*.

Kanovník Vincenc Bradáč.

Vincenc *Bradáč* narodil se v Komárově, blíž Hořovic v Čechách, dne 3. dubna 1815; otec jeho byl mlynářem. Počátky vyučování byly mu dány v obecné škole Mrtnické. Když pak v 9. roce věku svého byl dán do Prahy, ujal se ho ujec jeho, Vincenc Praský, tehdejší místoředitel Pražského semináře, později kapitální dekan v Králové Hradci. Vyšší gymnasium studoval na starém městě pod slavným Jos. Jungmannem. Studia bohoslovecká vykonal též v Praze, kdež dne 29. července roku 1838. byl na kněžství posvěcen. Byl kaplanem v Kejích, pak v Břiství a Oulíněvsi, r. 1850 stal se farářem v Skalici hor Stribrných; odtud přišel za faráře do Krut a posléze do Škrumníku. Roku 1855 jmenován jest knížecím arcibiskupským vikářem a školdozorcem okresu Černokosteleckého. V úřadě tom zjednal si úctu a lásku jak duchovenstva tak i učitelstva, s nímž častěji vikariatní porady a konference učitelské konával. Dne 28. října 1860 stal se kanovníkem metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze, kdež po celých 10 let byl nedělním, pak svátečním a slavnostním kazatelem slova Božího. Dne 1. března 1862 převzal péči o Svatojanské Dědictví jakožto třetí redaktor a říditel a můžeme dle pravdy říci že sobě znamenitých zásluh o Dědictví to vydobyl. Obzvláště soustředila se hned na počátku horlivá péče jeho k tomu, aby „Kancionál“ a „Hlas varhan“ co nejdůkladněji byl spracován a obě knihy tyto důstojně upraveny byly. Důvěra jak obce Pražské tak i celé země ku kanovníku Bradáčovi tím se osvědčila, že zvolen byl za člena obecního zastupitelstva Pražského, jakož i za poslance na zemském sněmu království Českého. Týmž sepsal mnohé zdáníé básně, jež v „Blahověstu“ již od roku 1847. počínaje u veřejnost podával. Společně s kanovníkem Janem Bernardem sepsal též obrázkové Příběhy Starého a Nového Zákona vydané nákladem Dědictví Svatojanského. Na jeneralních visitacích byl více let průvodčím Jeho Eminencí nejdůstojnějšího pana kardinála a arcibiskupa Bedřicha knížete ze Schwarzenberku. V kapitole sv.-Vítské postoupil až k hodnosti kanovníka Strážce, kterouž také první redaktor Pešina zastával. Byl mimo to skutečným radou knížecí arcibiskupské konsistoře a soudu duchovního, místoředsedou spolku sv. Michala archanděla, členem ředitelstva jednoty pro dostavění velechrámu sv. Víta, byl zakladatelem a předsedou katolického spolku tiskového a členem výboru Dědictví sv. Prokopa. Roku 1873. počal těžce churavěti, a neotaviv se více z choroby své skončil v Pánu dne 9. února 1874 nemaje ani plných 59 let věku svého. Odpočívá na Malostranském hřbitově v Košřích nedaleko Pešiny a Frencla.

§. 18. Knihy nákladem Dědictví vydané od r. 1863—1867.

Tisícletá památka příchodu svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje do krajů Moravských a Českých s velikou okázalostí konala se r. 1863. po veškerých nivách Slovanů katolických. Také Praha a země Česká vůbec oslavily památný rok tento a Dědictví Svatojanské znamenitě k oslavě roku toho přispělo vydáním knihy, která vyšla pod názvem :

48. **Kancionál** čili kniha duchovních zpěvů pro kostelní i domácí pobožnost. Díl I. Číslo 48. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1863. V Praze 1863, tisk a papír Karla Bellmanna v Praze; sklad v kněhkupectví B. Stýbla v Praze, též k dostání v kněhkupectví Ed. Hölzla v Olomouci, a Karla Vinikra v Brně. Stran 368. Vytisknuto 28000 exemplářů a sice písmem latinským. Cena v tuhé vazbě 2 zl. 20 kr.

Kancionálem tím měla památka svatých věrozvěstův našich oslavena, jakási jednota v bohoslužebný zpěv lidu uvedena a jak řiditelům kůru tak i nábožným věřícím do rukou dána býti jakási rukověť, jížto by se spravovati měli. Základ tvoří starý kancionál Matěje Šteyera r. 1683. sestavený, známý pod názvem „Kancionál Svatováclavský“, jelikož nákladem Dědictví sv. Václava byl vydán. Vedle ctihodných starých písní, jichž text přiměřeně byl opraven, dopřáno místa i výtečným písním novějších básníků. Redaktor kanovnick Bradáč řídil se zde zásadou, kterou sám vytěnuil v předmluvě: „Co velebnosti chrámů našich není důstojno, nezavádějte a co nepřístojného se tam již vetřelo, hleďte ponenáhlu dosazováním lepšího vytlačiti.“ V prvním dílu nalezáme 374 písní nábožných s melodiemi či notami neb nápěvy pěkně vytištěných a sice: adventní, vánoční, postní, velkonoční, svato-dušní s připadajícími hody Božími a svátky Páně; pak menší písně pro všechny časy, na svátky Mariánské, slavnost sv. patronů, před kázáním a po kázání. Posléze nešpory na všeliké svátky a památky.

Touž dobou počaly vznikat v různých krajinách *spolky literátské* k pěstování kostelního zpěvu, a za jich pomoci Kancionál brzy velikého rozšíření došel. Kancionál tento byl za podíl dán všem spoluoudům Dědictví.

Ukončení velkolepého podniku tohoto vyšlo hned r. 1864:

49. **Kancionál** čili kniha duchovních zpěvů pro kostelní i domácí pobožnost. Díl II. Číslo 49. nákladem Dědictví Svato-

janského na rok 1864. V Praze 1864, tisk a papír Karla Bellmanna v Praze; sklad B. Stýbla, Hölzla v Olomouci, Vinikra v Brně. Stran 374. Vytiskáno 28000 exemplářů. Cena v tuhé vazbě 2 zl. 20 kr.

Druhý tento díl obsahuje 424 písní s nápěvy a sice písně o Pánu Ježíši a Panně Marii, o andělech, Svatých a Světicích, písně v obecných potřebách, pro soukromou pobožnost a slavnosti mimořádné, písně pohřební. Konečně podány výňatky z hodiněk církevních doby vánoční, sv. téhodne a za mrtvé. Na začátku svazku toho vytištěn v českém překladu dekret Pražského sněmu provincialního o zpěvu a hudbě posvátné jakož i dekret synody diecéšní z r. 1863. o sborech literátských. Také druhý díl Kancionálu byl členům Dědictví zdarma za podíl věnován.

Jelikož však písně v Kancionálu vytištěné k tomu zvláště byly určeny, aby je nábožný lid v chrámu Páně zpíval, uzoalo ředitelství Svatojanského Dědictví toho potřebu, postarati se také o návod, jak by varhaník tyto písně pravidelně, původnímu slohu jich přiměřeně a důstojně hrou svojí měl provázeti. Protož bylo nákladem Dědictví Svatojanského vydáno ještě jiné dílo, jímž se Kacionál doplňoval, a které má název :

Hlas varhan čili kniha obsahující harmonisované nápěvy duchovních zpěvů zahrnutých v Kancionálu od Svatojanského Dědictví vydaném. Prací Josefa *Millera*, varhaníka při hlavním chrámu Páně sv. Mikuláše. S revisí Sigmunda *Kolešovského*, ředitele kůru při chrámu Páně sv. Štěpána. Za redakcí Vincence *Bradáče*, kanovníka při metropolitním chrámu Páně sv. Víta v Praze. V Praze nákladem Dědictví Svatojanského. Tisk a papír Karla Bellmanna.

Díl I. čítá stran 251 velkého formátu čtvercového; vyšel roku 1864.

Díl II. čítá stran 216; vyšel r. 1865.

Vytisknuto bylo obou dílů po 4000 exemplářích. Cena původně ustanovena za oba díly 20 zl., později snížena na 18 zl., posléz na 10 zl. Z obzvláštních důvodů poskytuje ředitelstvo Dědictví ceny ještě levnější.

Kniha tato tou měrou jest uspořádána, že první díl „Hlasu varhan,“ zahrnuje v sobě nápěvy ku všem písním prvního dílu Kancionálu, a taktéž se věci mají při dílu druhém. Každý nápěv opatřen jest prostými, duchu písně posvátné přiměřenými dohrami a mezihrami, tak že se varhaníkům na každou píseň úplný průvod varhan naskytuje. „Hlas varhan“ byv ode dvou výtečných umělcův

hudebních spracován, vyznamenává se prostým, avšak rázným slohem a došel v kruhu přátel hudebního umění brzy zasloužené chvály. Knížecí arcibiskupská konsistoř Pražská uznala potřebu toho, aby „Hlas varhan“ při každém farním chrámu Páně se nalezal a proto udělila povolení (15. června 1863, číslo 3648), aby kniha ta ze záduší zakoupena býti mohla. „Hlas varhan“ nebyl určen za podíl pro členy, nýbrž toliko dán do prodeje kněhkupeckého. Můžeme dílo to nazvati v pravdě dílem monumentálním, jakýchž literatura česká nemnoho v téměř druhu a způsobu vykazuje.

Po velkých knihách vyšla jedna malá na rok 1865. a sice :

50. **Nedělní zábava** rodin křesťanských čili rozjímání o důležitých pravdách svatého náboženství. Vybráno ze spisů P. Fr. Černohořského. Číslo 50. nákladem Dědictví Svatojanského; na rok 1865. Cena 60 kr. V Praze, tiskem K. Bellmanna; v kněhkupectví Stýbla v Praze, Hölzla v Olomouci a Winikra v Brně. Stran 195. Vytisknuto 20.000 exemplářů. (Tištěno frakturou).

Vydáním rozsáhlých knih let předešlých byl způsoben pokladně Svatojanského Dědictví náklad příliš veliký na penězích, než aby se tímž způsobem bez nebezpečí bylo dále pokračovati mohlo. Nutnost kázala šetřiti jmění, aby se opět sesílilo a tudíž vyšla malá formátem i objemem tato knížka a sice frakturou, po které v posledních dvou letech (an Kancionál tištěn byl latinským písmem) mnohým spoluoudům se zastesklo. Obsahuje knížka ta četná ponaučení víry a mravů a byla obzvláště pro vesnický lid určena, zvláště pro takové, jimž pro churavost, zlou povětrnost a vzdálenost chrámu Páně nebývá možno každé neděle slyšeti slovo Boží.

Podobného směru kniha vyšla za podíl na rok 1866. majíc název :

51. **P. Mikuláše Avancina S. J. Rozjímání** o životě a učení Pána našeho Ježíše Krista ze čtyř evangelií sebraná a na všechny dni celého roku rozdělená. Z jazyka latinského přeložil Jan Herčík, kněz arcidiecése Pražské. Číslo 51. nákladem Dědictví Svatojanského; na rok 1866. V Praze, tiskem Karla Bellmanna. Vytisknuto 20500 exemplářů. Stran 655. (Tištěno frakturou.)

Výborný spis Avancina, kněze z tovaryšstva Ježíšova byl dovedným pérem nadaného, bohužel v mladistvém věku smrtí schváceného kněze Herčíka na jazyk náš převeden a to za tím

účelem, aby se čtenářové za pomoci jeho naučili pravé, s rozjímáním spojené modlitbě. Ve spise zachován jest pořádek roku církevního adventem počínaje. Nápodobena jest forma homilie rozborné; na každý den určeno rozjímání asi půl druhé stránky, což každému snadno přečísti lze; sloh jest prstonárodní a významenává se úsečnou stručností. Kniba ja jest vzácnou pochoutkou duchovní a pramenem útěchy i mravního vzdělání.

Po věcech vážných a pouze náboženských moudrým střídáním vydalo ředitelstvo Dědictví spis zábavný pod titulem:

52. Čermákova rodina aneb: pýcha vede k pádu a zapření sebe k vítězství. Obraz ze života ve dvojm oddělení s dodatkem z nejnovější doby. Údům Dědictví Svatojanského nakreslil: Josef Ehrenberger, přísězný bisk. Králohradecký notář, čestný děkan a měšťan v Solnici. Číslo 52. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1867. Tiskem Karla Bellmanna v Praze. Na skladě B. Stybla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 443. Vytisknuto 22500 exemplářů.

V naší době leckterý čtenář knihu přísně náboženskou sotva do ruky vzav ihned ji odloží, kdežto povídku s nedočkavou dychtivostí čítá; a mnohá pravda v lahodném rouchu pěkného vypravování podána byvši hlouběji utkví v mysli lidské, než jakékoli suchoparné ponaučování. Spisovatel zde trefně vylíčil život rodiny křesťanské Čermákovy, a obraz ten tím více vystupuje do předu, an vedle něho vypsáno jest neblahé počínání rodiny Šejnohovy, rodiny nekřesťanské; povídka tato každého čtenáře pobaví, poučí a duchovně povznes. V „dodatku z nejnovější doby“ vypisuje spisovatel útrapy a tísně, kteréž roku 1866. za příčinou války s Pruskem těžce na ubohou vlast naši dolehly: ja tehďáž správcem duchovním v městě, kteréž bojišti krvavému bylo velmi blízké, zřel spisovatel vlastními očima velké svízele tyto a jest tudíž spolehlivým zpravodajem zkoušek, jež toho roku Hospodin dopustiti ráčil na rodinu Čermákovu. Přídavkem velezajímavým této knihy jest na konci položené vypravování o útěku a návratu *ostatků sv. Jana Nepomuckého* v roce 1866. Každý zajisté čtenář, jemuž se kniba ta do rukou dostane, musí v srdci svém potěšen býti z oné svaté úcty a lásky, kterou tehďáž náš český lid tak slavným způsobem projevil k tělu sv. Jana Nepom., ochránce země české.

§. 19. Dědictví Svatojanské na Pařížské výstavě světové r. 1867.

Když r. 1867. měla se v *Paříži*, hlavním městě francouzském konati velká světová výstava nejrůznějších výrobků průmyslu a umění, zaslalo tam c. kr. rakouské ministerstvo vyučování různé výrobky škol realních v Rakousku jakož i tiskopisy.

K vyzvání vysoké vlády účastnilo se též naše *Dědictví Svatojanské* v tomto podniku a odeslalo prostřednictvím c. kr. ministeria vyučování následující knihy Dědictvím vydané do Paříže :

1. Život Pána Ježíše od Neumanna díl I. a díl II.
2. Životy Svatých od Karlika, díl I. II. III. IV. a V.
3. Postilla od Dr. Frencla, díl I. II. III. a IV.
4. Kancionál, díl I. a II.
5. Hlas varhan, díl I. a II.

Byly to knihy, kteréž objemem, pěkným papírem, slušným typografickým provedením a vážností obsahu velmi vynikaly a nemohla zásilka lépe sestavena býti.

Výsledek byl pro Dědictví Svatojanské velice čestný. Neboť c. kr. Místodržitelství české zaslalo ředitelstvu Svatojanského Dědictví přepis ze dne 19. září roku 1868. pod číslem 41.845. v tomto znění :

„Ředitelstvu Dědictví Sv. Jana Nepomuckého. Na základě vysokého rozkazu c. kr. ministerstva osvěty a vyučování ze dne 24. července 1868, č. 6037 zasílá se ředitelstvu jakožto spoluúčastníku výstavy dekret tuto připojený, jímž se vystavitelům sděluje *vyznamenání*, kteráž od mezinárodní poroty v Paříži společné výstavě učebných předmětů rakouských byla propůjčena.“

Zmíněný v tomto přípise *ministerialni dekret*, kterýž se v archivu Dědictví posud chová, zní takto : (sdělujeme český překlad původního znění německého) :

„Ředitelstvu Dědictví sv. Jana Nepomuckého v Praze. Na světové výstavě Pařížské roku 1867. byly společné výstavě rakouských předmětův učebných přiznány *dvě zlaté medaile*, a sice jedna pro c. kr. rakouské ministerstvo vyučování vůbec, druhá pak pro školy realné zvláště.

Jelikož Dědictví sv. Jana Nepomuckého svým účastněním se výstavy ku stkvělému výsledku tomuto přispělo, jest mi obzvláštním potěšením, že jemu tímto mohu podati vědomost o *čestném vyznamenání*, jehož se rakouskému vyučovatelsví se strany

mezinárodní poroty dostalo. Ve Vídni 1. července 1868. Ministr osvěty a vyučování: *Hasner* v. r.“

§. 20. Knihy vydané nákladem Dědictví od r. 1868—1874.

Na rok 1868. vydán opět spis asketický čili rozjímavý nákladem Svatojanského Dědictví pod názvem:

53. Ctihodného Otce **Ludvíka Granadského Vůdce hříšníkův.** Českým jazykem vyložil Jan Nep. Fr. *Desolda*, kuéz řádu prae-monstrátského v Teplé, kn. arc. notář a professor řečí klassických na c. kr. gymnasiu plzeňském. Číslo 53. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1868. V Praze 1868, tiskem K. Bellmanna. Na skladě B. Stýbla v Praze, Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 733. Cena 1 zl. 40 kr. Vytisknuto bylo 21500 exemplářů. (Tiskáno frakturou.)

Proslulý dějepisec praví o Ludvíku Granadském, knězi řádu sv. Dominika, že byl nejvýmluvnější Španhel v 16. století a že jemu v počtu badatelů, kteří o vnitřním životě duchovním psali, první místo přináleží. Nade všechny spisy tohoto zbožného řeholníka však vyniká jeho spis nadepsaný „vůdce hříšníkův“, o němž tvrdí jistý spisovatel, že „mnohem více zbloudilých na pravou cestu ctnosti a bohabojnosti uvedl, nežli v sobě písmen obsahuje.“ Překlad jest podán v mluvě přesné, srozumitelné. Celá hniha dělí se na dvě části, z nichž první obsahuje mravouku všeobecnou, kdežto část nebo kniha druhá zabývá se mravoukou zvláštní čili praktickým upotřebením toho, co v první části obsaženo. Čtené citáty z písma sv. a sv. Otců, jakož i příklady z dějin pohanských i židovských, pak ze života svatých a světic Božích vzaté jsou neposlední okrasou spisu.

Nyní nastoupilo Dědictví opět cestu jinou než v posledních letech a sice tím směrem, že se vynasnažilo podati spoluoudům svým jakousi známost dějin čili důležitých osob a událostí v životě církve křesťanské se vyskytujících a to jak církve všeobecné tak obzvláště domácích dějin naší vlasti. Jeden zdárný spis toho druhu vyšel hned roku 1869 s titulem:

54. **Obrazy z dějepisu církve Páně.** K poučení a vzdělání katolického lidu sepsal Tomáš *Novák*, kaplan v Lužci u Mělníka. Díl I. Od počátku církve až do 11. století po Kristu P. Číslo 54. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1869. Cena 1 zl. 36 kr. V Praze 1869, tisk Karla Bellmanna v Praze. Na skladě Jaroslava Pospíšila v Praze, Hölzla v Olomouci a

Winikra v Brně. Stran 509. Vytisknuto 21000 exemplářů. (Tiskáno frakturou).

Studium dějin jest vůbec heslem doby naší, a zvláště jino-
věrci rádi k dějinám se odvolávají, aby ukázali, že církev kato-
lická od pravdy se odchýlila. Pilnými studii církevních dějin
už mnozí bludařové uvedeni jsou do lůna katolické církve a proto
zajisté i členové Dědictví Svatojanského z poznání církevních
dějin znamenitý prospěch čerpati mohou. Spisovatel v první
části jedná o přípravě pohanův i židů na příchod Vykupitele
světa, načež o životě Kristově jen zcela stručně jedná, poněvadž
úřm Dědictví život Páně znám jest ze spisu faráře Neumanna.
O sv. apoštolech též jen poskrovnu zpráv podáno. Následuje
starý věk církve; především desateré pronásledování křesťanů;
věk sv. Otcův; vypisují se nauky bludné a sněmy církevní proti
nim konané, mluví se o klášterech a poustevnících, bohoslužbě a
primátě papeže římského. Ze středověku toliko první část se po-
dává, která jedná o Muhamedovi a jeho náboženství, pak vypisuje
se obrácení Němcův a Slovanů na víru křesťanskou, posléze
vznik rozkolu církve řecké. Vše vypravuje se s historickou a
kritickou důkladností, způsobem zajímavým a slohem prostóná-
rodním, tak že se v knize té rázorný a věrný obraz církve sv.
v oněch dobách čtenáři poskytuje.

Roku 1870. zvolena kniha z oboru biblického za podíl pro
spoluoudy Dědictví; název její jest :

**55. Příběhy Starého Zákona a jim připojené nábožné roz-
jímání pro lid křesťanský.** Práci Vincencia *Bradáče* a Jana Nep.
Bernarda, kanovníků metropolitní kapitoly sv.-Vítské v Praze.
Číslo 55. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl úřm na rok
1870. Cena 2 zl. V Praze 1870. tiskem Karla Bellmanna. Na
skladě Jar. Pospíšila v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra
v Brně. Stran 402 s 97 obrázky. Vytisknuto 22500 exemplářů.
(Tiskáno frakturou.)

Není sice v knize samé spisovatel jmenován, avšak v zá-
piscích Dědictví obsažena o tom zpráva: Kanovník Jan Nepom.
Bernard upravil biblické čtení k vydání knihy této, a snášel
bohatou látku ku zbožnému rozjímání; rozjímání ta napotom
zpracoval kanovník Vincenc *Bradáč*, redaktor Svatojanského Dě-
dictví. Vypravování biblické zákona Starého rozděleno tu na od-
stavce; nejdřív podává se příběh z většího dílu slovy písma
svatého, načež pod názvem „rozjímání“ následují hojná pouaučení,

kteřá se z události právě přečtené pro zbožný život křesťanský vyvoditi dají. Rozjímání ta psána jsou způsobem prostonárodním; jsou v nich uvedeny citáty ze sv. Otcův a četné příklady ze života Svatých, pak z obecné historie a ze zkušenosti. Pěkné obrazy, jimiž kniha tato jest ozdobena, vyňaty jsou z bible Frenclovy u Bellmanna vydané.

Na rok 1871. pokračovalo Dědictví ve spisech obsahu historického a tudíž na světlo vyšel spis pod názvem:

56. Drahé kameny z koruny Svatováclavské čili životy Světců, Blahoslavenců a domněním Svatých národa československého. Číslo 56. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1871. V Praze 1871, tiskem Karla Bellmanna v Praze. Na skladě Jar. Pospíšila v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Vytisknuto jedno vydání latinkou (čítá 506 stran), druhé frakturou (čítá 554 strany). Celkem vytisknuto bylo 21000 exemplářů. Cena 1 zl. 40 kr. Ozdobena jest kniha 16 obrázky.

Kniha tato jest jakýmsi doplňkem spisu Karlíkova o životech Svatých; neboť tam musel ohled brán býti na Světce celého světa katolického a nemohl se spisovatel do podrobnosti zabývati jednotlivými krajinami. Tuto však obmezil se spisovatel na Čechy, Moravu a Slezsko, aby nám nejutěšenější ovoce křesťanské víry v těchto vlastech našich vylíčil. Spisovatel ze skromnosti sice nejmenoval sebe na titulu knihy, avšak zápisky Dědictví o tom svědčí, že sepsal knihu tu P. Viktor *Pezděka*, člen řádu prae-monstrátského a zasloužilý archivář kláštera Želivského v Čechách: Při každém světci neb blahoslavenci podává nejprv zaručené zprávy dějepisné, které jsou výsledkem nejnovějších výzkumů historických; tu a tam však mimo to i pověsti neb legendy připojuje. Sloužití zajisté k nemalé slávě církve českomoravské a ku povzbuzení mysli křesťanských v době nynější, když spatrujeme, jak stkvělé ozdoby na obzoru této církve ve vlastech našich povšecka století se objevily. Kniha psána jest mluvou zcela správnou a slohem srozumitelným a podává výmluvný důkaz o bedlivém bádání od spisovatele podniknutém. Jelikož nově přistupující spoluoudové si přejí latinky, starší členové však chtějí mítí knihy švabachem tištěné, dalo řiditelství při tomto spisu dvojí vydání obstarati, jedno latinkou, druhé frakturou, což arci dvojnásobného nákladu peněžitého za tisk vyžadovalo.

Na rok 1872 vyšlo nákladem Dědictví opět dílo na dějinách církevních vlasti naší založené, jež neslo název:

57. Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách. Obraz ze šedověkosti ve čtveru oddělení. Sepsal Josef *Ehrenberger*, sídelní kanovník na Vyšehradě. Číslo 57. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl úřdů na rok 1872. V Praze 1872, tiskem K. Bellmauna. Na skladě J. Pospíšila v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Vinikra v Brně. Cena 1 zl. Stran 400. Vytisknuto bylo celkem 20500 exemplářů. (Tisťeno latinkou.)

Na slovo vzatý spisovatel zvolil sobě dobu starodávnou, věk sv. Methoděje, aby ukázal, kterak víra Kristova bojovati musela s předsudky a bludy pohanskými, než úplně opanovala mysl praotcův našich. Sv. Methoděj s Kaichem za pomoci kuěžny Ludmily snaží se cestu klestiti pravdě; proti Ludmile povstává Drabomíra, šlechetným snahám vévody Václava násilně konec činí vražedný meč bratra Boleslava. Velebnost bohoslužby křesťanské staví se proti matnosti pohanského modlářství. Rozhodným vítězstvím kříže Kristova boj se zakončuje. Vypsání povahy jednajících osob, zejména Václava, Ludmily, Kaicha a Drabomíry jest mistrné. S bedlivostí chvály hodnou hleděl spisovatel i ve slohu a jazyku formám věků minulých se přispůsobiti, pokud to bez ujmy srozumitelnosti státi se mohlo.

V následujícím roce 1873. ukončen byl spis roku 1870. Dědictvím započatý a vyšel pod titulem:

58. Příběhy Nového Zákona a jim přiložené nábožné rozjímání pro lid křesťanský. Prací Vincencia *Brudáč* a Jana Nep. *Bernarda*, kanovníků metropolitní kapitoly sv.-Vítské v Praze. Číslo 58. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl úřdů na rok 1873, tiskem K. Bellmanna. Na skladě J. Pospíšila v Praze, Ed. Hölzla v Olomouci a K. Vinikra v Brně. Cena 2 zl. Stran 329. Vytisknuto bylo 20500 exemplářů. (Tisťeno frakturou.)

Uspořádání jest jako v příbězích Starého Zákona takové, že se pod zvláštním záhlavím podávají různé příběhy ze života Páně a z dob prvocírky, načež se obsírné rozjímání připojuje, v němž důležité články z věroučení a mravouky se vysvětlují, a odůvodňují. Též zde nacházíme četné poznámky starožitnické k lepšímu vyrozumění písma sv. potřebné. Mluva jest vesměs prstonárodní, má stručné, úsečné věty a tudíž suadno jest srozumitelná. Druhý tento díl příběhů biblických ozdoben jest 41 pěknými obrázky z Frenclovy bible vyňatými.

Jakožto podíl pro spoluoudy Dědictví na rok 1874. vyšlo dílo historické, kteréž vlastně dle obsahu a účelu svého ještě do

předešlého roku zasahovalo a proto již na podzim roku 1873. v knihkupeckém prodeji vyšlo, členům Dědictví však teprv z jara r. 1874. zdarma do rukou se dostalo majíc nápis:

59. Dějiny diecése Pražské. Na památku 900letého jubilea pro Dědictví Svatojanské sepsal Dr. Klement *Borový*, professor theologie na Pražské universitě. Číslo 59. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1874. V Praze, tiskem Cyrillo-Methodejské knihtiskárny. Na skladě J. Pospíšila v Praze, Ed. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 532. Cena 1 zl. Vytisknuto 21500 exemplářů. (Tiskáno latinkou.)

V 9. století byla víra křesťanská péčí sv. Methoděje v Čechách a na Moravě šířena, avšak po nějakou dobu přináležela země česká ku pravomoci biskupa Řezenského v Bavorsku. Teprv za vévody Boleslava II. Pobožného bylo zvláštní biskupství v Praze založeno r. 973., k němuž náležely nejen celé Čechy, ale také Morava, Slezsko, jižní Polsko a celé Slovensko v Uhřích severních. Tudiž roku 1873. konala se v Praze a v Čechách vůbec 900letá památka založení biskupství Pražského a za tou slavnou příležitostí byly tyto dějiny diecése Pražské sepsány a nákladem Dědictví na světlo vydány. Jsou to dějiny stručné, kteréž obsahují však veškerý důležité události z dějin církevních ve vlasti naší a zpracovány jsou na základě výtečných spisů Palackého, Tomka, Matěje Procházky, Gindelyho a jiných badatelů, ovšem pak s použitím četných spisů ze starší doby. Obšrný rejstřík abecední (na 46 stránkách) značnou měrou usnadňuje používání tohoto spisu pro každého čtenáře.

K témuž podílu připojena jest i jiná ještě knížka, která byla rovněž určena za podíl pro členy Dědictví na rok 1874. jakožto jubilejní památka roku 1873. a nese název:

60. Národní dům český v Římě. Na základě spisu sestaveného Dr. Ant. de *Waal-em* k oslavě 900letého jubilea diecése Pražské volně vzdělal Dr. Klement *Borový*. Číslo 60. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1874. V Praze 1874, tiskem Karla Bellmanna. Na skladě Jar. Pospíšila v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 96. Cena 45 kr. Vytisknuto 21.500 exemplářů. (Tiskáno latinkou.)

V době otce vlasti císaře a krále Karla IV. ve 14. století založen byl péčí téhož šlechtného vladaře v Římě pro poutníky z Čech příchozí špitál čili dům poutnický neb dům národní, aby do Říma příchozí Čechové našli přístřeší a v případě choroby

i ošetření v hlavním městě křesťanstva. Později různými nehodami zanikl ústav ten a zůstala toliko část jmění jeho ve správě úřadů papežských. Konečně r. 1872 bylo z rozkazu papeže Pia IX. jmění národního domu českého odevzdáno biskupům českým do správy a proto sepsány byly stručné dějiny téhož domu, aby krajané naši sobě té věci povšimli a s vděčností tento důkaz otcovské lásky apoštolské Stolice k nám Čechům uznali. V knize této vyjadřuje se ku konci také přání, aby znovuzřízeno bylo kollegium na vychování kněží českých. A ehle! od té doby podařilo se skutečně provedení díla tohoto; laskavým přispěním sv. Otce Pia IX. zřízena byla v Římě zvláštní kollej či ústav k vychovávání katolických kněží pro církevní provincii českou, kde už několik českých jinochů se nalézá a pilným studiem se věnuje.

§. 21. Světící biskup Karel Schwarz,
čtvrtý ředitel Dědictví Svatojanského od r. 1874—1884.

Po úmrtí kanovníka Bradáče rozdělila kn. arcibiskupská konsistoř Pražská správu Dědictví Svatojanského v ten způsob, že kanovník metropolitní kapitoly Karel Schwarz převzal ředitelství čili administraci, kdežto redakce Dědictví Svatojanského svěřena Františku Srdinkovi, nyní kanovníku kollegiatní kapitoly Staroboleslavské.

Karel Borromejský Schwarz, narodil se v Drozdově dne 30. září 1828. Počátků vzdělání nabyt v obecné farní škole v Cerhovicích, načež dán jest do Prahy, kdež r. 1839—40 navštěvoval německou hlavní školu u Piaristů. a r. 1841—1842 na gymnasiu novoměstském v Praze, kde tehdejší Piaristé vyučovali, započal studia gymnasijní; od r. 1843 byl chovancem semináře Lauretánského v Mikulově na Moravě, kdež ostatní studia gymnasijní jakož i studia filosofická vykonal. Roku 1849 vstoupil do klerikálního semináře Pražského a na zdejší fakultě theologické oddal se po 4 leta studium bohosloveckým, načež dne 20. července 1852 byl na kněžství posvěcen. Na podzim téhož roku stal se kaplanem v Cerhovicích, odkudž dne 9. listop. 1854 přišel jakožto kooperátor ku sv. Trojici do Podskalí v Praze, kdež pobyl do konce roku 1855. Od 1. ledna 1856 jmenován jest katechetou na c. k. německé dívčí škole vzorné na Malé straně v Praze; od 1. března 1861 působil jakožto katecheta na c. k. německé škole chlapecké v Praze a spolu stal se professorem katechetiky a paedagogiky pro studující bohoslovce. Od Jeho Emi-

nenci p. kardinála a arcibiskupa jmenován zkušebním komissařem (examinátorem) čekatelů farních obrocí, kterýžto úřad až podnes zastává. Dne 11. dubna 1872 byl zvolen a dne 5. května 1872 slavně instalován za kanovníka metropolitní kapitoly u sv. Víta v Praze. Po 12 let až do jara 1884 zastával při témž velechrámě úřad českého kazatele nedělního, později svátečního a slavnostního. Jakožto skutečný rada kníž. arcibiskupské konsistoře obzvláště horlivě mimo četné jiné věci pracoval v oboru školství. V únoru r. 1874. převzal kanovník Schwarz úřad ředitele Dědictví Svatojanského a vytrval v něm až do konce dubna r. 1884.

Od roku 1875. provázel jakožto rádce (canonicus a latere) nejdůstojnějšího kardinála a kněze arcibis. Pražského Bedřicha na cestách visitačních a birmovacích, při kterýchto působnosti sobě nejen obecnou úctu a lásku duchovenstva, ale také zvláštní důvěru arcipastýřovu zjednal. Protož také jeho Eminenci několik měsíců po úmrtí světícího biskupa Karla Pruchy sobě k úřadu svého *světícího biskupa* zvolil kanovníka Karla Schwarze a podal o tom zprávu svatému Otci Lvu XIII. v Římě, načež byl zvolený světící biskup od papeže dne 27. března 1884 slavně potvrzen čili prekonisován a sice obdržel název čili titul jakožto biskup Anastasiopolitanský (Anastasiopolis jest město v Mesopotamii nedaleko Nisibis). V neděli dne 18. května 1884. byl kanovník Karel Schwarz v metropolitním chrámě sv. Víta slavným způsobem na biskupství posvěcen. Svěcení toto vykonal Jeho Eminenci kardinál Bedřich ze Schwarzenbergu, kněze arcibiskup Pražský v přítomnosti biskupa Litoměřického Dr. Schöbla a biskupa Budějovického hraběte Dr. Schönborna. Při tomto svěcení bylo přítomno mnoho poutníků Svatojanských, kteří se byli za tou příčinou v Praze pozdrželi, aby svěcení biskupské viděli.

Vedle církevní činnosti své byl kanovník Schwarz též povolán ku čestným úřadům občanským. Byl na podzim r. 1874. zvolen členem zastupitelstva obce Pražské a zůstal obecním starším až do roku 1884. kdež se hodnosti té vzdal; po některou dobu byl též členem rady městské. Roku 1874. zvolen byl za Hradčany poslancem zemského sněmu království Českého, kterýžto čestný úřad i jakožto biskup dosud zaujímá.

Úřad ředitele Dědictví sv. Jana Nepomuckého p. biskup Schwarz koncem dubna 1884. složil, načež od 1. května 1884 ředitelem ustanoven jest Dr. Klement *Borový*, kanovník metropolitní kapitoly Sv. Vítské.

§. 22. Knihy nákladem Dědictví vydané od r. 1875—1884.

Světoznámé jest dílo: *Postilla Goffinova* a neuplyne téměř ani rok, v němž by se vždy nové vydání postilly této neohlašovalo. Protož dobře učinilo ředitelstvo, že pro spoluoudy Svatojanského Dědictví jako podíl následujících dvou let 1875. a 1876. oba díly jmenované postilly ustanovilo; vyšel první díl pod názvem:

61. *Ctíhodného Otce Leonarda Goffina-a Postilla*, to jest: Výklady na všechny nedělní a sváteční i svatopostní epistolý a evangelia celého roku církevního spolu s naučeními víry a mravů, s vysvětlením důležitějších obřadův a obyčejův církevních, s výroky sv. Otcův, úvahami o mukách a smrti Páně, životy znamenitějších svatých a blahoslavencův, rozličnými příklady a t. d. Znovu na český jazyk vyložil a k nábožnému poučení i vzdělání lidu katolického upravil Jan Nep. Frant. *Desolda*, kněz řádu premonstrátského v Teplé, kn. arc. notář a professor na c. k. gymnasiu plzeňském. Díl I, obsahuje neděle a svátky Páně. Schválením nejdůst. kn. a konsistoře Pražské. Číslo 61. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na r. 1875. V Praze, tiskem B. Stýbla. Stran 530. Cena knihy v obálce zavěšené 2 zl. 40 kr. Vytisknuto 20000 exemplářů. (Tištěno latinkou.)

Spisovatel postilly této, Leonard či Linbart Goffine pocházel z Kolína nad Rýnem, kdež se zrodil roku 1648., stal se knězem řehole premonstrátské a zemřel roku 1719. *Postilla* od něho v německém jazyku sepsaná byla v polovici 18. století do češtiny převedena od Jana Tábořského, později od Jana Chmela v Praze 1786, a poslední vydání české obstaral Jos. Zimmermann v Praze 1843. Professor *Desolda* podal postillu tu v novém zpracování slohem přesným v mluvě snadno srozumitelné. Od postilly *Frenclovy* liší se *postilla Goffinova* v některých věcech; podává *Goffine* epistolu a evangelium pohromadě a hned ku každé epistole neb evangelickému čtení připojuje výklad, kdežto *Dr. Frencl* epistolý teprv ve čtvrtém svazku vysvětlil obzvláště. U *Frenclova* jsou výklady obsírné, všestranné, důkladné; *Goffine* podává výklady kratší a dělí je na více odstavců, jimiž čtenář jasného rozhledu nabývá; nad každým odstavcem položena bývá otázka, v nížto se hlavní myšlenka toho odstavce vyjadřuje. Vysvětleny jsou mnohé předůležité nauky a připojena četná poučení a napomenutí i hojně příklady méně známé. Jelikož kniha latinkou

Biskup Karel Schwarz.

tištěna jest, ponechalo ředitelství každému na vůli, aby sobě místo Goffinovy postilly vybral kterýkoliv díl postilly Frenclovy švabachem vydané. Sklad knih prodlením roku 1875 od Pospíšila přešel opět na knihkupectví Bedřicha Stýbla v Praze, jakož před lety bývalo, a doposud jest.

Dokončení tohoto díla vyšlo hned roku následujícího pod týmž názvem :

62. *Ctih. Otce Leonarda Goffina-a Postilla*, to jest výklady na všechny nedělní a sváteční i svatopostní epištoly a evangelia celého roku církevního atd. Znovu na český jazyk vyložil a k nábožnému poučení i vzdělání lidu katolického rozmnožil a upravil Jan Nep. Fr. *Desolda*, kněz řádu promonstr. v Teplé, kn. arcib. notář a professor na c. kr. gymnasiu plzeňském. Díl II. obsahuje slavnosti a svátky Svatých. Schválením nejdůst. kn. arcib. konsistoře Pražské. Číslo 62. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1876. V Praze, tiskem B. Stýbla. Stran 274. Cena knihy v obálce zavěšené 1 zl. 60 kr. Vytisť. 20000 exempl. (Tisknuto latinkou.)

Překladatel († 8. února 1885) získal sobě při tomto druhém dílu zvláštní zásluhu, an připojil výklady epištol a evangelíí i stručné životopisy na slavnosti sv. Patronů našich; též připojil článek o neomylnosti papeže římského. V dalším postupu přidány jsou hlavní články katechismu Kanisiova s odvoláním se na výklady obsažené v postille Goffinově. Obzvláště dobré jest poučení o mši svaté. Také zavděčil se čtenářům překladatel abecedním rejstříkem věcným. Při titulním listu nalezá se obraz sv. Patronů českých. Konečně přidavkem vítaným knihy té jest obraz a životopis Jeho Eminencí kardinála Bedřicha knížete ze Schwarzenbergu, arcibiskupa Pražského, kterýž r. 1875. slavil 25letou památku nastolení svého na arcibiskupský prestol Pražský. Též přidána jest podobizna Jeho Veličenstva Císaře a krále Ferdinanda I. Dobrotivého, jenž 29. června 1875 v Pánu zesnul a ve Vídni byl pochován.

Na rok 1877. vyšlo nákladem Dědictví ukončení dějepisného díla, jehož první část již v roce 1869. byla za podíl členům rozdána; název zní:

63. *Obrazy z dějpisu cirkve Páně*. K poučení a vzdělání katolického lidu sepsal Tomáš *Novák*, farář v Libšicích nad Vltavou. Díl II. Od 11. století po Kristu Pánu až do naší doby. Číslo 63. náklad. Dědictví Svatojanského; podíl údů na r. 1877. Cena knihy v tuhé vazbě 1 zl. 50 kr. V Praze 1877, tiskem

B. Stýbla. Na skladě v knihkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Bruč. Stran 489. Vytlačeno 20000 exemplářů. (Tisknuto frakturou).

Ačkoli pilný spisovatel, farář Novák nedočkal se vydání druhého tohoto dílu svých obrazů (zemřel 1. srpna 1876 v Praze a pochován na hřbitově Vyšehradském), nicméně spis jeho pod tím názvem na světlo vyneseny tvoří trvalý pomník na počest snaživého tohoto badatele. Měl zajisté spisovatel už po několik let tento druhý díl ve svém psacím stole ležeti; avšak při vyjití každého nového znamenitějšího díla vždy zase rukopis opravoval a doplňoval, aby práce jeho jak možná byla dokonalá. Jednaje o středověku popisuje spůsobem velmi poutavým křižácké výpravy do svaté země, ukladně vypravuje o řeholích, o Janu Husovi, o vzdělanosti křesťanské. Věku novému větší část knihy jest věnována. Vypravování o vzniku a šíření se protestantismu jakož také o činnosti katolické církve na obhájení pravdy náleží mezi nejzdařilejší částky celého spisu. Missionářská činnost církve mezi pohany správně se vypisuje. V nejnovější době pak pokročil spisovatel až k osudům papežského území a ke trudné události oloupení Stolice apoštolské a dobytí města Říma roku 1870, od kteréžto doby až podnes trvá v Itálii boj revoluce proti nejvyšší hlavě církve katolické. Celé dílo faráře Nováka jest neklamným svědectvím o důkladném jeho vzdělání vědeckém jakož také o jeho ryze církevním smýšlení. Jeho mluva jest vytríbená, ušlechtilá, sloh prostonárodní.

V té samé knize nalezáme ku konci ještě dva menší přídatky a sice: obsírné ponaučení o svátosti *břimování*, obřadech a modlitbách při tom užívaných, což sepsáno dle Eug. Fischera. Mimo to podán zde výtah z *katechismu* čili základní pravdy katolického náboženství. Oba tyto přídatky vhodné a prospěšné tištěny jsou písmem latinským.

Opět blížilo se jubileum a sice takové, jež blízko se dotýkati muselo veškerých spoluoudů Dědictví Svatojanského. Neboť patron téhož Dědictví, Jan Nepomucký byl roku 1729. za svatého v Římě vyhlášen. I stal se od těch dob zvykem, že v Čechách častěji obnovovala se upomínka na toto svatořečení. V roce 1779. konala se 50letá slavnost, r. 1829. stoletá slavnost onoho prohlášení za svatého a proto bylo důstojno, aby též oslaven byl rok 1879, na kterýž připadala *150letá památka svatořečení Jana z Nepomuku*. Aby pak členové Dědictví záhy a v čas na tento památný rok byli upozorněni, ustanovilo se ředitelství na tom, aby jubilejní spis již jako podíl na rok 1878. vydán byl, což arci za

velice prospěšné zařízení pokládati se musí. Vyšel pak spis ten pod názvem :

64. **Sv. Jan Nepomucký, mučovník a hlavní patron království Českého.** Ku 150leté památce svatořečení život a úctn jeho vypisuje Dr. Klement *Borový*, professor theologie na universitě Pražské. Číslo 64. nákladem Dědictví Svatojanského. S titulním obrazem sv. Jana Nep. Podíl údů na r. 1878. Cena 2 zl. 60 kr. *) V Praze 1878, knihtiskárna Cyrillo-Methodějská. Na skladě B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 295. Vytisknuto 20000 exemplářů. (Tiskáno latinkou.)

Spisovatel podává zde životopis jen velmi stručný, neboť popřál ve spise svém místa pouze zprávám úplně zjištěným, jež od legendistických zpráv či pověstí přísně oddělil. Od té doby bylo od četných jiných spisovatelů o sv. Janu Nep. jednáno, ale nikdo netoliko nevyvrátil zprávy, jež v tomhle spisu jsou obsaženy, nýbrž naopak novějšími výzkumy se vše jen ještě úplněji potvrdilo. Obšírně vylíčena jest úcta lidu katolického ku sv. Janu Nep. od 14. až do devatenáctého století, vypsáno jest jeho prohlášení za blahoslaveného a svatého, pak 50letá i 100letá slavná památka tohoto svatořečení. K ozdobě knihy slouží krásný v oceli rytý obraz sv. Jana Nep. Mimo to nachází se v knize věrné vypočtení brobn sv. Jana Nep. v chrámě sv.-Vítském a podobizna papeže Pia IX. († 1878). Knihou touto Dědictví Svatojanské postavilo se v čelo oslavovatelů 150leté památky svatořečení sv. Jana Nep. a značně přispělo k onomu nade vše očekávání stkvělému úspěchu, s jakýmž se konání jubilejní památky té roku 1879. v Praze i v Nepomuku potkalo.

Téhož roku 1878. byl však ještě jiný spis za podíl pro členy Dědictví určen a stejně s knihou právě jmenovanou vydán pod titulem :

65. **Základní pravidla katolického vychování.** Zdeřtil a rodičům, učitelům i všem přátelům vládeže věnuje Jan Nep. Fr. *Desolda*. Číslo 65. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na r. 1878. V Praze, knihtisk. Cyrillo-Methodějská. Str. 155. Vytisknuto 20000 exemplářů (latinkou).

V německém jazyku vydal Bedř. Klerikus spis pod názvem: „desatero přikázání katolického vychování dítek“ (Zehn Gebote

*) V této ceně zahrnut jest i další spis „Základní pravidla“ od Desoldy; bylyť oba spisy do jedné vazby zavěšeny.

katholischer Kindererziehung); spis ten byl od J. B. Podstránského česky spracován a v „Blahověstu“ 1867. uveřejněn. Nyní pak prof. Desolda nově spis ten zpracoval. Kniha ta jest času zcela přiměřená; neboť mládež školní vždy více pustne a také v rodinách křesťanských neznabožství se vždy více šíří, a proto třeba jest důkladného poučení, v čem záleží právě vychování; kniha tato podává vedle naučné části též hojně příklady, jimiž se na oči staví chyby, jakých se mnozí při vychovávání mládeže dopouštějí. Kéž pravidla tato všickni pěstounové mládeže bedlivě čtou a jednání své dle nich zařídí!

Jakož pak my Čechoslované vždy vedle sebe cítí jsme uvykli sv. Václava a sv. Jana Nepom., tyto přední patrony a ochránce království Českého, nemohlo jinak býti, leč že Dědictví Svatojanské důstojně památku sv. Jana Nep. oslavivši přispíšilo sobě, aby také paměť sv. dědice země české Václava ve vděčném srdci obyvatelstva obnovilo; a proto na r. 1879. vyšel nákladem Dědictví spis:

66. **Památky Staroboleslavské, čili prvotní vývoj a význam úcty Svatováclavské v Čechách.** Sepsal Jan Kr. Votka. Číslo 66. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1879. S titulním obrázkem sv. Václava, relikviáře a jinými 6 dřevorezbami. V Praze 1879, knihtiskárna B. Stýbla. Na skladě B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 415. Vázané v tuhých deskách, hřbet v plátně za 2 zl. 60 kr. Vytisknuto 20000 exemplářů. (Latinkou).

Stará Boleslav náleží mezi nejoblíbenější poutnická místa v Čechách a jest mezi nimi zajisté nejstarší. Proto spisovatel soustředil kol tohoto jména celou řadu historicky důležitých událostí, z nichž zejména v popředí vystupuje životopis sv. Ludmily a sv. Václava, příběhy milostného obrazu Rodičky Boží Staroboleslavské, děje kollegiatní kapitoly a svatyň Staroboleslavských. Spis ten nese se směrem apologetickým, an ovoce víry křesťanské vedle účinků pohanské modloslužby ve světle nejkrásnějším vystavuje; z oboru starožitností jak pohanských tak křesťanských mnohé zprávy zajímavé se sdělují, dogmatické úvahy na příhodném místě se připojují. Celé dílo spočívá na důkladných studiích, vyznačuje se nestrannou objektivností a slohem prostonárodním sděluje výsledky bádání spisovatelova, kteréž každého čtenáře vědecky vzdělaného uspokojiti musí.

Opět i příštím rokem pokračovalo Dědictví na dráze dějepisné a vydalo nákladem svým ukončení spisu, jehož první část

již r. 1871 do rukou spoluodů Dědictví se dostala; název druhé části zní:

67. **Drahé kameny z koruny Svatováclavské. Životy světců, blahoslavenců a domněnfm svatých národa československého.** Díl druhý. Stran 541. V té samé knize:

Sv. Vojtěcha hrob a ostatky na hradě Pražském. Na památku nalezení těchto ostatků dne 15. března 1880 sepsal Jan Kř. *Votka*. Stran 545—617.

Číslo 67. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl tůů na rok 1880. Knihtiskárna B. Stýbla v Praze. Na skladě u B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Cena 1 zl. 80 kr. Vytisknuto 20000 exemplářů.*)

Od téhož spisovatele, jenž roku 1871 napsal první částku výborné knihy pod názvem: „Drahé kameny“, pochází i toto dokončení díla. S nevšední pílí sebral z různých pramenů dílem historické, dílem legendistické zprávy o životě četných blahoslavenců neb osob dle domněnfm lidu svatých, o nichž v dílu prvním pojednáno nebylo. Při tom arci neobmezil se spisovatel dle účtu na československý národ, nýbrž pojednal též o světcích a blahoslavencích rodilých, kteří však v Čechách zvláštní úcty požívají; tak u. př. sv. Klement, sv. Kosmas a Damian, sv. Norbert, sv. Stěpán atd. Vše vypravuje se slohem jemným, mluvou prostonárodní; v celém usporádání spisu jeví se chvalitebná snaha, povzbuditi čtenáře k následování oněch vznešených příkladů, jež se mu zde před oči staví. Ozdobena jest kniha pěti dřevorezbami dost dobře provedenými.

Druhá část podílu věnována jest patronu zemskému sv. *Vojtěchu*. Za příčinou dalšího pokračování ve stavbě velechrámu sv. Víta byla sbořena kaple sv.-Vojtěšská, která jindy stála před chrámem, a tu nalezeny svaté ostatky sv. Vojtěcha v památný den 15. března 1880, načež uloženy jsou ve chrámě sv.-Vítském. Dej tento obsírně vypsán od P. Jana Votky, a připojeny jsou pro dokonalejší poučení čtenářů příběhy hrobu a ostatků sv. Vojtěcha od r. 1039—1880, k čemuž spisovatel nejlepších pramenův historických použil. Spis sestaven jest s kritickou důkladností a slohem prostonárodním a přišel velice vhod všem ctitelům sv. Vojtěcha.

*) Členů jest arci dle čísla nyní ke 27000, avšak z nich okolo 7000 od počátku trvání Dědictví zemřelo; a stačí tudíž dle zkušenosti počet 20000 pro veškeré členstvo. Počtem tím se dosud každý podíl tiskne.

Na rok 1881 uchystalo Dědictví členům svým dvě povídek, jež historií vlasti naší se zabývají a vyšly pospolu pod názvem:

68. Trnová koruna. Historický obraz z třicetileté války. — Pan Odolan Pětipeský. Historická pověst z dob třicetileté války a vojen tureckých. Obě od Václava Beneše Třebízského. Číslo 68. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1881. V Praze 1881, knihtiskárna B. Stýbla v Praze. Na skladě B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 487. Cena v tuhých deskách, hřbet v plátně 1 zl. 50 kr.

U mladistvém věku povolán byl spisovatel této knihy na věčnost několik let po vydání obou nadjmenovaných povídek († 20. června 1884). I zůstanet tudíž v dějinách Svatojanského Dědictví jméno jeho vděčně zapsáno. Byl to muž nadaný zvláštními vlohami a uměl živě vypravovati, jak toho oba řečené spisy výmluvný důkaz podávají. „Trnová koruna“ jest název pro první povídku proto zvolený, že trýzně války třicetileté v 17. století přetěžce spočívaly na veškerém národě českém; trýzně ty od lidí cizích i domácích způsobené spisovatel velmi trefně vylíčil. Ctihodný obraz Matky Boží Staroboleslavské tvoří střed, k němuž celé vypravování jako ku hlavnímu bodu se táhne. V povídce „Odolan Pětipeský“ živými barvami nastíněno utrpení křesťanů v zajetí tureckém úpících za těch dob, když zbesilý škůdce křesťanstva nepřestával časté a krvavým ukřutenstvím provázené nájezdy podnikati do Uher a sousedních zemí. Obě tyto povídky uveřejněny byly v „Blahověstu“ roku 1873 a 1879, nyní pak na novo vytištěny a mezi členy Dědictví rozdány.

Po delší dobu již nevyšel nákladem Dědictví spis, jenž by byl členům k rozjímání důležitých pravd našeho sv. náboženství posloužití mohl. Tudíž jevila se potřeba, by i v tom ohledu opět členům Dědictví se vyhovělo a proto vydán na rok 1882 spis:

69. Duchovní cvičení pro dospělé i pro mládež vzdělanější. Sepsal František *Srdínko*, síd. kanovník starobylé kollegiatní kapitoly v Staré Boleslavi, býv. říditel kn. arc. semináře i stud. konviktu a rada kn. arc. kons. v Praze, kn. arcib. notář. Číslo 69. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1882. V Praze, knihtiskárna B. Stýbla. Na skladě v knihkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 330. Vázané v tuhých deskách hřbet v plátně za 1 zl.

O původu tohoto spisu podává spisovatel a redaktor Svatojanského Dědictví následující zprávu v předmluvě: Roku 1865.

konaly se v semináři Pražském exercicie čili duchovní cvičení pro učitelstvo, a sešlo se tehdejších 450 učitelů k tomuto účelu; vůdcem duchovním při těchto cvičeních byl spisovatel této knihy. Mimo to byl též spisovatel více let exhortátorem na akademickém gymnasiu Pražském a tenkrát s mládeží konal duchovní cvičení na základě modlitby: „Anděli Boží, strážce můj.“ Oboje tato rozjímání přepracoval spisovatel na takový způsob, aby se všem členům Dědictví dobře hodila. Po těchto dvou hlavních částkách následují v třetím oddílu různé *pobožnosti* a sice nejdříve pobožnost sv. růžence se stručnými úvahami, pak cesta křížová, hodinky o sv. Kříži a mše sv. na den bolestné Rodičky Boží. Jsou v knize té nejdůležitější věročlánky jasně vyloženy dle ryzé nauky církevní a opodstatněny četnými citáty z písma a sv. Otcův; netoliko na rozum čtenáře se zde působí, ale též na cit jeho mocnými dojmy se doráží a poučnými příklady paměti jeho ku pomoci se spěje. Sloh jest vážný, důstojný, mluva přesná. K ozdobě knihy slouží četné obrázky n. př. anděla Strážce, všech tajemství sv. růžence a štací křížové cesty.

Jestliže právě jmenovaný podíl za rok 1882 nebyl příliš objemný, vynasnažila se správa Dědictví hojnou měrou poskytnouti za to náhradu členům podíly v nejbližších letech následujícími. Dědictví vzalo původ i vzrůst svůj v Praze, v té Praze, kde i hrob sv. Jana Nepomuckého, patrona Dědictví se nachází a úcty všeobecné u lidu československého i cizinců požívá. A proto slušelo seznámiti rozvětvené čelustvo téhož Dědictví také se vzácnými památkami královského hlavního města Prahy, ať se tak četnými a drahocennými věcmi honositi může, jako málo které město jiné. Památky ty neunaveným bádáním proslulých dějepytců z doby novější staly se přístupnými a věk nás dovede jich lépe oceniti než doba předešlá. Jak bohatá látka se tu dějepřavci naskytá, o tom svědčiti může ta jediná okolnost, že bylo původně v úmyslu správy Dědictví, takový popis památek Pražských v jednom podílu či svazku jen podati. Avšak brzy ukázalo se, že to nikterak možné není. Neměla-li práce ta býti kusá a nedostatečná, muselo se ve dvou silných svazcích pojednati o předmětech sem hledících. První svazek vyšel jakožto podíl členů na rok 1883 pod názvem:

70. Posvátná místa král. hl. města Prahy. Dějiny a popsaní chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v blavním městě království Českého. Sepsal Frant. *Ekert*, kaplana u sv. Vojtěcha v Praze. Svazek I. Číslo 70. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok

1883. S titulním vyobrazením dohončeného metropolitního chrámu sv. Víta a s obrazem hlavního chrámu Tynského. V Praze 1883, knihtiskárna B. Stýbla v Praze. Na skladě v knihkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winkra v Brně. Stran 479. Vázané v tuhých deskách, hřbet v plátně za 2 zl. 60 kr.

První díl tento jedná o posvátných místech na Hradčanech a na Malé Straně, o sousosích kamenného mostu Karlova a posléz o posvátných místech na Starém Městě Pražském. Kdo vezme do rukou obyčejného „průvodce po Praze“, jak se různé knížky nazývají, ten sice nabude jakéhos vrchního přehledu nejdůležitějších pamětností Pražských, ale ou nikterak nemůže tvrditi, že by znal historii tohoto hlavního města našeho. Takovýmto povrchním průvodcem ovšem není kniha výš naznačená. Jest to naopak dílo dějepisné, čerpané z pramenův nejspolehlivějších. Spisovatel již dříve jinými zdárnými pracemi v oboru literatury dějpravné (obzvláště v „Blahověstu“ uveřejněnými) sobě chvalného jména zjednal; nyní pak nespokojil se pouze studováním psaných neb tištěných památek, nýbrž kdekoli mohl naléztí přístup, sám vsudy po Praze chodil, bedlivě každý předmět obledal a probádal, aby zcela spolehlivé o něm zprávy podati mohl. Především pod nápisem „Zlatá Praha“ stručný nákras dějin hlavního města našeho království Českého jedná obsírně o dějinách metropolitního chrámu sv. Víta v Praze, jehož podrobný popis sděluje. Dále pojednáno o chrámě sv. Jiří, Všech Svatých, sv. Benedikta, různých kaplich a sochách na Hradčanech, o chrámu a klášteře Strahovském, o kapli Loretanské a klášteře kapucínském; v dalším průběhu jedná o farních chrámech malostranských u svatého Mikuláše, sv. Tomáše, Panny Marie Vítězné, o Re temtoristech, špitálu vlášském, Petříně, anglických pannách, Johannitich, různých menších kaplich a sochách.

Další zajímavou částí knihy jsou dějiny kamenného mostu Karlova a 30 soch neb skupenin či sousosí na mostě tom stojících a jej zdobících. Každému, kdo často přes most tento kráčí, bude zajisté velice milé, blišich zpráv o sochách těchto nabyti.

V poslední části této knihy jedná spisovatel o Starém Městě Pražském; tu nejprv ovšem o chrámě Tynském, jehož dějiny obsírně se vypisují; též o kapli Marie P. v radnici staroměstské. Rovněž mnoho pile věnováno kolleji Klementinské a farnímu chrámu sv. Františka s domem křížovníckým; dále následuje chrám a klášter u sv. Jiljí, farní chrám u sv. Havla, kaple uni-

versitní, klášter a chrám u sv. Jakuba s obšírnými dějinami, farní chrámy sv. Haštala a sv. Ducha, při němž klášter milosrdných bratří.

Kdekoli ku zprávám historicky zjištěným se připojují legendy, jest to na první pohled patrné. Mylná udání starších spisů jsou vždy na pravou míru uvedena a toliko zpráv spolehlivých a úplně zjištěných se přidrženo. Na konci podán rejstřík abecední, což jest velmi příhodným zařízením. Obrazy metropolitního chrámu sv.-Vítského, jakož také chrámu farního v Týně jsou výtečně provedeny a slouží za okrasu knize této, kteráž v pravém smyslu slova za obohacení české literatury považovati se může.

Dokončení díla tohoto vydáno ihned následujícím rokem 1884 nákladem Dědictví pod tímž názvem:

71. **Posvátná místa král. hl. města Prahy.** Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů i jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v hlavním městě království Českého. Sepsal František *Ekert*, kaplan u sv. Vojtěcha v Praze. Svazek II. Číslo 71. nákladem Dědictví Svatojanského; podíl údů na rok 1884. S titulním vyobrazením chrámu sv. apoštolů slovanských Cyrilla i Metoděje v Karlíně a s obrazem nového chrámu sv. Václava na Smíchově. V Praze 1884, knihtiskárna B. Stýbla v Praze. Na skladě v knihkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně. Stran 539. Vázané v tuhých deskách, hřbet v plátně za 2 zl. 60 kr.

Rozsáhlost spisu tohoto (jehož oba díly dohromady vzaty zahrnují přes 1000 hustě tištěných stran velkého oktávu) jest stkvělým důkazem, jak bohatá látka historická soustředěna se nachází v královské naší Praze. První část tohoto dílu jedná o svatyních na Novém městě Pražském, k němž spisovatel připojil též Vyšehrad, jelikož právě toho roku město Vyšehrad se s Prahou sloučilo. Prohrají se tu chrámy sv. Jindřicha, při tom kollej piaristická, sv. Petra na Poříčí a hospic kapucínů u sv. Josefa, chrám Matky B. Sněžné s klášterem Františkánů obšírně se pojednává; následuje chrám nejsv. Trojice na Spálené ulici, sv. Vojtěcha s klášterem Voršulek a konviktem studujících; chrám sv. Štěpána s residencí tovaryšstva Ježíšova u sv. Ignacia, ústav Mariánský, školské sestry; chrám sv. Apolináře, Karlov, chrám sv. Kateřiny; chrám nejsv. Trojice v Podskalí, v Emausech, ve Slupech, klášter Alžbětinek, kostel sv. Jana Nep. na Skalce, kolleg. chrám Vyšehradský a kaple tamtéž se nalézající. V dalším oddělení jedná spisovatel o předměstích Pražských, starém i novém

chrámě Smíchovském, kostele Košířském, chrámu Karlínském, Volsanském, kaplích v Žižkově a ve Vinohradech.

Poslední část spisu věnována jest minulosti pod názvem: „Posvátná místa zrušená a zaniklá.“ Jest vůbec vědomo, kterak již v dobách válek husitských a později při vpádech Švédů pustoženo bylo vše ve vlasti naší, co nějakou cenu do sebe mělo, a jak obzvláště katolické chrámy a kláštery byly bořeny a ničeny. K tomu přistoupila tak zvaná sekularice čili skonfiskování církevních statků koncem 18. století, jímžto v Čechách na sta chrámů, kaplí a klášterů dílem proměněno v budovy světské, dílem úplně odstraněno a jmění jejich církvi odcizeno bylo. Po dnes nemůžeme jíti bezmála ani jednou ulicí Pražskou, kdebychom nespátrovali zbytky zbožnosti předků svých. Spisovatel vynaložil nevšední práci, aby nížádná byl sebe nepatrnější památka pozornosti jeho neunikla. Vedle historického vypsání památek dal si na tom záležeti, aby blíže určil uměleckou cenu každé stavby, sochy neb obrazu; a neuspokojiv se popsáním věci na každém příhodném místě přidává životopisné zprávy o mužích či osobách, které v životě církevním a politickém, v literatuře neb umění vynikali. Také u takových památek (n. př. kaplí, chrámů, klášterů), po nichž nezůstalo žádné viditelné stopy, spisovatel alespoň snaží se dopodrobna popsatí místo a polohu, kde jindy dotyčná památka se nacházela. Jestli v Praze a předměstích neméně než 100 zaniklých kaplí, klášterův a chrámův, o nichž většině čtenářův zajisté dříve nic nebylo známo. Uspořádání látky jest vesměs dle pravidel logických provedeno a přehled nejen zřetelnými nápisy jednotlivých částí, nýbrž i obsahem a rejstříkem abecedním velmi se usnadňuje. Mluva jest všady srozumitelná, nezřídka stává se vzletnou, a svědčí tudíž o vysoké nadšenosti a zápalu spisovatele pro dobrou věc, obzvláště tam, kde jest mu vypravovati o zašlých pomnících slávy české aneb o spoustách, jež neblahé války způsobily na památkách našich. Za rejstříkem připojil spisovatel ještě některé dodatky, tabulky statistické o chrámech a kláštorech, pak seznam spisovatelů českých v metropolitní kapitole sv.-Vítské a v tovaryšstvu Ježíšové. Obrazy románské basiliky sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně, jakož i nové basiliky ve tvarech vlášské renaissance ke cti sv. Václava na Smíchově zbudované jsou světloisně velmi zdařilým způsobem provedeny.

§. 23. Diplomy a odbírací listky Dědictví Svatojanského.

Jako pravidla či stanovy Dědictví dle potřeb časových docházely částečné změny a žádoucího doplnění, podobně dělo se i s *diplomy* členskými. V prvních letech, kde Dědictví Svatojanské podobalo se taktka zrnu horčičnému čítajíc pouze několik málo set členův, vydávala redakce spoluoudům diplomy na nevelkém listu obyčejného papíru, kterýž opatřen byl obrubou černou a zněl v tento způsob:

Výtisky 1.

Přistoupil s 10 zl.

Číslo hlavní
roční

P. T. velect. p. N. N. v Z., fary Y., vikariat X., diecése L.

Dědictví sv. Jana Nepomuckého

na vydávání vzdělavatelných katolických knih jazykem českým.

Spoluoud III. třídy od roku 1843.

Obdržel nákladem téhož Dědictví vydaných knih číslo:

V Praze 31. srpna 1843.

Václav Mich. Pešina,
kanovník, konsist. rada, redaktor.

(Pečet
Dědictví.)

Jan Kallna z Jäthensteinů,
kasír Dědictví.

Na tomto diplomu se ihned poznamenal a tu se na odbírání knih vydával každému nalo každé číslo knihy, která spoluoudovi členu zvláštní listek odbírací. To se dělo již byla vydána. Později nahlédla redakce, že od r. 1848. a *diplomy* vyhlížel tou dobou lépe jest, aby diplom zůstal neporušeným, takto:

Dědictví

Svatého Jana Nepomuckého

na vydávání vzdělávatelných katolických knih jazykem českým
pozdravuje a vítá tímto listem nového spolnouda svého třídy třetí

p. t. N. N., kováře v D., fary M., vikariátu P. a přejí:

by, pod přímluvou Jana svatého, oko milostné prozřetelnosti Božské osvěcovalo
živobyti Vaše a žehnalo vám zde a spasilo věčně!

To vyřizuje Vám od vysoce důstojné knížece arcib. konsistoře Pražské

Na Hradčanech Pražských dne . . . 185 . .

její redaktor

(Pečet
(Dědictví.)

Dr. Václav M. Pešina,
strážný kanovník na hradě Pražském,
konsist. rada, ředitel Dědictví.

Do toho dne jest všech údt 9293.

V letošních údech jste 7079.

Odbírací listek měl formát o polovici menší než diplom a zněl v tato slova:

Svatým Otcem Piem IX. potvrzené, požehnané a odpustky posvěcené

Dědictví Svatojanské v Praze .

poděluje spoluouda třetí třídy

p. t. rod zbožných manželů F. a K. P. o N., Olomúckého arcibiskupství
jedním výtiskem každé ročně k podělení určité knihy přítomně číslem . . . . .

dne a roku . . . . .

To vysvědčuje

Dr. Václav Pešina,
kanovník, konsist. rada, ředitel Dědictví.

V matrice číslem . . . . přijat.

V levo dole na témž listku byla poznámka sv. Jana Nepomuckého“ kladl se po roce 1855. týkající se rozeslání knih po venkově. též v účelo diplomů členských, kteréž tím časem

Výše zmíněný přidávek slovy: „Svatým Otcem obrubou zlatou opatřeny bývaly; další znění bylo Piem IX. v Římě 30. května 1855 potvrzené, po- jak výše naznačeno. žehnané a církevními místy obdařené Dědictví

Za redaktorství Dr. *Frencla* bylo znění diplomu částečně změněno a vyhlášelo takto:

K Dědictví

Svatého Jana Nepomuckého

sv. Otcem Piem IX. l. P. 1855 církevními odpustky obdařenému,
na vydávání vzdělávacích katolických kněh jazykem českým
přistoupil co oud třetí třídy

p. t. p. N. N. v B., diec. N.

a pod číslem . . . ostatním spolnoudům přivtělen jest.

Spas lid tvůj, Hospodine, a požehnejž Dědictví svému: a spravuj je a vyslyš je až
(Žalm 27, 9)
na věky.

V Praze dne . . . 1858.

(Pečet
Dědictví.)

Dr. Innocenc Franci,
redaktor.

Když pak Dědictví Svatojanské ve svém jmění se značně bylo rozmohlo, podniklo ředitelství náklad na pořizení diplomu vzácnějšího, kterýž upraven jsa na způsob slušného a dosti velkého *obrazu* a v příbytku spoluoudův jsa umístěn, by s to byl myšlénky jejich k vyšším věcem povznésti a zejména úctu ku sv. ochránci Dědictví v srdci jejich buditi a obživiti. K vybfdnutí ředitele Dědictví zhotovil vytečný historický malíř Josef Hellich v Praze r. 1858. obraz, dle něhož objednána a opatřena byla v *Düsseldorfu* nad Rýnem v Německu ocelorytina, kterážto podnes slouží za diplom pro členy nově přistupující a v tento způsob jest upravena: Hlavní částí obrazu jest sv. Jan Nepomucký, přioděn oděvem kanovnickým, an v levé ruce drží kříž, pravíci pak žehná Dědictví Svatojanskému, jehož zakladatel Haníkřf klečí před sv. Janem odevzdávaje mu Dědictví to v mocnou ochranu. Nad hlavou sv. Jana jest svatozáře a v ní patero hvězd. V pozadí viděti velechrám sv. Víta v Praze, kdež nalezá se hrob sv. Jana Nep. V obrubě obrazu objevují se nejvýš nahoře tři andělé. Prostřední anděl drží pásku se slovy: „Požehnejž Dědictví svému a spravuj je!“ V rukou anděla v levo se nalezajícího jest páska s nápisem: „Založeno l. P. 1829“; *) anděl po pravé straně drží nápis: „Odpustky obdařeno l. P. 1855.“ V dalším okraji umístěny jsou v levo malé obrázky sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje, sv. Hedviky (patronka ve Slezsku), sv. Štěpána (patron Unerského království); po pravé straně obruby nacházejí se obrázky sv. Ludmily a sv. Václava, a posléze sv. Prokopa a sv. Vojtěcha, tak že na obraze tom sv. Patronové všech katolických kmenů jazyka českoslovanského jsou zastoupeni.

Na dolejší okraji obrazu tohoto vytištěna jsou slova: „K Dědictví svatého Jana Nepomuckého přist upuje co oud (třetí) třídy,“ načež jméno každého člena se zevrubně vypíše a při tom číslo hlavní matriky a rok přistoupení poznamená. Diplom v tomto způsobu upravený dá se za rámeček a tvoří pěknou okrasu každého příbytku.

Mimo jmenovaný diplom však ihned při samém přistoupení vydává se každému novému spoluodu Dědictví *odbírací lístek*.

Lístky ty jsou trojí barvy a sice:

1. *zelený* lístek odbírací obdrží členové v Čechách, kteří

*) Udání to mylné jest, jak jsme již výše str. 367—374 dokázali. Je líkož však na desce ocelové nedá se změna tak snadno docliti, musí prozatím chybné udání toto na obraze zůstatí.

sobě knihy své z Prahy z knihkupectví Bedřicha Stýbla každoročně odbíratí mají.

2. *Cervený lístek* obdrží členové na Moravě neb ve Slezsku, kteří si knihy berou z knihkupectví Eduarda Hölzla v Olomouci.

3. *Žlutý lístek* posléze dostávají členové na Moravě, kteří si knihy Dědictvím vydané odbírají z knihkupectví Karla Winkra v Brně.

Každý lístek trvá na 20 let čili jest na něm místo k poznamenání dvaceti ročních podpisů. Číslo lístku jest jiné než číslo diplomu. Na lístku nalézá se podpis ředitele Dědictví a datum, kdy lístek byl vydán. Na rubu téhož lístku vytisknuta jsou pravidla, jichž při odbírání knih zachovávati dlužno a je tam též udáno, co se má státi, když některý člen jinam se přestěhuje.

§. 24. Příklady horlivého šíření Dědictví Svatojanského z nejnovější doby.

1. O tom, kterak až doposud horliví přátelé o rozšíření Dědictví Svatojanského se starají, čteme příklad v „Časopise katolického Duchovenstva“ (1884. str. 604—606) následujícího obsahu. Duchovní správce F. P. malé farní osady v Čechách, v arcidiecési Pražské, kde nebyl dříve ani jediný člen Dědictví, získal ve 2 letech osm členů.

Jeden osadník jeho, rolník, máje dva koně, vzdělával duchovnímu správci farní polnosti; jiný osadník, kterýž měl pouze jednoho koně, vozil faráře do filiálního kostela a kam bylo třeba. I řekl k oběma otec duchovní: „Já jsem vám dlužen za povozy tolik a tolik zlatých, dejte syna svého do Dědictví Svatojanského, abyste měli pro něho památku, že jste svého faráře vozili. Nedostanete-li peníze do ruky, snadno jich oželite a chlapec po celý život svůj užije dobrých knih z tohoto Dědictví. Nežli chlapec doroste, můžete v nich čísti vy a dědeček, který jest kašlavý a nemůže ani pracovati ani do kostela choditi.“ Oba osadníci svolili a dívky své zapsati dali.

Jistý řemeslník na té samé osadě pracoval pro kostel a duchovní správce jemu půjčoval častěji knihy. I řekl mu farář: „Pane mistrě, rád čtete a vaše pětiletá dceruška bezpochyby též ráda čísti bude. Dejte ji zapsati do Dědictví. Máte za práci dostati 110 zlatých. Svolíte, abych si 11 zlatých nechal pro „Dědictví“?“ I svolil mistr a děvče stalo se členem.

Dva ministranti tamtéž skládali si dárky, při funkcích cír-

knovních od osadníků poskytnuté, u duchovního správce do pokladničky. Se svolením otcův vydával farář oběma chlapcům na pouť a výroční trhy vškolní jen asi třetinu peněz uložených, ostatní zůstalo v pokladničce; otcové sice všelijak se kroutili, posléze však přece svolili. Když měli chlapciv pokladničce 2 zlaté, dal je duchovní správce do okresní záložny pod úrok. Po dvě léta vkládalo se dále po zlatém neb dvou zlatých, a když kapitál s úrokem vzrostl u každého chlapce na 11 zlatých, byly peníze vyzdvíženy a do Dědictví zaslány.

Aby duchovní správce snadněji osadníky pro Dědictví získal, vložil jim účel Dědictví, ukázal diplom s obrazem sv. Jana Nep. a zapůjčil knihy Dědictvím vydané.

2. Na začátku roku 1885 zaslal nám kněz Ferdinand *Harna*, bývalý kaplan v Holicích u Olomouce, nyní farář ve Chvalkovicích pod sv. Kopečkem, list, v němžto udává, že četl zprávu onoho faráře z Čech, který v „Časopise duchovenstva“ vypravuje, kterak se mu podařilo v krátkém čase osm členů pro Dědictví Svatojanské získati. I píše tyž farář Chvalkovický, že mu to zavdává příčinu, aby pro větší rozšíření a zvelebení téhož Dědictví také on sdělil nejzajímavější případy a spůsoby, jimiž se jemu spoluúdy pro to samé Dědictví a některé spolky podobného směru získati podařilo. Tyž vypravuje takto :

„Já čítám členův Dědictví Svatojanskému získaných za 16 let svého kněžství 80, mezi nimiž jest 11 rodův, a ti členové jsou ze 17 rozličných farních osad. Členů Dědictví sv. Cyrilla a Methoděje čítám 41 ze 13 osad, mezi nimi jsou 2 rody a 1 škola. Členův Dědictví Maličkových oddělení českého počítám 66, z 18 osad; mezi nimi jest 6 škol; členův oddělení německého 16, z 10 osad; mezi nimi jest 8 škol. Členův Dědictví sv. Ludmily či Zlaté knihy počítám 64 z 19 osad, mezi nimi 3 školy. Členův Dědictví sv. Prokopa získaných čítám 12.

Pocházím z farnosti Předmostské u Přerova, kdež zvláště naše první dvě Dědictví horlivých měla šřfiteřův na kaplanech Antoninu Štěpániku a Danieli Deutschovi, z nichž první do let padesátých na půl druhu sta, druhý po letech padesátých Dědictví Svatojanskému 273 spoluúdvův, 77 rodů, 10 knihoven ze 30 osad získal a Dědictví Cyrillo-Methodějskému získal ze 47 osad 283 údvův, 81 rodův a 10 knihoven; i snažil jsem se jak nejlépe pro Dědictví tato naše působiti. Od otce svého, člena obou zmíněných Dědictví měl jsem knížku vydanou prvním redaktorem Dědictví Svatojanského, vysoce zasloužilým kanovníkem Václavem Pešinou pod názvem: „Dědictví Svatojanské co to je?“

V knížce té vykládá spisovatel prostomilým způsobem původ, podstatu a záslužnost ústavu toho a zvláště se poukazuje na to, jak Dědictví ono zároveň nejlačinnější jest fundací čili nadáním na mše svaté za sebe neb za rod za živa i po smrti. Na konci knížky té pak uvedeny jsou různé příklady, jak tu a tam lidé horliví sobě k tomu dopomohli, aby do Dědictví přijati bvli.

Bylo to kterousi z posledních neděl r. 1870, druhého po mém vysvěcení, když jsem z oné knížčky na křesťanském cvičení lidu četl „co Dědictví Svatojanské jest“ a zároveň i s ostatními Dědictvími posluchače své obeznamoval a ku přístupu jich vyzýval. Příklady ku konci knížčky uvedené působily na posluchače mocí neodolatelnou.

Staričský řídicí učitel, jak slyšel jmenovati onoho učitele 98letého, že k Dědictví přistoupil, aby jeho bývalí žáci zvěděli, že doposud na živa jest a v modlitbách svých aby na něho pamatovali, hned se přihlásil se svou manželkou za člena. Obzvláště dojal všechny příklad, kde matka s dcerou do Dědictví sv. Jana se uchylují, nejsouce před otcem pijanem a krutým jich týratelem ani na okamžik životem jisty, aby tedy alespoň duši svou zachránily, kdyžby tělesný život ztratiti měly. Ač Dědictví Svatojanské ve farnosti Holické valně již bylo zastoupeno, nicméně přihlásilo se téhož roku do Dědictví Svatojanského 10 spoluúdvů a roku 1871 opět 10. A Dědictví malých do té doby tam ještě neznámá taktéž hojně od toho času se ujímala.

V roce 1875, když vyšel I. díl Goffnovy postilly v Dědictví Svatojanském, vyzýval jsem farníky ku přístupu, aby tak vzácnou knihu pro dům sobě zaopatřili a přístupem k Dědictví nejlepší památku na tehdejší všeobecné jubileum sobě zjednali; a ejhle ten a následující rok získal jsem pro Dědictví 20 členův. Roku 1876 jsem jakožto farní administrátor ve Chvalkovicích zjednal Svatojanskému Dědictví 6 členův, ač ve farnosti té až do onoho roku o Dědictví slechu nebylo.

Téhož roku 1876 získal jsem pro Dědictví Svatojanské jistého praktického lékaře tím, že jsem jemu na místě honoráře za léčení doručil diplom člen-ký a obě postilly z téhož Dědictví. Roku 1878. a 1879. poukazuje na jubilejní knihu Svatojanskou a na 150. leté jubileum samo získal jsem pro Dědictví 15 členův a mezi nimi 5 bratří duchovních knihou „Památky Staroboleslavské.“

Většina oněch 80 členův do Dědictví Svatojanského mnou uvedených získána jest vzhledem na *mše svaté*, jichžto sobě každý spoluoud pojišťuje počet znamenitý za živa i po smrti. Získání

jsou a přistoupili, že na osadě své každý rok byli přítomni zpívané mši svaté sloužené za živé i zemřelé členy Dědictví; přistoupili, že každý rok častěji slyšeli naše prospěšná Dědictví odporoučeti a schvalovati a horlivou úctu svatých Patronů našich pěstovati. Přistoupili však zajisté také a to nejvíce přímluvou svatého Jana Nepomuckého samého, jenž srdce jejich neodolatelně k sobě táhl. A kdo byli již v Dědictví jednom, snažili sobě též opatřiti Dědictví ostatní a vybízeli též jiné k účastenství.

Kéž Dědictví Svatojanské, jež působilo blahodárně již půl století, ve druhé polovici věku s ostatními Dědictvími našimi, jichž takoruka matkou jest, z božného se těší požehnání Božího a ze četného účastenství národa našeho českoslovanského.“

3. Stůjž zde ještě jeden příklad o tom, kterak duchovní pastýř, jenž stádečko své miluje, staví sobě pomník a památku trvalou na osadě. Dne 11. února 1865 zaslal nám jistý farář arcibiskupství Pražského peněžitou částku *154 zlaté r. m.* s následujícím přípisem:

„Nové spolky obyčejně ihned při svém zřízení, aby si jich svět více všimal, mnoho bluku dělávají. Vedle toho máme však též ústavy starší, které ač již mají za sebou záslužnou svoji minulost, nicméně ve vši tichosti i na dále blahodárně působí. Takové jest zajisté Dědictví Svatojanské, kteréž velkých zásluh o lid náš sobě získalo; a přece zdá se, že za nynější doby počet členův Dědictví tuze neroste a nových spoluoudů nepřibývá. Aby tyto, nákladem Dědictví vydávané, vždy stejně dobré knihy i na osadě mé rozšíření došly, přihlašuji za členy jednou pro vždy: 1. Farní knihovnu v A. 2. školní knihovnu v A. 3. Obec A. 4. Obec B. 5. Obec C. 6. Obec D. 7. Obec E. Obnos 154 zlatých tuto příkládám a prosím snažně, by jméno mé zatajené zůstalo, an krok tento činím ku cti a chvále Boží a pro blaho osadníkův svých.“ Uslechtilý to zajisté důkaz otcovské lásky duchovního pastýře k ovečkám sobě svěřeným!

§. 25. Snížení vkladů pro nové členy Dědictví od května 1885.

Padesátileté jubileum trvání našeho Dědictví Svatojanského bylo od vrchního pastýře arcidiecése Pražské skutkem šlechtěným oslaveno.

Po zavedení rakouské měny v roce 1858 byly též vklady do Dědictví poměrně zvýšeny, tak že člen doživotní musel do třetí třídy platiti 11 zlatých, rod, škola neb jiný úd nesmrtelný

pak 22 zlatých. Jelikož však za posledních let moudrým hospodařením spolkové jmění Dědictví Svatojanského tou měrou vzrostlo, že trvání Dědictví bohdá na dlouhou řadu let jest zabezpečeno, učinil ředitel návrh, aby od ukončení letošního podílu snížen byl poplatek z 11 zlatých na 10 zlatých a ze 22 zl. pouze na 20 zlatých.

Jeho Eminenci, nejdůstojnější kardinál a kníže-arcibiskup *Bedřich*, kníže ze Schwarzenbergu v otcovské laskavosti své schváliti ráčil návrh tento a ustanovil, aby počínaje od vydání podílu za rok 1885 vklad pro člena doživotního při Dědictví Svatojanském obnášel pouze 10 zlatých r. m., a při rodích, školách, obcích, osadách, knihovnách a t. p. aby vklad 20 zlatých r. m. činil. Doufáme, že tímto způsobem mnohým krajanům našim přístup k Dědictví značně usnadněn bude a že členové tím víceji v modlitbách svých zbožných budou pamatovati na tohoto šlechtného arcipastýře, jehož všemohoucí Pán mezitím na věčnost povolati ráčil. Jelikož kniha Svatojanským Dědictvím vydaná se obyčejně na začátku května do rukou spoluoudův klade, platí toto snížení vkladu pro všechny členy, kdož 1. květnem 1885 počínaje se k Dědictví našemu přihlásí.

Kéž tedy s Boží pomocí a pod ochranou sv. Jana Nepomuckého zkvétá Dědictví naše i v letech přístích jak přibývajícím množstvím nových spoluoudův tak i důkladností a prospěšností spisův nákladem jeho vydávaných; kéž vsady působením Dědictví Svatojanského vzrůstá a zvelebují se víra Kristova, činnost se rozmáhá a kyne naděje utěšené budoucnosti pro národ náš českoslovanský.

Zprávy

o Dědictví Svatojanském.

I. Přehled údů v roce 1884.

Zakladatelů jest	7
Spoluzakladatelů	59
Údů první třídy	29
Údů druhé třídy	134
Údů třetí třídy	26761
Úhrnem	26990

Mezi těmi jest údů stálých:

a sice rodů	5604
škol, obcí, knihoven, bratrstev a spolků . . .	1131
údů duchovního stavu	2865

Údy stavu kněžského snažně žádáme, aby, jak veškeré údstvo očekává, mezi oktávem sv. Jana Nep. obět mše svaté za živé i za mrtvé údy našeho Dědictví každoročně obětovali. Ostatní údové nekněží s týmž nábožným úmyslem v naznačeném čase přítomni buďtež mši svaté. U hrobu sv. Jana Nep. v Praze koná říditel Svatojanského Dědictví v den 15. května v 8 hodin slavné zpívané rekviem za všechny v Pánu zesnulé údy, kteroužto pobožnost založil a nadal v Pánu odpočívající kanovník strážce Václav Pešina rytíř z Čechorodu, druhdy redaktor Dědictví Svatojanského.

II. Poučení o přístupu nových údův a odbírání knih.

O vzniku Dědictví připomínáme novým údům toto: Antonín Hanikýř, nar. v Praze d. 21. října 1753, býv. jezuita, pak kaplan v Sedlci u Votic, v Klokotech, Jindř. Hradci a exposita v Číměři, posléze na výslužbě v Plané a v Táboře, umínil sobě r. 1829. na památku první stoleté památky vyhlášení Jana Nepomuckého za Svatého založiti ústav, jímž by dobré, vzdělavatelné knihy

*Jubil. kniha.*29

v jazyku českém, již vázané, v ceně levně vydávány byly. O řízení závodu toho požádal r. 1831. kníž. arcibiskupskou konsistoř v Praze. Položiv jakožto základ 1000 zl. na stř., vyžádal sobě, aby podnik nesl jméno: „Dědictví sv. Jana Nepomuckého“ a veškeré obecenstvo aby k přistoupení pozváno bylo. Dotčený zakladatel zemřel v Táboře d. 15. března 1833 v 80. roce věku svého a byl na tamějším hřbitově pochován, kdež mu nákladem Dědictví pomník byl postaven. Po dosaženém potvrzení vstoupilo Dědictví roku 1835 v život a ze zrnka horčičného vzrostlo v mohutný strom i bylo od slavné paměti papeže Pia IX. dne 30. března l. P. 1855 apoštolským požehnáním a pro oktáv Svatojanský plnomocnými odpustky obdařeno.

Ze stanov klademe sem následující poučení:

1. Kdo k Dědictví Svatojanskému v Praze přistoupení hodlá, nechť poštou ve vyplaceném psaní (franko) aneb jinak příležitostně s nápisem: „*Ríditelství Svatojanského Dědictví v Praze*“ své jméno a příjmení, pak svou osadu farní a biskupství (diecési), ku kterémuž přináleží, udá, zároveň i peníze vloží. Vklad za úda třetí třídy obnáší jednou na vždy 10 zlatých rak. měny; za rod, školu, obec, knihovnu platí se jednou na vždy 20 zl.*)

2. Každý nově přistoupený úd ať si *lístek* na odbírání knih dobře uschová a následujícího roku, jakož i potom v budoucích letech po Velikonoci od svého veleb. správce duchovního podepsati dá. Na tento lístek může si pak, žije-li úd v Čechách, knihu v knihkupectví B. Stýbla v Praze na Sv.-Václavském náměstí (býv. koňském trhu) číslo 786—II. vyzdvihnouti, jen že musí připojiti 3 kr. r. č., kterýžto peníz přísluší knihkupci za práci a obálku. Pro údy v Olomúckém arcibiskupství platí totéž, jen že knihy své vybírají v knihkupectví Eduarda Hölzla (Helcla) v Olomúci; údové pak z Brněnského biskupství nechť se o knihy své hlásí v knihkupectví Karla Winikra v Brně. Ostatním údům v jiných diecésích zasílají se knihy přímo z Prahy. Kdožby však žádal, aby mu knihkupec knihu poštou zaslal, připoj mimo ony 3 krejcare, knihkupci náležející, ještě 6 krejcarů na kolkovaný poštovský list průvodní.

*) Jména nových údů, kteří k Dědictví sv.-Janskému přistoupeni a jiná téhož Dědictví týkající se navěští ohlašujeme v časopisu „*Blahověst*.“ jenž vychází (letos již 35. rok) třikrát za měsíc, totiž dne 5., 15. a 25. každého měsíce. Na „*Blahověst*“ předplácí se v knihkupectví B. Stýbla v Praze č. 786—II. a sice na celý rok s poštovní zásilkou pouze 3 zl. 50 kr. — V témž knihkupectví prodávají se úplně výtisky „*Blahověsta*“ z r. 1876, 1877, 1878 a 1879 v snížené ceně po 1 zl. 50 kr.

3. Přestěhuje-li se některý úd z Čech na Moravu, aneb odebere-li se z Brněnského biskupství do Olomúckého neb naopak, ať to ve vyplaceném listu (franko) oznámí Ředitelství, kteréž mu nový listek na odbírání knih pošle, aby mu pak v příslušném knihkupectví vydáuy byly.

4. Pounevadž odebírací či podělný listek může v ztrátu přijti neb i ukraden býti, každý si číslo jeho pro takový případ na jistém místě, ku př. v modlitební knížce zaznamenej; a pakli skutečně ztráta se udála, Ředitelství o nový listek požádej s připojením 20 krejcarů, poplatku to za vydání listu nového, a 10 kr. na poštovní výlohy, tedy úhrnem 30 kr. Připomínáme však, že kdyby se napotom pohřešovaný první listek zase našel, tento již žádné platnosti nemá.

5. Když *umřel* úd, žádáme snažně pozůstalých přátel, aby, když si na jeho listek knihy *posledního* roku (třeba po smrti úda) vybrali, úmrtí toho úda na listek ten poznamenali a dotyčnému knihkupectví vydali, aneb poprosili svého pastýře duchovního, aby listek ten nejdůstojnější arcib. *konsistoři* Pražské zaslal. Jména zemřelých údů Dědictví uveřejňují se v podílu každého roku.

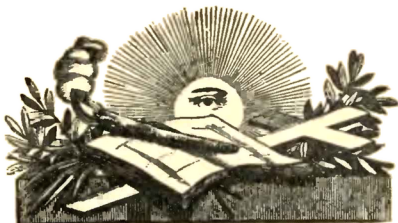
6. Rod se béře, pokud jméno se neztratí. Synů-li není, odebírají knihy dcery zakladatele rodu, dokud žijí; dívky pak jejich *jiné* již jméno nesoucí nemají práva tohoto; rod vymřel.

7. Spojí-li se manžel s manželkou svou v jeden toliko vklad (10 zl.), vydávají se knihy jenom do úmrtí jednoho z nich. Toli-kéz, spojí-li se v jeden vklad bratr s bratrem nebo sestra se sestrou, neb bratr se sestrou a podobně, vydávají se knihy jen do úmrtí toho, jenž *první* jest napsán na příjmací listině (diplomu).

Připomínáme, že správa Dědictví Svatojanského rozdělena jest v ten způsob, že *ředitel* Dědictví přijímá vklady nových údů, žádosti o knihy, o duplikáty diplomu, jež podpisuje atd.; *redaktor* pak Dědictví vede péči o vydání knih, pročež se redakci jenom *rukopisy* dodávají, *vše* ostatní budiž zasláno: *Ředitelství* Dědictví Svatojanského v *Praze*.

III. Seznam

údu Svatojanského Dědictví v Praze,
kteří během roku 1884 zemřeli, aneb již dříve zemřevše, řidi-
telství teprv letošního roku oznámeni jsou.

I. V Čechách.

1. V arcidiecési Pražské:

Její Veličenstvo
císařovna a královna

Maria Anna,

spoluzakladatelka Dědictví Svatojanského,
zemřela v Pánu 4. května 1884 v Praze v 81. roce věku
svého.

Jeho Eminenci

Bedřich kníže ze Schwarzenbergu,

kardinál kníže-arcibiskup Pražský,

spoluzakladatel Dědictví Svatojanského,
zesnul v Pánu ve Vídni dne 27. března 1885 v 76. roce
věku svého.

Pochován v chrámě sv. Víta v Praze.

- Borovička Jan v Mnšku.
 Bulín Josef v Žebnici.
 V. důst. p. Burian Anton., kanovník v Staré Boleslavi.
 V. důst. p. Burka Antonín, děkan na Karlo-Tyně.
 Čermákova Josefa v Praze.
 Důst. p. Doucha Frant., cirk. kněz v Praze.
 V. důst. p. Feuerstein Jos., vikář a farář v Třeboraticích.
 V. důst. p. Gaspardis Jan, apoštol. protonotar při císař. dvoře v Praze.
 Hajný Václav v Laněch.
 Hašova Barbora v Sušeticích.
 Hanzlkova Marie v Kolíně.
 Důst. p. Hausmann Karel, farář Libockv.
 Herzan Antonín v Poštovicích.
 Host Frant. v Jílovém.
 Důst. p. Kovářovic Jan, farář v Podolí.
 Kubín Josef v Sedlčankách.
 Důst. p. Mašek Frant., koop. u Havla sv. v Praze.
 Novákova Kateř. v Nechvalicích.
 Novotná Marie ve Vlašimí.
 Nymsa Vacl. v Peruci.
 Pěsík Frant. v Stradišti.
 Popelova Aloisie v Praze.
 Pospíšilova Barb. v Malkovicích.
 Nejdůst. p. Prucha Karel, světící biskup v Praze.
 Pýša Josef v Božkově.
 Řezáčova Anna v Předměřicích.
 Sklenička Jan v Rynholci.
 Trojáněk Matěj v Štrubařově.
 Větrovec Frant. ve Velké Lukavě.
 Viktorin Ant., vikář a farář ve Velk. Újezdě.
 Voves Josef v Praze.
 Zahálka Pavel, vikář a farář v Kralovicích.
 Zdeborský Karel v Počernicích
 Úhrnem 35.

2. V Budějovické diecési:

- Blažek Jakub v Jedlovicích.
 Brusák Bartol. v Strakoněcích.
 Engelhart Josef v Chrastu.
 Fürst Václav v Hodonicích.
 Hájek Matěj v Birkově.
 Hájkova Magdalena v Březnici.
 Herlík Jan v Mrdákově.
 Herlík Tomáš v Mrdákově.
 Hlinka Jan v Světicích.
 Hlinkova Marie v Miroticích.
 Holman Jan v Blatné.
 Hřevec Matěj Borovanech.
 Hvizdova Anna v Nové Kdyni.
 Choura Tom. a Alžb. v Buřicích.
 Jiňova Marie v Sousedovicích.
 Jiňova Barbora v Sousedovicích.
 Důst. p. Klimeš Martin, kněz řádu kapu in. v Sušici.
 Kníže Frant. a Barbora v Střížovicích.
 Kníže Vojtěch v Střížovicích.
 Knížova Teresie v Střížovicích.
 Důst. p. Kobliška Ferdin., farář v Chanovicích.
 Kostner Jakub v Miroticích.
 Kristán Jan v Holasích.
 Kučera Matěj v Lučkovcích.
 Kutinova Barb. v Hajanech.
 Květ Frant. ve Vorlických Zlakovcích.
 Důst. p. Lešetický Jan, farář v Němcích.
 Lexa Jan v Štěpoklasích.
 Matějka František v Zdarazu.
 Mikesova Veronika ve Vitějicích.
 Mírková Barbora v Světicích.
 Mrkvan Frant. v Trisově.
 Nováček Josef v Selbové.
 Očenášek Frant. v Pacelicích.
 Ouradova Marie v Spánově.
 Peterkova Magdalena v Zbudově.
 Petříkova Marie v Skalčanech.
 Pískova Marie v Miroticích.
 Pixova Teresie v Hracholuskách.

VI

Princlova Kateřina v Ptěfně.
Prerostova Barbora v Horách
M. Boží.

Důst. p. Příkosický Frant., farář
ve Vřeskovcích.

Racek Jan ve Vřeskovcích.

Sladký Matěj v Uzenicích.

Srпова Barbora v Pacelicích.

Srпова Františka v Skalčanech.

Svojšova Anna v Paračové.

Šilha Josef v Metlich.

Šimsa Jan v Strížovicích.

Šmídinger Ignác v Strakonících.

Štěpánova Anna v Zahořanech.

Švec Josef v Chlumu.

Talafovs Václav v Zaboří.

Tichý Jan v Černovicích.

Tomášková Marie v Klikově.

Třeškova Marie v Švihově.

Uhlik Jan v Smiroticích.

Vinkelbauer Jan v Sušici.

Voraček Jan v Mišticích.

Zajíček Šimon v Liběticích.

Zákova Marie Barbora v Stra-
konících.

Úhrnem 63.

3. V Kralo-Hradecké diecési:

Beber František v Chraští.

Důst. p. Černý Jan, katecheta
v Humpolci.

Drašnar Václav v Slavoňově.

Důst. p. Koláč Augustin, farář v
Bohuslavicích.

Krejčova Veronika v Čachotně.

Mejstříkova Marie v Jičíněvsi.

Nežerka Frant. v Písk. Lhotě.

Pavel Jan v Pouchově.

Sucharda Antonín v Staré Pace.

Voborníková Marie v Krčíně.

Důst. p. Vojtěch Václ., kaplan v
Petrovicích.

Důst. p. Vrabec Petr, ředitel hlavní
školy v Humpolci.

Úhrnem 12.

4. V Litoměřické diecési:

Bochova Anna v Škodějově.

Bouzek Frant. v Staré vsi.

Čancíkova Alžběta v Hrušově.

Hypša Jan v Zaháji.

Důst. p. Manžel J., far. v Semilech.

Novotný Václav v Bytčovicích.

Syrová Dorota v Horkách.

Úhrnem 7

Na Moravě.

5. V Olomúcké arcidiecési:

Axman Frant. v Šumvaldě.

Baltáková Veronika v Jindřič-
ovicích.

Důst. p. Bažan Josef, farář v Ko-
běricích.

Bílá Anna v Lýskách.

Burček Ferdinand v Tězkovicích.

Burýšek Jan v Starém městě.

Cížkova M. Anna v Hartmanicích.

Davídek František v Dluhonicích.

Drahorad Pavel v Un. Hradišti.

V. důst. p. Duda Florian, děkan
a farář v Litenicích.

Dvořáková Anna v Trávníku.

Foukalova Kateřina v Dlanech.

Gottwald Jindřich v Paloníně

Hádacova Antonie v Holci.

Hartmann Karel v Komáňově.

- Herfortova Apol. v Uh. Hradišti.
 Höflich Josef v R.čiuách.
 Hradečná M. Anna v Motylovicích.
 Chytil Jan ve Věžkách.
 Jančková Rosalie v Smržicích.
 Jaroškova Alžběta v Opavě.
 Jasvecova Anna v Podvikově.
 Kopalova M. Anna v Rožtíně.
 Koutný Martin v Popovicích.
 Kováříkova Rosalie v Kladně.
 Krejčí Josef v Nepřstichu.
 Kukulka Zikmund v Hubotci.
 Lachetova Kateř. v Sucholazci.
 V. důst. p. Lelek Cyprian, děkan
 a farář ve Votce.
 Magerova M. Anna v Bohu-
 ňovicích.
 Matoušková M. Anna v Tučapech.
 Matulova M. Anna v Drholic.
 Medkova Vošila v Nitkovicích.
 Mählerova Tekla v Chrastilově.
 Mezuhánikova Eleonora v Dubu.
 Mlčochova Antonie v Holici.
 V. důst. p. Neisser Frant., dekan
 v Puste Polomé.
 Netopířova M. Anna v Bolelouce.
- Němcova Josefa v Chropini.
 Nosalova M. Anna v Kateřinkách.
 Ondruška Pavel v Lýskách.
 Peřinova Aloisie v Opavě.
 Pitrla Antonie v Tučapech.
 Plachtova Veronika v Hadrunku.
 Pospíšil Jakub v Tučapech.
 Pospíšil Leopold a Teresie v
 Předměstí.
 Prášilova Barbora, provdána Ku-
 bová v Dolním Štěpánově.
 Rábova Amalie v Opavě.
 Rychlý Karel v Jaktáři.
 Sedláčková Petronila v Křelově.
 Siná Alžběta ve Vlastovičkách.
 Skácel Šimon v Tučapech.
 Sochorova Marie v Chropini.
 Důst. p. Stahala Ignác, farář v
 Dolanech.
 Stuchlík Frant. v Sucholazcích.
 Suchánek Frant. v Lýskách.
 Tureček Josef ve Zvoli.
 Voldova Julie v Hradišti.
 Vrbkova Veron. v Bohuňovicích.
 Žáček Ondřej v Bolelouce.

Úhrnem 60.

6. V Brněnské diecési:

- Buroň Josef v Uher. Skalici.
 Čenek Jan ve Velešovicích.
 Dorazil Frant. a Anna v Bohu-
 slavicích.
 Dvořáček Jan v St. Hvězdlicích.
 Čudíkova Justina v Hodoníně.
 Janda Jan v Rybnicích.
 Kocman Dominik v Jedovnicích.
 Kořínková Marie v Lesonicích.
 Kostkova Barbora v Ostravě.
 Kráček Josef v Babicích.
 Kučera Josef v Doln. Bojanovi-
 cích.
 Kučera Josef v Jedovnici.
 Lexa Matouš a Rosina v Kře-
 novicích.
- Maštálř Jan v Hor. Dubjanech.
 Možný Jan v Horákově.
 Musil Josef ve Valchově.
 Niurichtrova Marie v Rosicích.
 Poláková Anežka v Archlebově.
 Procházka Frant. v P. zoricích.
 Smutný Jan v Syrovicích.
 Svobodova Marie v Jaroměřicích.
 Důst. p. Schnaubelt Vinc., farář
 v Popovicích.
 Škrob Josef v Kuřimě.
 Vilim Frant. a Cecilie v Bohu-
 slavicích.

Úhrnem 27.

Ve Slezsku.

7. Ve Vratislavské diecési:

- Babiš Alois v Porembě.
 Bajer Josef v Tierlicku.
 Bajgerova Anna v Pol. Ostravě.
 Bardoň Frant. v Bludovicích.
 Bardoň Josef v Bludovicích.
 Barta Jan v Zámosti.
 Basilidesová Veronika v Jablunkově.
 Boturova Marie v Podborčí.
 Dedek Frant. v P. Ostravě.
 Dedekova Josefa v P. Ostravě.
 Dobeš Blažej v Hrušově.
 Dorda Pavel v Grodišti.
 Drozd Oodřej v Šenově.
 Důst. p. Duda Ant., farář v Petřvaldě.
 Filburova Marie v Jablunkově
 Foltynova Eva v Žibřidovicích
 Foltýnova Josefa v Starém městě.
 Franek Josef v Koňakově.
 Fusek Frant. v P. Ostravě.
 Gavlas Jan v Zámosti.
 Goryčková Veronika v Těšíně.
 Havlásek Jiří v Krivci.
 Havránková Magdalena v P. Ostravě.
 Hvránek Václav v Malých Kunčicích.
 Heer Frant. v Rybníku.
 Herec Jan v Bruzovicích.
 Hermanova Eva v Jablunkově.
 Hudeček Karel v Zámosti.
 Důst. p. Hudeček Frant., farář v Pruchné.
 Chmel Viktor v Petrovicích.
 Chobot Josef v Hermanicích.
 Chobotova Marie v Radvanicích.
 V. důst. p. Jakob Ed., arcikněz v P. Ostravě.
 Janeček Jakub v Michalkovicích.
 Jarošova Františka v Muglinově.
 Jitíkovská Alžb. v Jablunkově.
 Jurečkova Barbora v Šenově.
 Důst. p. Kafka Martin, farář v Brenné.
 Kaloč Michal v Ratimově.
 Keltička Josef v Heřmanicích.
 Kempná Josefa v P. Ostravě.
 Kempná Marie v Muglinově.
 Kempný Josef v P. Ostravě.
 Kempný Bernát v Tierlicku.
 Kobierský Josef v Tierlicku.
 Kocvara Frant. v Petrovicích.
 Koka Jiří v Tierlicku.
 Kulovrát František v Hrušově.
 Kopec Jakub v Heřmanicích.
 Kozel Pavel v Radvanicích.
 Kozlova Marie v Radvanicích.
 Kozel Jan v Zámosti.
 Klečka Frant. v P. Ostravě. }
 Důst. p. Kroboth Leopold, farář v Stonavě.
 Důst. p. Křenek Josef, kněz ve Frenštátě.
 Křstek Anton. v Dětmarovicích.
 Kuběna Josef v Tierlicku.
 Kunz Jan v Žibřidovicích.
 Květon Jiří v Lišné.
 Lach Jan v Muglinově.
 Lepiarczyk Jan v Rybníku.
 Larysova Františka v Bohumíně.
 Laštuvka Jan v Starém městě.
 Laštuvkova Kateř. v Špluchově.
 Machalík Jan v Hulčině.
 Důst. p. Merta Antonín, farář v Paskově.
 Mikšan Jan v Rychvaldě.
 Míserova Marie v Ratimově.
 Misecius Josef v Michalkovicích.
 Misurova Barbora v Jablunkově.
 Molatova Marie v Tierlicku.
 Moroň Josef v Petrovicích.
 Motil Fabian v Heřmanicích.
 Murisova Anna v Sedlšti.
 Nalepa Josef v Rybníku.
 Navrátkova Kateřina v Hrušově.
 Nemeč Jan ve Fryštátě.
 Němcova Marie v Petrovicích.
 Němcova Alžběta v Jablunkově.
 Neumann Frant. v P. Ostravě.
 Olofson Jan ve Frydku.
 Ondruš Jan ve Fryštátě.

Ostrožná Filipina v Zámostí.
 Paduchova Anna v Jablunkově.
 Paduchova Veronika v Jablunkově.
 Pastrnák Jan v Šenově.
 Peterova Anna v Malých Kunčicích.
 Pitřikova Marie v Bruzovicích.
 Pločica Šebastian v Hladnově.
 Podešva Marie v Hladnově.
 Polova Barbora ve Frýdku.
 Polách Pavel v Bruzovicích.
 V. důst. p. Polomský Pav., arcikněz v Popelově.
 Preček Frant. v Suché.
 Důst. p. Průženovský Josef, farář ve Velkých Kunčicích.
 Rožánská Terez. v Žibřidovicích.
 V. důst. p. Rudel Antonín, arcikněz v Ratimově.
 Řeháček Karel v Šenově.
 Řepístok Jan v Radvanicích.
 Sapíkova Anna v Hladnově.
 Skáza Vojtěch v Skočově.
 Skopik Tomáš v P. Ostravě.

Slíva Josef ve Venclovicích.
 Slíva Josef ve Fryštatě.
 Slíva Tomáš ve Venclovicích.
 Stavář Jan v Radvanicích.
 Stolná Marie v Petrovicích.
 Strakoš Josef ve Švrklu.
 Šmidl Vojtěch v Pol. Ostravě.
 Důst. p. Špáček Jan, kněz v Jablunkově.
 Štěpářova Anna v Jablunkově.
 Šudova Magdalena v Lekách.
 Široký Josef v Žibřidovicích.
 Tenglerova Margar. ve Frýdku.
 Teper Jan v Tierlicku.
 Tománková Marta v Hrušově.
 Tomis František v Šenově.
 Valach František v Rybníku.
 Vaněk Jiří v Tierlicku.
 Vichna František v Orlové.
 Zákopanová Rosina v Jablunkově.
 Zátopkova Anna ve Vroicích.
 Závadova Marie v Radimově.
 Zegzulka Veronika ve Venclovicích.

Úhrnem 124.

8. V Rakouských diecésích:

Důst. p. Adolf Jan, farář v Dolní Postorně.

Tedy úhrnem všech v Pánu zesnulých údů, jak dalece ředitelství ozláměni byli, 329, kteřížto modlitbám živoucích odpuštění buďtež.

Modleme se:

Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, dušem služebníkův a služebnic jsvých odpuštění všech hříchů rač dáti, aby prominutí, kteréhož vždycky žádali, pobožnými prosbami dojíti mohli. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí. Ať odpočívají v pokoji. Amen.

IV. Milodary a odkazy v roce 1884. pro Dědictví Svatojanské.

1. Marie Pražanová z Nákří (za bratra veleb. p. Jakuba a rodiče)	11.—
Snešeno	11.—

	Přenešeno . . .	11.—
2.	Kateřina Stropekova z Hernalsu dva státní losy po 100 zl.	200.—
3.	Důst. p. Štěpán Navrátil, farář v Libošti, státní obligaci	100.—
4.	V. důst. p. Jakub Pacht, probošt a kn. a vikář v Roudnici, na hotovosti*)	200.—
5.	Vincencie Muderková z Kelčic na Moravě	5.—
6.	Johanna Šišková v Holešově na Moravě	20.—
7.	Vincenc Beneš ze Štechovic u Volenic	—20
8.	Marie Hanzliková z Vohaře	—09
9.	J. K. v Miroticích	6.—
	Úhrnem	542·29

Na přimlůvu svatého Jana Nepomuckého račiž odplatiti,
ó Pane, všem Dědictví tvému dobře činícím pro jméno Tvé ži-
votem věčným. Amen.

V. Příspěvky spoluodů Dědictví na chrám sv. Víta v Praze.

	zl. kr.	
1. Ignác Zavřel, koop. v Přerově na Moravě	1 —	
2. Jan Konopas ze Sudoměře	1 —	
3. Josef Pelc, hajný v Řeňčově s manželkou	1 —	
4. Nejmenovaná	20 —	
5. Terezie Konečný z Bludova	— 20	
6. Barbora Zatloukalová z Bludova	— 20	
7. Johanna Halfarová v Oderbergu Pruském 45 mark	26 82	
8. P. Theoderich Hladfk, děkan v Milevsku	2 80	
9. František Brož, rolník v Něžovic	1 —	
10. Jan Brož, domkář z Něžovic	— 50	
11. Jan Švehla, domkář z Dmejstic	— 50	
12. Frau išek Kašpar ze Zhoře	1 20	
13. František Pospíšil v Brně za sebe a rodinu	5 —	
14. Kateřina Čapková ve Štětí n. L.	5 —	
15. Antonín Zabloudil v Starých Tvorovicích na Mor.	1 —	
16. Antonín a Marie Vaněček v Ostré Lhotě	— 80	
17. Nejmenovaný p. kaplanem Čížem v Mor. Ostravě	1 —	
18. Antonín Dokonpil v Suchonicích	5 —	
19. Antonín Jirásek z Hronova	— 50	
20. Úd Dědictví Sv.-Janského z Janova Dolu	3 —	
21. Jan Poláček z Nové vsi v Dolních Rakousích, člen jednoty Sv.-Vítské	10 —	
22. Marie Vymyslická v Nové vsi v Doln. Rakousích	— 20	
	Úhrnem	87 72

Všecky tyto dary odevzdány jsou pokladní správě Jednoty
pro dostavení hlavního chrámu sv. Víta v Praze.

Zaplat Pán Bůh všem dobrodincům chrámu sv.-Vítského,
jenž o další laskavé příspěvky snažně žádá.

*) Bylo již vloni uvedeno, avšak pouze začáteční písmenou Jak. P.

VI. Knihy Svatojanského Dědictví.

Z knih Svatojanským Dědictvím vydaných jest posud na skladě:

Bible Česká čili Písmo svaté Starého i Nového Zákona. Velký oktáv. Stran 1433, dříve za 2 zl., nyní toliko za 1 zl.

Postilla aneb výklady a rozjímání na evangelia nedělní a sváteční od Dr. Innocencia Frencla.

Díl I. dříve za 1 zl. 84 kr., nyní za 50 kr.

Díl II. " " 2 " 44 " " " 1 zl.

Díl III. " " 1 " 50 " " " 1 zl.

Díl IV. obsahující výklady na epistoly celého roku, dříve za 1 zl. 50 kr., nyní za 50 kr. Celé dílo za 2 zl. 50 kr.

Kancionál. Díl I. a II. dříve za 4 zl. 40 kr., nyní za 2 zl.

Hlas varhan. Díl I. a II. obsahuje dokonalejší průvod varhan ke všem písním v Kancionálu obsaženým, dříve za 18 zl., nyní za 8 zl.

 K žádosti důst. úřadů farních, řiditelů kůrův a členů Dědictví povolil Řiditelství při obou dílech „Kancionálu“ i u „Hlasu varhan“ ještě větší sražku, t. j. nižší cenu, jakož i při mnohých jiných knihách v tomto seznamu obsažených, zvláště když by se více výtisků odebralo. Tímto způsobem bylo by lze „Kancionál“ za nepatrnou cenu po osadách rozšířiti, tak že by se v každé domácnosti ke cti a chvále Boží zpívalo a společné služby Boží nábožným zpěvem veškeré osady se oslavily.

Život Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Od far. Pant. Neumann, 2 díly, dříve za 3 zl., nyní oba za 1 zl.

Duševní zábava. Sbirka povídek, dříve za 1 zl., nyní za 40 kr.

Čermáková rodina, od kan. Josefa Ehrenbergra, dříve za 1 zl., nyní za 40 kr.

Vůdce hřišníků Ludvíka Granadského. Od Jana N. Frant. Desoldy, Stran 733, dříve za 1 zl. 40 kr., nyní za 1 zl.

Příběhy Starého Zákona a jim připojené nábožné rozjímání pro lid křesťanský; s obrázky; dříve za 2 zl., nyní za 1 zl.

Příběhy Nového Zákona a jim připojené atd.; s obrázky; dříve za 2 zl., nyní za 1 zl.

Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách. Sepsal kan. Jos. Ehrenberger. Dříve za 1 zl., nyní za 50 kr.

Drahé kameny z koruny Svatováclavské čili životy Světců, Blahoslavených a domněnám Svatých národa Československého. Díl I. dříve za 1 zl. 40 kr., nyní za 1 zl.

- Obrazy z dějepisu Cirkve Páně.** Sepsal Tomáš Novák. Díl I., dříve za 1 zl. 36 kr., nyní za 1 zl.
- Dějiny diecése Pražské. Národní dům Český v Římě.** Sepsal a vzdělal Dr. Klement Borový; dříve za 1 zl. 45 kr., nyní za 1 zl.
- Ctih. otce Leonarda Goffine-a: Postilla.** Přel. Jan N. Fr. Desolda. Díl I. obsahuje neděle a svátky Páně. Str. XVI a 530. Cena 2 zlaté.
- Ctih. otce Leonarda Goffine-a: Postilla.** Přel. Jan N. Fr. Desolda. Díl II. obsahuje slavnosti a svátky Svatých. Cena 1 zl.
- Obrazy z dějepisu Cirkve Páně.** Sepsal † Tomáš Novák. Díl II. — **O svatém břimování.** Cena obou spisů dříve 1 zl. 50 kr., nyní 1 zl.
- Sv. Jan Nepomucký.** S ocelorytinou. Sepsal Dr. Klement Borový. — **Základní pravidla katol. vychování.** Zčeštil Jan N. Fr. Desolda. Oba spisy dříve 2 zl. 60 kr., nyní 2 zl.
- Památky Staroboleslavské čili: Prvotní vývoj a význam úcty Svatováclavské v Čechách.** Sepsal Jan Kř. Votka. S obrázkem sv. Václava a 7 jinými dřevorezbami. Str. VIII, 415 a XVIII. Cena 2 zl.*)
- Drahé kameny z koruny Svatováclavské, t. j. Životy Světců, Blahoslavenců a domněním Svatých národa Československého.** Díl II. s obrázky. — **Sv. Vojtěcha hrob a ostatky na hradě Pražském.** Na památku nalezení těchto ostatků dne 15. března 1880 sepsal Jan Kř. Votka. Oba spisy, str. 617, za 1 zl. 40 kr.
- Trnová koruna.** Historický obraz z třicetileté války. — **Pan Odolan Pětipeský.** Historická pověst z dob třicetileté války a vojen Tureckých. Od V. B. Trebizského. Str. 487 s 2 obr. Cena 1 zl.
- Duchovní cvičení pro dospělé i pro mládež vzdělanější.** Sepsal Fr. Srdínko, síd. kanovník starobylé kollegiatní kapitoly v St. Boleslavi atd. Str. VI a 347 s mnohými obrázky v textu. Cena 60 kr.
- Posvátná místa kral. hl. města Prahy.** Dějiny a popsání chrámů, kaplí, posvátných soch, klášterů a jiných pomníků katolické víry a nábožnosti v hlavním městě království Českého. Sepsal František Ekert, kaplan u sv. Vojtěcha v Praze. Svazek I. S 2 fototypickými obrázky. Str. VI., 479 a XIII. Cena 2 zl. — Svazek II. s 2 fototypickými obrázky. Str. 515. Cena 2 zl. 50 kr.

---

*) Menší spis téhož druhu jest „**Stará Boleslav, nejstarší poutní místo v Čechách.**“ Vydal Fr. Srdínko, síd. kanovník kolleg. kapitoly v Staré Boleslavi. S ocelorytinou a 8 obrázky v textu, str. 120, za 40 kr., v knihkupectví B. Stýbla v Praze.

Poznámka.

Životy, utrpení a skutky Svatých a Světic Božích. Od Hug. Karlíka I., II. a III. díl lze ještě dostati a sice každý díl po 70 kr., avšak díl IV. a V. jest již úplně rozebrán.

VII. Ohlášení v příčině matriky Dědictví.

V roce 1883. oznámili jsme spoluúdem, že vydáme na památku 50letého trvání Dědictví Sv. Jana Nepomuckého roku 1885. seznam všech údů Dědictví od prvopočátku za celých 50 let. Při bližším uvážení však shledáno, že kdyby celá matrika letošním rokem vytištěna býti měla, byla by celý téměř podíl vyplnila a spoluúdové by nic jiného nebyli obdrželi, co by k poučení a vzdělání jejich posloužit mohlo. Z té příčiny podáváme letos jen první díl matriky, druhý pak následovati bude při podílu na rok 1886.

V Praze, 20. dubna 1885.

Dr. Klement Borový,
kanovník metropolitní kapitoly
u sv. Víta na hradě Pražském,
ředitel
Dědictví Svatojanského.

František Srdínko,
sídelní kanovník kolleg.
kapitoly ve Staré Boleslavi,
redaktor
Dědictví Svatojanského.